

Uitgaven- en ontvangstentoetsing - Beleid Gezinsbijslag

GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

Uitgaven- en ontvangstentoetsing - *Spending review*

—

Beleid Gezinsbijslag

**Eindverslag
December 2023**

Verslag opgesteld door
Werkgroep uitgaven- en ontvangstentoetsing

Aan
het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

COLOFON

Coördinatie van het opstellen van het rapport:

Jens Vandeveld (Iriscare) en Simon Standaert (BISA)

Eindverantwoordelijke:

Marc Mahieu – Voorzitter van de werkgroep uitgaven- en ontvangstentoetsing

Vertaling:

Iriscare

Reproductie is toegestaan op voorwaarde dat de bron wordt vermeld.

Dit document is ook beschikbaar in het Frans.

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL	3
1 INLEIDING	5
2 FASEN VAN DE ANALYSE DOOR DE WERKGROEP EN SAMENSTELLING VAN DEZE	6
2.1 FASEN VAN DE ANALYSE.....	6
2.2 SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP.....	6
3 BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN DE HUIDIGE WERKING VAN HET GEZINSBIJSLAGSYSTEEM	7
3.1 (HISTORISCHE) MOTIVERING, DOELSTELLING EN DEFINITIE VAN DE KINDERBIJSLAG.....	7
3.2 KENMERKEN EN SLEUTELCONCEPTEN KINDERBIJSLAG IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST (BHG).....	7
3.2.1 <i>Recht van het kind (art. 4)</i>	8
3.2.2 <i>Basisbedrag (art. 7 & 35)</i>	8
3.2.3 <i>Sociale toeslagen (art. 9)</i>	8
3.2.4 <i>Werkende armen</i>	9
3.2.5 <i>Fiscale flux</i>	9
3.2.6 <i>Spilindex (art. 29)</i>	10
3.2.7 <i>Verworven rechten (art. 39)</i>	10
3.3 RELEVANTE STATISTIEKEN EN BEDRAGEN.....	11
3.3.1 <i>Dotatie gezinsbijslagen</i>	11
3.3.2 <i>Uitgaven</i>	11
3.3.3 <i>Beschrijvende statistieken administratieve populatiegegevens</i>	12
3.3.4 <i>Barema's en vergelijking met andere (deel)entiteiten</i>	13
4 TOE-EIGENING VAN DE KADERNOTA	17
4.1 DOELSTELLINGEN IN DE KADERNOTA.....	17
4.2 VERDUIDELIJKING EN HERFORMULERING VAN DE DOELSTELLINGEN.....	17
4.2.1 <i>Doelstelling: kostenbeheersing</i>	17
4.2.2 <i>Doelstelling: kinderarmoedebestrijding</i>	17
4.2.3 <i>Doelstelling: efficiëntieverbetering</i>	18
4.2.4 <i>Haalbaarheidsdoelstellingen</i>	19
4.2.5 <i>Tijdschema van de doelstellingen</i>	19
5 VASTSTELLING VAN DE TE ANALYSEREN HERVORMINGSOPTIES	21
5.1 AFBAKENING VAN DE REIKWIJDTE VAN DE MOGELIJKE HERVORMINGEN.....	21
5.2 TE ANALYSEREN HERVORMINGSOPTIES.....	21
6 SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN EN BESLISSINGSBOOM	24
6.1 SAMENVATTENDE TABEL.....	24
6.2 BESLISSINGSBOOM.....	27
7 BIJLAGEN	29
7.1 METHODIEK VOOR DE ANALYSE VAN DE HERVORMINGSOPTIES.....	29
7.2 HERVORMING 1: VERLENGING VERMINDERING 10 EUR VOOR DE KINDEREN GEBOREN VOOR 2020.....	36
7.3 HERVORMING 2A: INDEXSPRONG(EN) OP DE KINDERBIJSLAG VOOR DE KINDEREN IN EEN GEZIN MET EEN HOOG INKOMEN.....	39
7.4 HERVORMING 2B: INDEXSPRONG(EN) VAN DE BASISBEDRAGEN MET EEN COMPENSATIE VIA DE SOCIALE TOESLAGEN.....	42
7.5 HERVORMING 3: HERZIENING VAN DE BEREKENINGSBASIS VAN DE TOELAGE VOOR DE ADMINISTRATIEKOSTEN VAN DE KINDERBIJSLAGFONDSEN.....	46
7.6 HERVORMING 4: STOPZETTING INDEXERING VAN DE BEDRAGEN VAN HET OUDE BAREMA DIE TOEGEPAST WORDEN IN HET KADER VAN VERWORVEN RECHTEN.....	48

7.7	HERVORMING 5: INDEXSPRONG VOOR KINDEREN IN TWEEOUDERGEZINNEN UIT HOGE INKOMENS MET 1 OF 2 KINDEREN	57
7.8	HERVORMING 6: ONMIDDELLIJKE STOPZETTING KINDERBIJSLAG VOOR DE KINDEREN IN GEZINNEN MET HOOGSTE INKOMENS	60
7.9	HERVORMING 7: STOPZETTING KINDERBIJSLAG VOOR DE KINDEREN IN GEZINNEN MET HOOGSTE INKOMENS VOOR KINDEREN GEBOREN NA 1 JANUARI 2024.....	63
7.10	HERVORMING 8: BEGRENZING VAN HET MAANDELIJKE BEDRAG VAN DE GEZINSBIJSLAG OP 1.500 EUR PER GEZIN	66
7.11	HERVORMING 9: BEGRENZING VAN HET AANTAL KINDEREN PER GEZIN DAT RECHT HEEFT OP GEZINSBIJSLAG.....	69
7.12	HERVORMING 10: STOPZETTING VAN KINDERBIJSLAG VOOR NIET-EUROPESE STUDENTEN IN HET HOGER ONDERWIJS VAN WIE HET VERBLIJFSRECHT GEKOPPELD IS AAN HET STATUUT VAN STUDENT	73
7.13	HERVORMING 11: VERHOGING VAN HET BEDRAG VAN DE BIJSLAG VOOR GEZINNEN MET EEN LAAG INKOMEN	78
7.14	HERVORMING 12: VERHOGING VAN HET BEDRAG VAN DE BIJSLAG VOOR EENOUDERGEZINNEN MET EEN LAAG INKOMEN	80
7.15	HERVORMING 13: VERHOGING VAN HET BEDRAG VAN DE BIJSLAG VOOR GEZINNEN MET EEN LAAG INKOMEN MET DRIE OF MEER KINDEREN	83
7.16	HERVORMING 14: RATIONALISEREN VAN HET BEHEER VAN DE BRUSSELSE KINDERBIJSLAGDOSSIERS	86
7.17	HERVORMING 15: VERMINDERING RESERVES VAN DE VRIJE KINDERBIJSLAGFONDSEN	107
7.18	HERVORMING 16: INDEXERING ADMINISTRATIEKOSTEN BEPERKT TOT HET GEDEELTE VOOR DE LOONKOSTEN	109
7.19	KADERNOTA.....	112

1 Inleiding

De toetsing van de ontvangsten en uitgaven (hierna: "de toetsing"), uitgevoerd in de periode 2022-2023 voor de bevoegdheden van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad heeft betrekking op het gezinsbijslagbeleid.

De vraag van het Verenigd College wordt nader omschreven in de kadernota in punt 7.19 *Kadernota*. De toetsing heeft in het bijzonder tot doel de opties voor de hervorming van het huidige gezinsbijslagsysteem te bepalen en te analyseren.

Dit verslag is het belangrijkste resultaat van de toetsing. De werkzaamheden werden uitgevoerd door een werkgroep die is samengesteld uit de voorzitter, Marc Mahieu, en ambtenaren van Iriscare, het BISA, Brussel Financiën en Begroting, de Diensten van het Verenigd College en de Inspectie van Financiën.

De hele werkgroep onderschrijft de resultaten van de analyse van de hervormingsopties. De uiteindelijke beoordeling van de geschiktheid van de uitvoering van de geanalyseerde hervormingen wordt overgelaten aan het Verenigd College.

In het verslag worden de werkzaamheden en de resultaten van de toetsing voorgesteld, met een beschrijving van:

- de fasen van de analyse door de werkgroep;
- de belangrijkste elementen van de huidige werking van het gezinsbijslagsysteem;
- de aanpassing door de werkgroep van de kadernota, waarin de doelstellingen en de uitgerolde middelen worden uiteengezet;
- de vaststelling van de te analyseren hervormingsopties;
- een samenvatting van de analyseresultaten van de hervormingsopties op basis van de analysefiches in de bijlage en een beslissingsboom die de lezer helpt om zich scenario's voor te stellen waarin hervormingen worden gecombineerd.

Om de inhoud van het verslag te verlichten en het leesgemak te vergroten, worden deze onderdelen in de bijlage ondergebracht:

- de bepaling van de methodiek voor de analyse van de hervormingsopties die in elke analysefiche wordt gevolgd;
- de 17 analysefiches van de hervormingsopties, volgens een identiek kader voor elke hervorming;
- de kadernota, waarin de opdracht die door het Verenigd College is toegewezen, wordt beschreven.

2 Fasen van de analyse door de werkgroep en samenstelling van deze

2.1 Fasen van de analyse

De werkzaamheden van de werkgroep doorliepen de volgende fasen:

- kennismaken van de kadernota (zie bijlagen) en die nota aanpassen, in het bijzonder de reikwijdte van de analyse en de doelstellingen;
- kennismaken van de manier waarop het gezinsbijslagsysteem werkt en wordt gefinancierd in het BHG, in het bijzonder op basis van de volgende elementen:
 - het wetgevende kader;
 - de presentatie over de invoering van het Brusselse systeem door Iriscare;
 - de presentatie over de werking van de privéfondsen en de financiering ervan door de regulator Iriscare;
 - de presentatie over het openbare fonds Famiris door Famiris;
 - de analyse van de kinderarmoedeproblematiek en de impact van de gezinsbijslag daarop, hoofdzakelijk op basis van de studie van het Federaal Planbureau¹;
- de vaststelling van de te analyseren hervormingsopties;
- de vaststelling van de methodiek voor de analyse (de fiches) en analyse;
- samenvatting van de resultaten.

2.2 Samenstelling van de werkgroep

Voorzitter	Marc Mahieu
Iriscare	Tania Dekens
	Jens Vandevelde
	Jeroen Ooghe
BISA	Simon Standaert
	Bram De Lange
	Gwendoline Moreau
Brussel Financiën en Begroting	Vassilena Kontozova
	Yenz Winkelmann
Inspectie van Financiën	Jean-Philippe Block
	Clément Museur
	Thibault Goulez de la Motte
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	Yannick Ranson
	Dirk Lalemant

De werkgroep kreeg begeleiding van prof. dr. Daniël Van Vuuren van SEO Economisch Onderzoek.

¹ FPB, 2021, Regionale kinderbijslaghervormingen, Een impactanalyse met het microsimulatiemodel EXPEDITION.

3 Belangrijkste elementen van de huidige werking van het gezinsbijslagsysteem

3.1 (Historische) motivering, doelstelling en definitie van de kinderbijslag

"De toekenning van kinderbijslag strekt ertoe bij te dragen in de kosten van onderhoud en opvoeding van de kinderen. Ze biedt een gedeeltelijke compensatie voor de toegenomen lasten die door het gezin worden gedragen wanneer het zich uitbreidt."²

Eenzijds is de kinderbijslag dus een instrument om horizontaal te herverdelen van kindarme gezinnen naar kindrijke gezinnen op basis van universele bijslagen. De samenleving heeft er alle belang bij dat kinderen in zo goed mogelijke omstandigheden kunnen opgroeien. Door het spreiden van een deel van de financiële last van het opvoeden van kinderen over de ganse bevolking wordt welvaartsverlies omwille van het hebben van kinderen zo veel mogelijk vermeden. Daarnaast is er ook een intergenerationeel argument omdat het gaat om een investering in de kinderen die zullen instaan voor de toekomstige pensioenen op basis van het repartitiestelsel³⁴.

Anderzijds vormt de kinderbijslag een instrument in de (kinder)armoedebestrijding door verticaal te herverdelen, van hoge naar lage inkomensgezinnen, door middel van selectieve bijslagen. De kost van kinderen is relatief zwaarder om te dragen voor gezinnen met een laag inkomen. Het is bijgevolg rechtvaardig om meer te investeren in deze kinderen in een poging om hen dezelfde kansen te bieden.

Het recht op gezinsbijslagen is opgenomen in de Grondwet⁵.

3.2 Kenmerken en sleutelconcepten kinderbijslag in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG)

In navolging van de zesde staatshervorming werd de kinderbijslag gedefederaliseerd waardoor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie bevoegd is voor de gezinsbijslagen in het BHG. Iriscare, een bicommunautaire instelling van openbaar nut, is sinds 1 januari 2020 verantwoordelijk voor het beleid en het beheer van deze gezinsbijslagen. Iriscare stuurt hiervoor een publiek kinderbijslagfonds (Famiris) en vier private kinderbijslagfondsen (Infino, Parentia, Brussels Family & KidsLife) aan om de correcte betaling van de gezinsbijslag te garanderen en controleert of de publieke middelen verantwoord aangewend worden.

Hieronder volgt een toelichting van enkele specifiek relevante kenmerken en concepten van de gezinsbijslagen⁶⁷ in het BHG met als doel:

- de motivering van het Verenigd College en de Verenigde Vergadering te synthetiseren⁸;
- het bereik van deze *spending review* te duiden;
- aantonen dat meerdere kenmerken/concepten samenhang vertonen;

² Grondwettelijk Hof, arrest nr. 53/2011, 6 april 2011, B.3.

³ Cantillon, B., Van Lancker, W., Goedemé, T., Verbist, G. & Salanauskaite, L. (2012), *Kinderbijslagen en armoede: kan de zesde staatshervorming het immobilisme doorbreken?*. Berichten / UA, Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck, Antwerpen.

⁴ Het Belgische pensioenstelsel is gebaseerd op een systeem waarbij de huidige actieve generatie sociale bijdragen betaalt die onder meer dienen om de pensioenen van de huidige gepensioneerden te betalen.

⁵ Art. 23, derde lid, 6°.

⁶ Ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag.

⁷ De bedragen opgenomen in de ordonnantie zijn steeds uitgedrukt aan de spilindex 105,10 (basis 100 = 2013).

⁸ Zie ook Parl. St. Verenigde Vergadering 2018-2019, nr. B-160/1.

- achtergrond bieden bij de voorgestelde maatregelen.

3.2.1 Recht van het kind (art. 4)

In de nieuwe kinderbijslagregeling vormt het kind zelf de toegangspoort tot het recht. Alle kinderen die in het BHG hun woonplaats⁹ hebben en die over een geldige verblijfsvergunning beschikken, kunnen het recht op kinderbijslag openen. Vanaf de leeftijd van 18 jaar heeft de wetgever de vroegere beperkingen in de regelgeving grotendeels behouden. Zo wordt vanaf die leeftijd het aantal uren dat er mag gewerkt worden beperkt en dient de jongere ofwel een opleiding of vorming te volgen of ingeschreven te zijn als werkzoekende schoolverlater. In dit laatste geval kan de jongere gedurende nog 360 dagen (kan soms verlengd worden) kinderbijslag genieten tijdens de wachttijd¹⁰.

In juli 2023 ontvingen **317.289** kinderen de Brusselse gezinsbijslagen op basis van rechten die vastgesteld werden in juni 2023.

3.2.2 Basisbedrag (art. 7 & 35)

Het basisbedrag is vastgesteld op 150 EUR voor de kinderen geboren vanaf 1 januari 2020 en wordt verminderd met 10 EUR tot en met 2025 voor de kinderen geboren voor 1 december 2019¹¹. Dit bedrag wordt verhoogd met beperkte leeftijdstoelagen met uitzondering voor de enige kinderen die geen aanspraak maken op een toeslag (zie tabel 4).

In juli 2023 ontvingen **47.341** kinderen (14,92%) het niet-verminderde basisbedrag van 175,76 EUR.

Het bedrag van 150 EUR is het resultaat van de politieke wil om niet sterk af te wijken van de basisbedragen in de andere deelentiteiten. Om budgettaire redenen werd geopteerd om dit hogere basisbedrag in eerste instantie slechts progressief toe te kennen aan de kinderen geboren vanaf 1 januari 2020. Vanaf 2026 wordt de vermindering van het basisbedrag opgeheven voor de overige kinderen.

3.2.3 Sociale toeslagen (art. 9)

In het nieuwe systeem zijn enkel het jaarlijks gezinsinkomen, aangevuld (vanaf november 2023) met de omvang van het kadastrale inkomen van het feitelijk gezin, bepalend als voorwaarden voor het recht op een sociale toeslag voor de gezinnen met beperkte financiële middelen¹². Er worden twee inkomensgrenzen gehanteerd: de gezinnen met een bruto belastbaar jaarinkomen van minder dan 31.000 EUR; de gezinnen met twee of meer kinderen met een inkomen tussen 31.000 EUR en

⁹ Artikel 3, 4°, van de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag.

¹⁰ Besluit van 24 oktober 2019 van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot vaststelling van de toekenningsvoorwaarden van de kinderbijslag voor jongeren ingeschreven als werkzoekende.

¹¹ 175,76 EUR en 11,72 EUR in 2023 aan de spilindex 123,14 (basis 100 = 2013).

¹² Besluit van 24 oktober 2019 van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning van de sociale toeslagen en bepaalde toeslagen waarin de Algemene Kinderbijslagwet voorziet.

45.000 EUR¹³. De sociale toeslagen verhogen progressief volgens het aantal kinderen in het gezin en compenseren voor het feit dat de rangprogressiviteit van de (oude) federale basisbedragen niet werd hernomen in de nieuwe Brusselse kinderbijslagregeling (zie tabel 5). Hierdoor is de nieuwe regeling meestal voordeliger voor de gezinnen die leven in preciaire omstandigheden. Wanneer het bruto belastbaar gezinsinkomen lager is dan 31.000 EUR wordt er in een (beperkte) bijkomende sociale correctie voorzien voor de kinderen die opgevoed worden in een eenoudergezin en worden de toeslagen (beperkt) verhoogd wanneer het kind de leeftijd van 12 jaar bereikt (zie tabel 4).

In december 2020 hadden **186.943** kinderen (theoretisch¹⁴) recht op de sociale toeslagen waarvan:

- 144.589 onder het laagste inkomensplafond;
- 42.354 tussen de twee inkomensplafonds.

3.2.4 Werkende armen

De federale kinderbijslagwetgeving had de socio-professionele situatie van de rechthebbende als uitgangspunt. Een gevolg was dat werkende twee-oudergezinnen met een laag inkomen uitgesloten werden van de sociale toeslagen. In de nieuwe Brusselse kinderbijslagregeling hebben de werkende armen toegang tot de sociale toeslagen.

Naar schatting **55.000** extra kinderen, in een (werkend) gezin onder het laagste inkomensplafond, ontvingen sociale toeslagen eind 2020.

3.2.5 Fiscale flux

De definitieve vaststelling van het recht op de toeslag, vindt plaats op basis van de fiscale gegevens betreffende het kalenderjaar waarop het jaarlijkse gezinsinkomen betrekking heeft. Deze fiscale gegevens worden, met een vertraging van in principe twee jaar, door de kinderbijslaginstellingen opgevraagd bij de FOD Financiën via een elektronische gegevensstroom. In afwachting van de definitieve vaststelling van het recht op de toeslag kan deze op (ambtshalve) provisionele wijze toegekend worden¹⁵.

Na de verwerking van de fiscale flux is het aantal kinderen met een (theoretisch¹⁶) recht op een sociale toeslag in december 2020 gestegen met **40.211** (+27,40%) van 146.732 naar 186.943.

¹³ 37.089,84 EUR en 53.840,09 EUR in 2023 aan de spilindex 123,14 (basis 100 = 2013).

¹⁴ Volgens de bepalingen van art. 9 (nieuwe sociale toeslagen) zonder rekening te houden met art. 39 (verworven rechten) van de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag.

¹⁵ Artikel 5 van het besluit van 24 oktober 2019 van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning van de sociale toeslagen en bepaalde toeslagen waarin de Algemene Kinderbijslagwet voorziet.

¹⁶ Volgens de bepalingen van art. 9 (nieuwe sociale toeslagen) zonder rekening te houden met art. 39 (verworven rechten) van de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag.

3.2.6 Spilindex (art. 29)

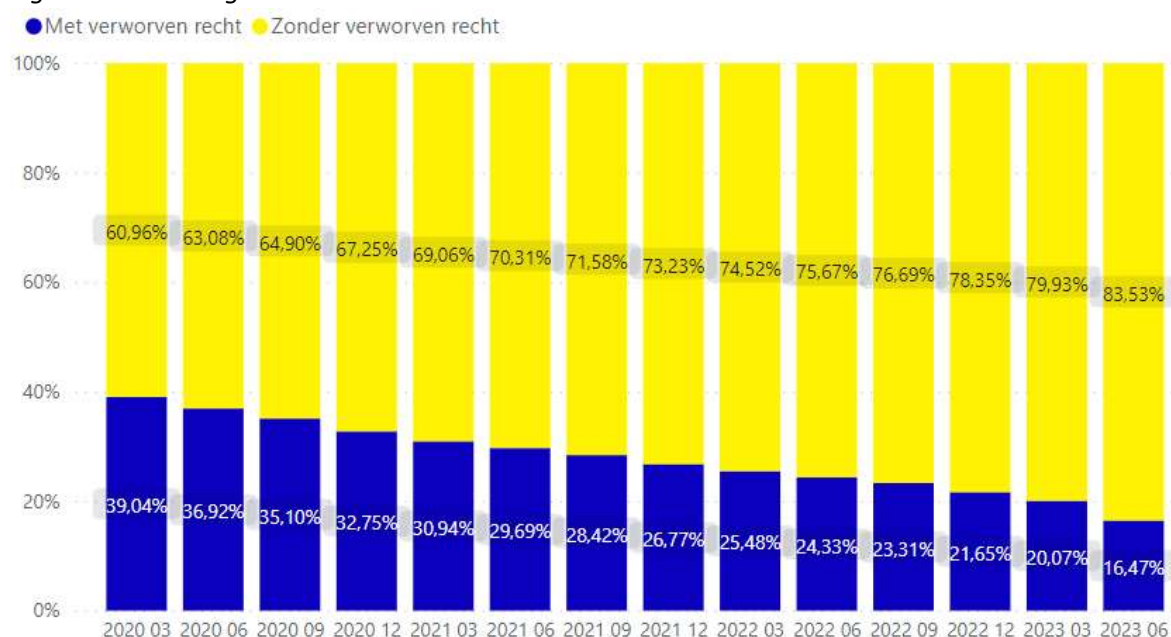
De bedragen van de kinderbijslag, het kraamgeld en de adoptiebijslag, alsook de grensbedragen voor het jaarlijks gezinsinkomen, worden automatisch gekoppeld aan de schommelingen van de afgevlakte gezondheidsindex. Het Verenigd College voorziet in aanvullende mechanismen voor de evolutie van de bedragen van de jaarinkomsten, rekening houdend met de welvaartsevolutie¹⁷.

De budgettaire impact van de geanalyseerde maatregelen in (constante prijzen) en de barema's worden uitgedrukt aan de spilindex **123,14** (basis 100 = 2013) die van toepassing was voor de periode van december 2022 tot en met oktober 2023.

3.2.7 Verworven rechten (art. 39)

De federale bedragen blijven verschuldigd voor de gezinnen en hun kinderen die rechtgevend waren in december 2019 tot het moment dat er volgens de nieuwe voorwaarden en regels een hoger bedrag toegekend kan worden. Het aantal rechtgevende kinderen waarmee rekening wordt gehouden, kan in geen geval toenemen. Deze verworven rechten zijn ook strikt beperkt tot de kinderbijslagbedragen waarop de bijslagtrekkende aanspraak maakte voor de maand december 2019. De bijslagtrekkende verliest definitief dit eventuele voordeel als er een hoger kinderbijslagbedrag verschuldigd is volgens de nieuwe ordonnantie.

Figuur 1: Aandeel gezinnen in de verworven rechten

De daling van het aantal gezinnen met de "verworven rechten" wordt hoofdzakelijk verklaard door twee gebeurtenissen:

- de natuurlijke uitstroom van de rechtgevende kinderen die geboren zijn voor 2020;

¹⁷ Besluit van 03 september 2020 van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de aanpassing van de bedragen van de jaarinkomsten bepaald in de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag aan de welvaartsevolutie.

- de gezinnen die op basis van de definitieve vaststelling van het gezinsinkomen, na de verwerking van de fiscale gegevens, recht hebben op de sociale toeslagen en daardoor een hoger bedrag ontvangen in vergelijking met het bedrag waarop ze recht hadden in het oude systeem.

3.3 Relevante statistieken en bedragen

3.3.1 Dotatie gezinsbijslagen¹⁸

Voor het begrotingsjaar 2015 werden de middelen per entiteit bekomen op basis van het aandeel inwoners van 0 tot en met 18 jaar op 1 januari van het betrokken begrotingsjaar.

Vanaf 2016 en elk van de daaropvolgende begrotingsjaren worden de verkregen middelen jaarlijks aangepast aan:

- de procentuele verandering van het gemiddelde indexcijfer van de consumptieprijzen;
- de evolutie van het aantal inwoners van 0 tot en met 18 jaar van de betrokken entiteit;
- 25 % van de reële groei van het bruto binnenlands product per inwoner.

Bij wijze van overgangsmaatregel is er een overgangsbedrag gedurende de jaren 2015 tot en met 2024 dat in nominale waarde constant blijft en vanaf 2025 tot en met 2034 over tien jaar lineair afneemt tot nul¹⁹.

In de onderstaande tabel wordt een overzicht weergegeven van de gerealiseerde bedragen van de dotatie gezinsbijslagen van 2020 tot en met 2022 aangevuld met de technische ramingen voor de periode 2023 - 2028 uitgevoerd door de FOD Financiën in september 2023.

Tabel 1: Evolutie (voorspelde) federale dotatie gezinsbijslagen (in miljoen euro)²⁰.

	2020 ²¹	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Dotatie	838,1	871,4	943,6	1.044,0	1.047,4	1.053,9	1.065,1	1.074,8	1.084,4
Overgangsbedrag	28,3	28,3	28,3	28,3	28,3	25,5	22,7	19,8	17,0
Totaal	866,4	899,7	971,9	1.072,3	1.075,7	1.079,4	1.087,8	1.094,6	1.101,4

Er is geen verplichting om de ontvangen dotatie direct te affecteren. Elke deelentiteit mag de beschikbare financiële middelen vrij besteden.

3.3.2 Uitgaven

Naast het onvoorwaardelijk recht tot 31 augustus van het kalenderjaar in de loop waarvan de leeftijd van 18 jaar bereikt wordt, is er een voorwaardelijk recht voor de kinderen die nog studeren of werkzoekende zijn na de beëindiging van de studies. Bijgevolg zijn de uitgaven ook afhankelijk van de evolutie van het aantal rechtgevende 18- tot 24-jarigen.

Bij de verdeling van de middelen in 2015 op basis van het aantal 0- tot 18-jarigen was Brussel in het voordeel omdat er relatief weinig rechtgevende 18- tot 24-jarigen zijn in vergelijking met de andere deelentiteiten. Daartegenover zijn er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest veel meer gezinnen die

¹⁸ Artikel 47/5 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

¹⁹ Artikel 48/1 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

²⁰ De cijfers in het blauw zijn ramingen.

²¹ In deze tabel wordt er geen rekening gehouden met de aanvullende ontvangst (12 miljoen euro) van de Diensten van het Verenigd College in 2020 voor de financiering van de eenmalige coronapremie.

zich in een kwetsbare socio-economische situatie bevinden waardoor er rechten ontstaan op de verhoogde sociale toeslagen. In de bepaling en de evolutie van de federale dotatie wordt geen rekening gehouden met de economische verschillen tussen de deelentiteiten. Dit is in het bijzonder nadelig voor Brussel met zijn/haar specifieke grootstedelijke socio-economische realiteit.

De onderstaande tabel illustreert de evolutie van de gerealiseerde uitgaven gezinsbijslagen van 2020 tot en met 2022 aangevuld met de ramingen voor de periode 2023 - 2028 op basis van de indexhypothese voor 2024 van het Federaal Planbureau in september 2023. Vanaf 2025 wordt een constant inflatieniveau van 1,7% aangehouden.

Tabel 2: Evolutie (voorspelde) uitgaven gezinsbijslagen (in miljoen euro)²².

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Netto verschuldigde gezinsbijslagen	872,7	878,8	931,8	1.027,5	1.037,3	1.054,7	1.080,4	1.090,7	1.101,8
Administratiekosten private kassen	12,7	12,9	13,2	15,8	15,1	15,6	15,9	16,2	16,5
Administratiekosten Famiris*	8,6	8,6	9,3	9,9	10,3	10,5	10,7	10,9	11,1
Totaal	894,0	900,3	954,3	1.053,2	1.062,7	1.080,8	1.107,0	1.117,8	1.129,4

* Raming 2022 uitgevoerd door Famiris.

3.3.3 Beschrijvende statistieken administratieve populatiegegevens

Tabel 3: Beschrijvende statistieken administratieve populatiegegevens

Rechtgevende kinderen (juni 2023)		317.287	
Leeftijdscategorie (juni 2023)	0 tot 5 jaar	85.292	26,88%
	6 tot 11 jaar	87.537	27,59%
	12 tot 17 jaar	83.963	26,46%
	18 tot 24 jaar	60.495	19,07%
Aantal kinderen in het gezin (juni 2023)	1 kind	69.859	22,05%
	2 kinderen	111.279	35,12%
	3 kinderen	77.992	24,62%
	4 kinderen	37.370	11,80%
	5 kinderen & meer	20.326	6,42%
	Onbekend*	461	
Eenoudergezin (juni 2023)	Ja	82.031	25,89%
	Neen	234.795	74,11%
	Onbekend*	461	
Inkomenscategorie (augustus 2020)	Onder het laagste plafond	145.185	48,59%
	Tussen de twee plafonds	53.491	17,90%
	Boven het hoogste plafond	100.135	33,51%
	Onbepaald	11.831	
	Onbekend*	4.576	
Verworven rechten (juni 2023)	Ja	66.201	20,86%
	Neen	251.086	79,14%

²² Cijfers in het blauw zijn geraamd of afgeleid op basis van een raming.

* Soms ontbreken kenmerken van de bijslagtrekkende omdat het kind niet gekoppeld kan worden aan een bijslagtrekkende, meestal gaat het om geplaatste kinderen.

3.3.4 Barema's en vergelijking met andere (deel)entiteiten

Zie tabellen op volgende pagina's.

Tabel 4: Barema (basisbedragen & sociale toeslagen) van de Brusselse kinderbijslag per kind op 1 januari 2023²³ (spilindex 123,14²⁴).

Artikel 7 ORD Basisbedrag	Enig kind zonder recht op een toeslag			EUR	175,76		
	Andere kinderen	0 - 11 jaar		EUR	175,76		
		12 - 17 jaar		EUR	187,47		
		18 of ouder	Ingeschreven in het hoger onderwijs		EUR	199,19	
			Andere situaties		EUR	187,47	
Artikel 35 ORD - Vermindering van het basisbedrag voor kinderen geboren vóór 01/01/2020					EUR	11,72	
Artikel 9 ORD Sociale toeslag	Grensbedragen		Laagste inkomensschijf		EUR	37.126,55	
			Tweede inkomensschijf		EUR	53.893,39	
	Toeslag voor de laagste inkomensschijf	Gezin met één kind	0 - 11 jaar		EUR	46,87	
			12 - 24 jaar		EUR	58,59	
		Gezin met twee kinderen	0 - 11 jaar	Eenoudergezin	EUR	93,74	
				Geen eenoudergezin	EUR	82,02	
			12 - 24 jaar	Eenoudergezin	EUR	105,45	
				Geen eenoudergezin	EUR	93,74	
		Gezin met drie kinderen	0 - 11 jaar	Eenoudergezin	EUR	152,32	
				Geen eenoudergezin	EUR	128,89	
			12 - 24 jaar	Eenoudergezin	EUR	164,04	
				Geen eenoudergezin	EUR	140,60	
		Toeslag voor de tweede inkomensschijf		Gezin met twee kinderen		EUR	29,29
				Gezin met drie of meer kinderen		EUR	84,36

²³ Ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag.

²⁴ Basis 100 = 2013.

Tabel 5: Barema (basisbedragen, leeftijds- & sociale toeslagen) van de federale kinderbijslag²⁵ die van toepassing is voor de bepaling van de verworven rechten in de Brusselse kinderbijslagregeling²⁶ (spilindex 123,14²⁷).

Artikel 40 AKBW Basisbedrag	Rang 1		EUR	112,25
	Rang 2		EUR	207,70
	Rang 3		EUR	310,11
Artikel 44 AKBW Leeftijdsbijslag	Rang 1 van de gewone schaal	6 - 11 jaar op 30/11/2019	EUR	19,56
		12 - 17 jaar op 30/11/2019	EUR	29,78
		18 of ouder op 30/11/2019	EUR	34,32
	Andere kinderen	6 - 11 jaar op 30/11/2019	EUR	39,00
		12 - 17 jaar op 30/11/2019	EUR	59,59
		18 of ouder op 30/11/2019	EUR	75,76
Artikel 41 AKBW Eenoudertoeslag	Rang 1		EUR	57,14
	Rang 2		EUR	35,42
	Rang 3		EUR	28,56
Artikel 42bis AKBW Sociale toeslag bij pensionering, (langdurige) werkloosheid (e.a.)	Rang 1		EUR	57,14
	Rang 2		EUR	35,42
	Rang 3	Eenoudergezin	EUR	28,56
		Geen eenoudergezin	EUR	6,22
Artikel 50ter AKBW Sociale toeslag bij arbeidsongeschiktheid (e.a.)	Rang 1		EUR	122,95
	Rang 2		EUR	35,42
	Rang 3	Eenoudergezin	EUR	28,56
		Geen eenoudergezin	EUR	6,22

²⁵ Algemene kinderbijslagwet van 19 december 1939.

²⁶ Artikel 39 van de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag.

²⁷ Basis 100 = 2013.

Tabel 6: Vergelijking van de basisbedragen en de sociale toeslagen (per kind in euro) tussen de deelentiteiten in januari 2023.

Spilindex	123,14	Vlaanderen*		Waals Gewest		GGC	
Basisbedrag	enig kind > 31.000						175,76
	0-11 jaar	173,20		181,61			175,76
	12-17 jaar	173,20		181,61			187,47
	18-24 jaar	173,20		193,33			187,47
	studenten 18-24 jaar						199,19
Sociale toeslagen	inkomensgrenzen	≤ 34.527	34.527 ≤ x ≤ 64.946	≤ 31.604	31.604 ≤ x ≤ 51.000	≤ 37.127	37.127 ≤ x ≤ 53.893
	1 kind	69,12		64,44	29,29	46,87	
	2 kinderen, per kind	69,12		64,44	29,29	82,02	29,29
	3 kinderen of meer, per kind	101,59	79,94	105,45	52,72	128,89	84,36
	12-24 jaar					+11,72	
	invalide/ziek sinds 6 maanden			+11,72			
alleenstaande met 2 kinderen					+11,72		
alleenstaande met 3 kinderen of +			+23,43	+11,72	+23,43		

* Sinds 2020 is de indexering van de bedragen van het Groeipakket niet meer gekoppeld aan de overschrijding van de spilindex. De bedragen worden jaarlijks verhoogd op een vast moment, tegen een vast percentage.

4 Toe-eigening van de kadernota

4.1 Doelstellingen in de kadernota

De hervormingsopties die na de beoordeling worden aanbevolen, moeten het mogelijk maken de doelstellingen in de kadernota te verwezenlijken, namelijk:

- *het kinderbijslagsysteem op lange termijn financieel levensvatbaar houden;*
- *het huidige systeem efficiënter maken;*
- *kinderbijslag inzetten als hefboom in de strijd tegen kinderarmoede.*

Naast deze drie doelstellingen bepaalt de kadernota dat de aanbevolen hervormingsopties moeten voldoen aan haalbaarheidscriteria en preciseert de nota het volgende: *De haalbaarheid omvat verschillende aspecten: eenmalige uitvoeringskosten, overgangsmaatregelen, risico's, tijdlijnen, aanpassingen aan de regelgeving, invloed op andere beleidsmaatregelen, enz.*

4.2 Verduidelijking en herformulering van de doelstellingen

De doelstellingen in de kadernota (zie vorig punt) werden als volgt geherformuleerd:

- de kosten beheersen;
- kinderarmoede bestrijden;
- efficiëntie verbeteren;
- de haalbaarheid van de hervormingsopties garanderen.

De kwestie van het tijdschema voor de uitvoering van de hervormingen en de impact ervan wordt ook toegelicht.

In dit punt worden al deze geherformuleerde doelstellingen voorgesteld.

4.2.1 Doelstelling: kostenbeheersing

Deze doelstelling bestaat erin het totale bedrag van de jaarlijkse uitgaven in verband met het gezinsbijslagsysteem, inclusief administratiekosten, uitgedrukt in constante cijfers, onder controle te houden of zelfs te verlagen. Het referentiebedrag zijn de totale kosten in 2022, namelijk 954,3 miljoen euro²⁸.

4.2.2 Doelstelling: kinderarmoedebestrijding

4.2.2.1 Voor de beoordeling gebruikte doelstelling

Deze doelstelling wil het volgende verminderen:

- het aantal en aandeel kinderen dat het risico loopt op inkomensarmoede;
- de omvang van de inkomensarmoede onder kinderen die in armoede leven.

In het volgende punt worden de indicatoren beschreven die kunnen worden gebruikt om te meten in welke mate deze doelstellingen worden behaald.

Het begrip "kind" kan verwarrend zijn. Deze studie focust op de armoede van "rechtgevende kinderen", een term die de ordonnantie van 25 april 2019 als volgt definieert:

Art. 4 Opent recht op gezinsbijslag, het kind:

²⁸ Dat bedrag vertegenwoordigt de bijslag voor de reikwijdte van de studie en de kosten voor het beheer van de verschillende fondsen.

1° dat zijn woonplaats heeft in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;

2° dat de Belgische nationaliteit heeft of een buitenlander is die begunstigde is van een verblijfsvergunning;

3° dat aan de voorwaarden voldoet bepaald in artikel 25 of 26.

Artikel 25 en 26 bevatten de voorwaarden voor het recht van kinderen tussen 18 en 24 jaar, met inbegrip van studenten en kinderen met een aandoening.

In artikel 5 worden hoofdzakelijk de voorwaarden bepaald waaronder het Verenigd College rechten kan toekennen aan een kind dat in het buitenland verblijft, onverminderd de toepassing van het recht van de Europese Unie en de internationale overeenkomsten.

Als het gebruik van verschillende definities invloed heeft op de analyse, wordt dit in de tekst uitgelegd.

4.2.2.2 *Discussie over het begrip armoede en de keuze van indicatoren*

Armoede kan vele vormen aannemen. In deze studie beperken we de betekenis van het woord "armoede" tot het gebrek aan materiële middelen, voornamelijk in termen van het gezinsinkomen van het rechtgevend kind.

Waar het relevant is om een kwantificeerbare indicator te gebruiken, worden de volgende indicatoren gebruikt, die verwijzen naar de armoederisicogrens, die gelijk is aan 60% van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar inkomen na sociale transfers²⁹, namelijk 16.388 euro per persoon per jaar voor de inkomens van 2021 (bron: Statbel³⁰). Die indicatoren worden gebruikt door de Europese Commissie en ook door het Federaal Planbureau in zijn referentiestudie³¹:

- het aandeel kinderen in gezinnen onder de armoederisicodrempel in de Brusselse kinderopulatie;
- de mate van armoede onder kinderen die onder de armoederisicodrempel leven, d.w.z. het gemiddelde verschil tussen hun equivalent beschikbaar inkomen en 60% van het Belgisch mediaan equivalent beschikbaar inkomen.

Hoe nuttig ze ook zijn, deze indicatoren weerspiegelen niet de diversiteit van kinderarmoedesituaties en moeten voorzichtig worden gebruikt.

4.2.3 *Doelstelling: efficiëntieverbetering*

Deze doelstelling bestaat erin het effect op kinderarmoede per beleidskostprijs eenheid te verbeteren.

Hierna volgt een voorbeeld om de efficiëntiedoelstelling te illustreren:

²⁹ Uit het glossarium van Eurostat: Het equivalent beschikbaar inkomen is het totale inkomen van een huishouden, na belastingen en andere, dat beschikbaar is voor besteding of sparen, gedeeld door het aantal leden van het huishouden, omgerekend in volwassene-equivalenten. De equivalentie tussen de leden van het huishouden wordt verkregen door weging naar leeftijd, op basis van de gewijzigde equivalentieschaal van de OESO.
Bron: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Equivalentised_disposable_income

³⁰ Berekend op basis van SILC 2022. <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/faq>

³¹ FPB, 2021, Regionale kinderbijslaghervormingen - Een impactanalyse met het microsimulatiemodel EXPEDITION.

- met een hervorming die de bijslag voor alle kinderen met 10 euro per maand verhoogt, kan de kinderarmoede dalen (gezinnen met de laagste inkomens krijgen 10 euro per maand per kind en zijn "minder arm"). Aan de andere kant is deze hervorming niet erg efficiënt, omdat een groot deel van de uitgaven geen effect heeft op kinderarmoede. De verhoging van een hoog gezinsinkomen met 10 euro per kind heeft immers geen effect op kinderarmoede.
- Hetzelfde resultaat in termen van armoede kan tegen een lagere kostprijs worden bereikt. Als alternatief zou het mogelijk zijn om het armoederesultaat te verbeteren tegen een gelijkwaardige kostprijs. In de laatste twee gevallen wordt de efficiëntie verbeterd.

4.2.4 Haalbaarheidsdoelstellingen

Haalbaarheid heeft vele aspecten, maar dit zijn de belangrijkste:

- de juridische haalbaarheid, in het bijzonder
 - de overeenstemming met hogere rechtsnormen, de Grondwet en Europese en internationale normen;
 - de noodzaak om wetteksten te wijzigen, de verwachte duur van het proces, de jurisprudentie, enz.;
- de sociale aanvaardbaarheid³², en in het bijzonder het begrip "verworven rechten" of "standstill" (zie punt 3.2.7 *Verworven rechten (art. 39)*). Alle hervormingen die het bedrag van de gezinsbijslag voor de hele bevolking of een deel ervan wijzigen, kunnen door de bevolking gesteund of bekritiseerd worden. Er zijn verschillende gevallen:
 - een verandering tegen huidige prijzen (het ontvangen bedrag varieert);
 - een verandering tegen constante prijzen (de waarde van het ontvangen bedrag varieert), bijvoorbeeld als gevolg van een indexsprong.

De veranderingen kunnen iedereen rechtstreeks treffen of ze kunnen gespreid zijn in de tijd en over generaties kinderen:

- ofwel omdat een verandering die gepland is voor in de toekomst, wordt vervroegd, uitgesteld of geannuleerd,
- ofwel omdat de geplande wijziging alleen geldt voor kinderen die vanaf een bepaalde datum geboren zijn;
- de organisatorische haalbaarheid, die afhangt van hoe gemakkelijk de hervorming in de praktijk kan worden gebracht. Als bijvoorbeeld de structuur van de schalen aangepast moet worden, kunnen er IT-problemen ontstaan voor de fondsen, of moet er mogelijk aanvullende informatie van de begunstigde gezinnen worden verzameld.

4.2.5 Tijdschema van de doelstellingen

De kadernota bepaalt dat de financiële levensvatbaarheid van het kinderbijslagsysteem op *lange termijn* behouden moet blijven. Daarnaast vermeldt ze dat de hervormingsopties op *korte, middellange en lange termijn* geformuleerd worden en dat de haalbaarheidsanalyse met name betrekking heeft op kwesties die verband houden met de *tijdlijnen*.

³² Deze aspecten kunnen ook worden ondergebracht bij de juridische haalbaarheid.

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen het tijdschema voor de uitvoering van de hervormingen en het tijdschema voor de impact ervan.

- Tijdschema van de uitvoering van de hervormingen
De werkgroep kwam overeen een combinatie van hervormingsopties voor te stellen die kunnen worden uitgevoerd op korte termijn, vanaf 2024, en op middellange termijn, tijdens de volgende regeerperiode, die in 2029 afloopt.
- Tijdschema van de impact van de hervormingen. Voor elk jaar moet de situatie bij status quo worden vergeleken met de situatie met hervorming.

Er zijn verschillende gevallen mogelijk:

- tijdelijke impact: bijvoorbeeld een hervorming die slechts één generatie kinderen treft;
- blijvende impact: bijvoorbeeld een indexsprong, die leidt tot een daling van de kosten in waarde, waarbij het verschil met de status quo in de loop van de tijd blijft bestaan, zelfs als de indexsprong maar één keer plaatsvindt;
- een hervormingskans met een "beperkte levensduur", d.w.z. een hervorming op basis van een tijdelijke kans die niet meer kan worden geactiveerd als een beslissing te lang uitblijft.

De kenmerken van de hervormingsopties op het vlak van timing werden geanalyseerd.

5 Vaststelling van de te analyseren hervormingsopties

5.1 Afbakening van de reikwijdte van de mogelijke hervormingen

De kadernota laat de werkgroep veel vrijheid. Omdat de tijd en de capaciteit voor de evaluatie beperkt zijn, moet de reikwijdte van mogelijke hervormingen worden afgebakend. Daarom werden de volgende keuzes gezamenlijk gemaakt.

De beoogde hervormingen kunnen betrekking hebben op:

- Het baremavan de gezinsbijslag (ordonnantie van 25 april 2019), met uitzondering van de volgende zaken, die niet hervormd kunnen worden:
 - de volgende bijslagen:
 - de wezentoeslag (art. 8);
 - het kraamgeld (art. 16);
 - de toeslagen voor kinderen met een aandoening (art. 12, 26);
 - de specifieke bijslagen voor geplaatste kinderen (art. 13, 14);
 - de volgende parameters:
 - de inkomensgrenzen;
 - de leeftijdsgrenzen;
- de organisatie van het verdelingsstelsel voor de gezinsbijslag, namelijk Iriscare, het openbare fonds Famiris en de privéfondsen.

5.2 Te analyseren hervormingsopties

De werkgroep heeft de te analyseren hervormingsopties bepaald op basis van het volgende kader:

- de hervormingsoptie maakt het in principe mogelijk om een of meer doelstellingen van de toetsing te verwezenlijken.

Merk op dat niet elke hervormingsoptie moet toelaten alle doelstellingen te bereiken. Na de evaluatie kunnen de beleidsmakers een of meer hervormingsopties kiezen die, eventueel gecombineerd, zullen toelaten de verschillende doelstellingen zo goed mogelijk te bereiken;
- de hervormingsoptie blijft binnen de reikwijdte van de mogelijkheden;
- Non-veto: geen enkel voorstel van de leden van de werkgroep mag worden uitgesloten.

Tabel 7 toont de verschillende opties die geselecteerd werden om de hervormingen vast te stellen. De volledige tabel met alle hervormingen volgt erna.

Tabel 7: Geselecteerde opties.

Hervormingstype		Doelgroep		Nummer	
Wijzigingen in de uitgekeerde bedragen	Indexsprongen	Gezinnen met laag armoederisico	Hoge inkomens	2a, 2b	
			Hoge inkomens & < 3 kinderen	5	
		Gezinnen nog in het oude systeem (verworven rechten)		4	
	Beperking/ vermindering/ aftopping Geleidelijke implementatie (met uitzonderingen)	Gezinnen met laag armoederisico	De hoogste inkomens (nieuwe categorie)		6, 7
		Grote gezinnen / met een hoog absoluut bedrag		8, 9	
		Buitenlandse niet-Europese studenten		10	
		Kinderen geboren voor 2020 (Specifieke hervorming)		1	
	Verhogingen	Gezinnen met hoog armoederisico	Lage inkomens	11	
			Lage inkomens, eenoudergezin	12	
			Lage inkomens & > 2 kinderen	13	
Organisatorisch	Herziening van de berekeningsbasis van de toelage voor de administratiekosten van de kinderbijslagfondsen			3	
	Centraliseren van het beheer van de Brusselse kinderbijslagdossiers			14	
	Vermindering reserves van de vrije kinderbijslagfondsen			15	
	Indexering administratiekosten beperkt tot het gedeelte voor de loonkosten			16	

Tabel 8: Volledig overzicht van de bestudeerde hervormingen.

Nummer	Titel
1	Verlenging van de vermindering met 10 EUR voor kinderen geboren voor 2020
2a	Indexsprong(en) op de kinderbijslag voor de kinderen in een gezin met een hoog inkomen
2b	Indexsprong(en) van de basisbedragen met een compensatie via de sociale toeslagen
3	Herziening van de berekeningsbasis van de toelage voor de administratiekosten van de kinderbijslagfondsen
4	Stopzetting indexering van de bedragen van het oude barema die toegepast worden in het kader van verworven rechten
5	Indexsprong voor kinderen in tweeoudergezinnen uit hoge inkomens met 1 of 2 kinderen
6	Onmiddellijke stopzetting kinderbijslag voor de kinderen in gezinnen met hoogste inkomens
7	Stopzetting kinderbijslag voor de kinderen in gezinnen met hoogste inkomens voor kinderen geboren na 1 januari 2024
8	Begrenzing van het maandelijkse bedrag van de gezinsbijslag op 1.500 EUR per gezin
9	Begrenzing van het aantal kinderen per gezin dat recht heeft op kinderbijslag
10	Stopzetting van kinderbijslag voor niet-Europese studenten in het hoger onderwijs van wie het verblijfsrecht gekoppeld is aan het statuut van student
11	Verhoging van het bedrag van de bijslag voor gezinnen met een laag inkomen
12	Verhoging van het bedrag van de bijslag voor eenoudergezinnen met een laag inkomen
13	Verhoging van het bedrag van de bijslag voor gezinnen met een laag inkomen met drie of meer kinderen
14	Rationaliseren van het beheer van de Brusselse kinderbijslagdossiers
15	Vermindering reserves van de vrije kinderbijslagfondsen
16	Indexering administratiekosten beperkt tot het gedeelte voor de loonkosten

6 Samenvatting van de resultaten en beslissingsboom

Dit hoofdstuk bevat de samenvattende tabel van de resultaten en een voorstel van beslissingsboom om het gemakkelijker te maken scenario's samen te stellen om hervormingen te combineren.

6.1 Samenvattende tabel

De tabel 9 vat de resultaten van de analyse van de hervormingen samen.

Verduidelijkingen voor het lezen van de tabel

- De hervormingen worden in de eerste kolom aangeduid met hun nummer. De volledige titels staan in de tabel in het vorige hoofdstuk.
- Alle informatie is afkomstig uit de analysefiches, die als bijlage zijn toegevoegd. De lezer wordt dus verzocht de verduidelijkingen in de fiches te raadplegen.
- De weerslag op de begroting wordt uitgedrukt als een jaarlijkse waarde in vergelijking met een status quo. Een besparing van 5 miljoen euro in 2024, gevolgd door een besparing van 10 miljoen euro in 2025, betekent dus een gecumuleerde besparing van 15 miljoen euro tijdens die twee jaren in vergelijking met een status quo.
- De ramingen zijn onderhevig aan onzekerheden en aannames die niet in de tabel zijn weergegeven. De verduidelijkingen in de fiches zijn nodig om de soms ruime betrouwbaarheidsintervallen van de waarden in de tabel te kunnen begrijpen.
- De kleuren hebben de volgende betekenis:
 - Groene vakjes zijn positief: lagere uitgaven, lager armoederisico, hogere efficiëntie, enz.
 - Oranje vakjes zijn negatief: hogere uitgaven, hoger armoederisico, enz.
 - Grijs vakken zijn neutraal of niet bepaald.
- De invoering van de hervormingen in 2024 kan onrealistisch zijn. De lezer wordt uitgenodigd om de impact doorheen de tijd te verschuiven en voorzichtig te zijn bij het interpreteren van de waarden, gelet op de evolutie van de inflatie en dus de indexering, vooral bij hervormingen met een indexsprong.

Tabel 9: Samenvatting van de resultaten van de analyse van de hervormingen

Nr. van de hervorming/ kernwoord		Weerslag op de begroting (miljoen EUR/jaar; - = besparing in vergelijking met status quo)			Impact op armoederisico	Efficiëntie Impact op armoede per euro	Haalbaarheid			
		2024	Gemiddeld 2025-29	Evolutie na 2029			Belemmert de standstill	Andere bedenkingen inzake gelijkheid	Wijziging van het barema	Andere organisatorische bedenkingen
1	Verlenging -10 EUR	0	-22,6	Evolueert naar nul in 2045*	Verhoogd risico	Verhoogde efficiëntie	Voor toekomstige rechten	Voortzetting van verschillende behandeling tussen kinderen geboren voor en na 2020	Neen	Neen
2a	Indexsprong hoge inkomens	-5,5	-15,6	Besparing stijgt tot indexering hervat	Geen impact	Verhoogde efficiëntie	Ja, maar zonder vermindering van de nominale waarde	Neen	Scheiding van het basisbedrag voor hoge inkomens	+ regularisatieproblemen
2b	Indexsprong hoge inkomens								Toevoeging van een categorie sociale toeslagen	Terugkerende aanpassing van de bedragen van de toeslagen
3	Admin. kosten privéfondsen	-0,9	-0,9	Stabiel	Geen impact	Verhoogde efficiëntie	Neen	Neen	Neen	Aanvaardbaarheid en motivering voor de privéfondsen
4	Indexsprong oud barema	-8,3	-9,9	Stabiel, daarna daling tot 2045*	Licht verhoogd risico	Niet bepaald	Ja, maar zonder vermindering van de nominale waarde	Neen	Neen	Neen
5	Indexsprong hoge inkomens 2 ouders met 1&2 kinderen	-2,64	-4,5	Besparing stijgt tot indexering hervat	Geen impact	Verhoging	Ja, maar geen verlaging in nominale prijzen.	Neen	Scheiding van het basisbedrag in categorieën	Neen
6	Stop 8% hoogste inkomens	-49,6	-50,4	Stabiel	Geen impact	Verhoging	Ja	Neen	Scheiding van het basisbedrag voor de hoogste inkomens	Neen
7	Stop 8% hoogste inkomens/progressief	-1,6	-11,6	Besparing stijgt tot 50,1 miljoen EUR tegen 2049	Geen impact	Verhoging	Voor toekomstige rechten	Ja, ongelijkheid tussen generaties	Scheiding van het basisbedrag voor de hoogste inkomens	Neen

Nr. van de hervorming/ kernwoord		Weerslag op de begroting (miljoen EUR/jaar; - = besparing in vergelijking met status quo)			Impact op armoederisico	Efficiëntie Impact op armoede per euro	Haalbaarheid			
		2024	Gemiddeld 2025-29	Evolutie na 2029			Belemmert de standstill	Andere bedenkingen inzake gelijkheid	Wijziging van het barema	Andere organisatorische bedenkingen
8 (progressief)	Stop > 1.500 EUR	-0,5	-3,8	Stijging tot 27,2 miljoen EUR in 2049	Verhoogd risico	Daling	Voor toekomstige rechten	Geen evenredigheid tussen recht en ontvangen bedrag boven 1.500 EUR.	Neen	Invoering van een nieuw mechanisme om de rechten te berekenen
9 (progressief)	Stop +5 kinderen	-0,2	-1,7	Stijging tot 11,8 miljoen EUR in 2049	Verhoogd risico	Daling	Voor toekomstige rechten	Geen evenredigheid tussen recht en ontvangen bedrag bij meer dan 4 kinderen	Neen	Ja, herinvoering van een rang en/of terugkerende berekening
10	Stop niet-EU- studenten	-1,2	-8,3	Stabiel	Verhoogd risico	Niet bepaald	Verlaging rechten voor nieuwe niet- Europese studenten	Neen	Neen	Neen
11 (+20 EUR)	Stijging lage inkomens	35,0	34,3	Stabiel	Verlaagd risico	Verhoging	Neen	Neen	Neen	Neen
12 (+20 EUR)	Stijging lage inkomens 1 ouder	13,7	13,4	Stabiel	Verlaagd risico	Verhoging	Neen	Neen	Ja	Neen
13 (+20 EUR)	Stijging lage inkomens +3 kinderen	19,4	19,0	Stabiel	Verlaagd risico	Verhoging	Neen	Neen	Neen	Neen
14	Fondsen centraliseren	-5,4	-6,1	Stabiel	Geen impact	Verhoging	Neen	Neen	Neen	Aanvaardbaarheid voor de privéfondsen
15	Verlaging van de reserves	-2,4	-1,0	Geen impact vanaf 2027*	Geen impact	Verhoging	Neen	Neen	Neen	Aanvaardbaarheid voor de privéfondsen
16 (basis 2020)	Herziening index privéfondsen	-1,1	-1,3	Stijgt met de inflatie	Geen impact	Verhoging	Neen	Neen	Neen	Aanvaardbaarheid voor de privéfondsen

* Hervormingen met een tijdelijke weerslag op de begroting (kan tot 25 jaar duren).

6.2 Beslissingsboom

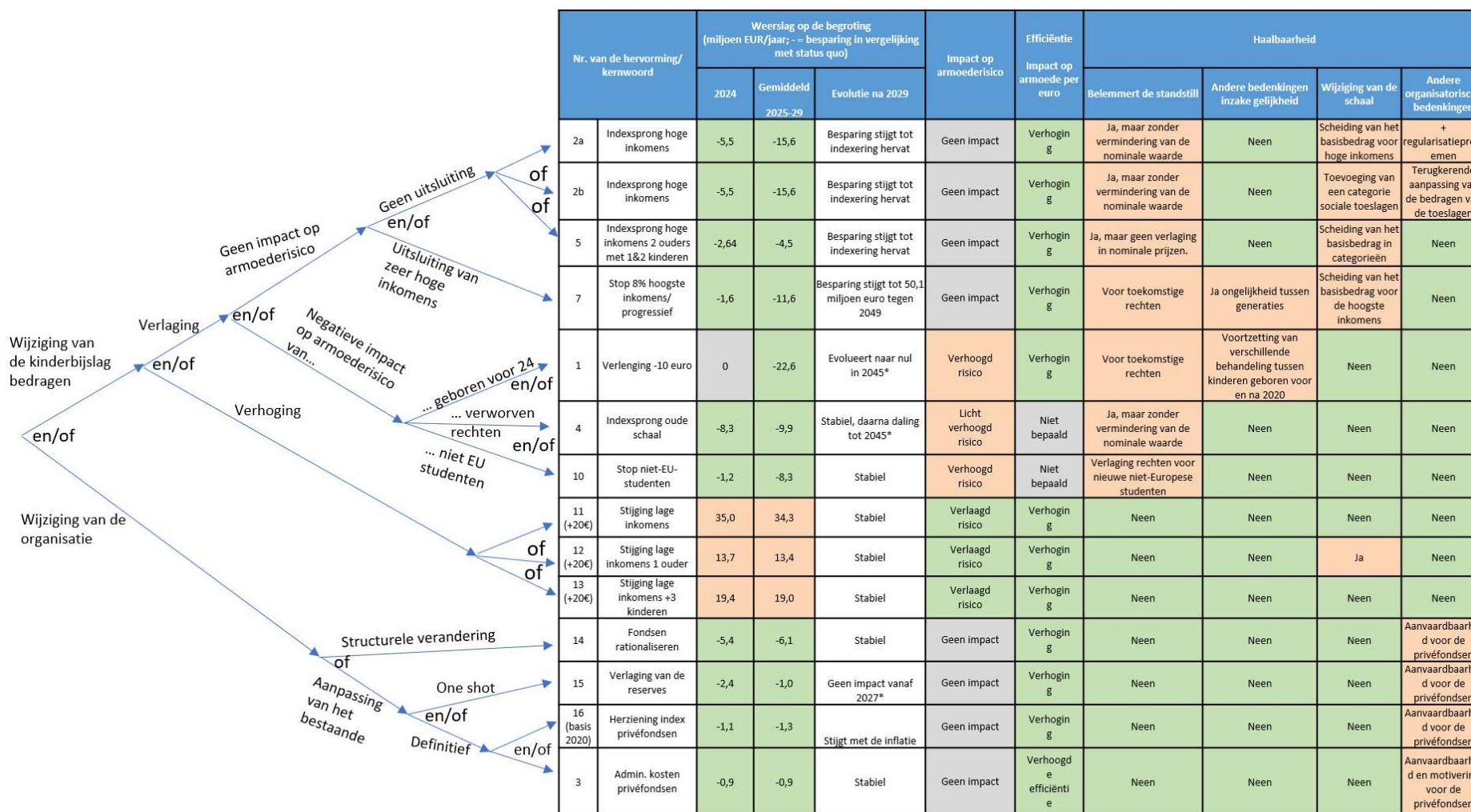
De beslissingsboom helpt om scenario's op te stellen die verschillende hervormingen combineren.

De lezer wordt uitgenodigd om relevante combinaties van hervormingen te maken op basis van de nagestreefde begrotingsdoelstelling, rekening houdend met het volgende:

- Niet alle hervormingen kunnen gecombineerd worden.
 - Sommige hervormingen zijn varianten, zoals 2a en 2b. Dat zijn twee varianten van één organisatorische hervorming. Of 11 en 12, waarbij de omvang van de betrokken begunstigen verschilt (12 is inbegrepen bij 11).
 - Sommige hervormingen verlagen de impact van andere hervormingen. Zo verlaagt de indexsprong van hervorming 4 bijvoorbeeld de omvang van de besparingen bij de uitvoering van hervorming 7.
 - De hervormingen waarbij de bijslag verhoogd wordt (11, 12, 13) kunnen gecombineerd worden met de andere hervormingen.
- De impact kan blijvend of tijdelijk zijn. Hervormingen met een tijdelijke impact zijn aangeduid met een asterisk.
- Voor sommige hervormingen stelt de analysefiche verschillende varianten voor. In dat geval staat de variant waarnaar de tabel verwijst tussen haakjes in de eerste kolom.
- Bepaalde overgangskosten in verband met de invoering van de hervorming zijn niet in aanmerking genomen en worden besproken in het onderdeel "Haalbaarheid" van de fiches.

Hieronder staat een beslissingsboom die de lezer helpt om de hervormingen te combineren. De boom wordt gelezen van links naar rechts.

Figuur 1: Beslissingsboom

*Tijdelijke besparing (tussen 2 en 25 jaren)

NB: drie hervormingen zijn hier weggelaten, ofwel omdat ze de efficiëntie verlagen (8, 9), ofwel omdat ze de verworven rechten ernstig aantasten (6).

7 Bijlagen

7.1 Methodiek voor de analyse van de hervormingsopties

Dit deel stelt de methodiek voor die gebruikt werd om de geschiktheid te analyseren van de beoogde hervormingen in het licht van de in punt **Erreur ! Source du renvoi introuvable**. *Doelstellingen in de kadernota* **Erreur ! Source du renvoi introuvable**. vermelde doelstellingen.

De voorstelling volgt de structuur van de analysefiches, die dezelfde is voor alle hervormingen, zodat de lezer van een fiche gemakkelijk zijn weg kan vinden.

Titel Titel en nummer van de bestudeerde hervorming.
Omschrijving van de hervorming Beschrijving van de specifieke bepalingen van de hervorming.
Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren Dit punt verduidelijkt de redenen waarom de werkgroep de onderzochte hervorming overweegt, meer bepaald: <ul style="list-style-type: none">• de context: er werd bijvoorbeeld een ondoeltreffende situatie vastgesteld die verbeterd moet worden;• de nagestreefde doelstellingen waaraan de hervorming zou kunnen bijdragen.
Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> <ul style="list-style-type: none">- Aanwijzingen om de voorgestelde informatie te interpreteren:<ul style="list-style-type: none">○ De weerslag op de begroting verwijst hier naar de gevolgen voor de uitgaven van de overheid, zowel voor gezinsbijslag als voor de organisatie en de administratie (personeel, IT, enz.).○ NB Organisatorische overgangskosten in verband met de invoering van de hervorming zijn hier niet in aanmerking genomen, tenzij ze werkelijk deel uitmaken van de hervorming. Met organisatorische kwesties wordt kwalitatief rekening gehouden in het punt "Haalbaarheid", zie verder. De weerslag op de begroting wordt gekwantificeerd voor de periode tussen 2024 en 2029, wat overeenkomt met de begrotingsjaren van de volgende regeerperiode. Omdat dit verslag tegen eind 2023 wordt afgewerkt, kan de uitvoering van de hervormingen tegen 2024 onrealistisch zijn. De lezer mag er dan van uitgaan dat de weerslag met een jaar wordt uitgesteld. De waarden moeten voorzichtig geïnterpreteerd worden, gelet op de evolutie van de inflatie.○ De weerslag op de begroting wordt uitgedrukt in lopende prijzen en in constante prijzen van 2023. De hypotheses in verband met de inflatie worden voorgesteld in de bijlage.○ Negatieve waarden komen overeen met besparingen, positieve waarden zijn bijkomende uitgaven.○ De waarden zijn op jaarbasis en uitgedrukt in vergelijking met een status quo. Zo betekent bijvoorbeeld "-10 miljoen euro in 2025" dat de overheid met de hervorming in 2025 naar schatting 10 miljoen euro minder zal uitgeven dan

wanneer er geen hervorming is. De waarden zijn niet cumuleerbaar. Om de gecumuleerde weerslag op de begroting over meerdere jaren te bepalen, moeten de vermelde bedragen opgeteld worden.

Als we bijvoorbeeld -5 miljoen hebben in 2024 en -10 miljoen in 2025, zal de overheid tegen het einde van 2025 in totaal 15 miljoen bespaard hebben in vergelijking met een situatie zonder hervorming.

- Kwalitatieve beschrijving van de verwachte weerslag op middellange termijn na 2029:
 - De jaarlijkse weerslag kan doorheen de tijd afnemen, stabiel blijven of toenemen.
 - Merk op dat het relatieve belang van de wijzigingen op lange termijn kan worden uitgehold door de evolutie van de levensstandaard. Een manier om de verwachte evolutie op lange termijn weer te geven is door de variaties uit te drukken per eenheid van het verwachte bbp. Dat is bij deze studie niet gebeurd.
- Bij de berekening van de begroting wordt geen rekening gehouden met de evolutie van de dotatie waarin de bijzondere financieringswet voorziet. Enkel de evolutie van de uitgaven wordt beoordeeld.
- Methodiek voor de raming van de weerslag op de begroting
 - De gekwantificeerde weerslag op de begroting wordt geraamd via een geparametriseerde simulatie op basis van informatie die de werkelijkheid zo dicht mogelijk benadert. Bij de opstelling van dit verslag was de door Iriscare samengestelde database met de vastgestelde gegevens na controle van de fiscale fluxen nog niet beschikbaar. Daarom zijn de volgende gegevens afkomstig uit de verwerking van informatie van SILC-enquêtes door het Federaal Planbureau³³: Verdeling van de begunstigden per inkomenscategorie, gezinsgrootte, leeftijdscategorie, type gezin, enz. De evolutie doorheen de tijd van de populatie die de juiste leeftijd heeft om gezinsbijslag te ontvangen, wordt geraamd op basis van de demografische vooruitzichten van het Federaal Planbureau. Die aanpak levert minder representatieve resultaten op dan het gebruik van de vastgestelde gegevens, die niet beschikbaar zijn.
 - Er wordt geen rekening gehouden met de indirecte gevolgen van de hervormingen op het geboortecijfer, de samenstelling van de Brusselse bevolking, de werkgelegenheid en de werkloosheid. Voor bepaalde hervormingen die het huishoudbudget aanzienlijk wijzigen, zou een aanvullende studie kunnen worden uitgevoerd.

Mogelijkheid om te wachten met het nemen van een beslissing

De jaarlijkse weerslag van hervormingen op de begroting kan afhangen van het moment waarop ze worden ingevoerd en kan soms verdwijnen als ze te laat worden ingevoerd. Dat wordt hier besproken.

³³ FPB, 2021, Regionale kinderbijslag hervormingen - Een impactanalyse met het microsimulatiemodel EXPEDITION.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid

Dit punt omvat de interpretatie van de weerslag op de begroting voor de overheid, die in het vorige punt geraamd werd.

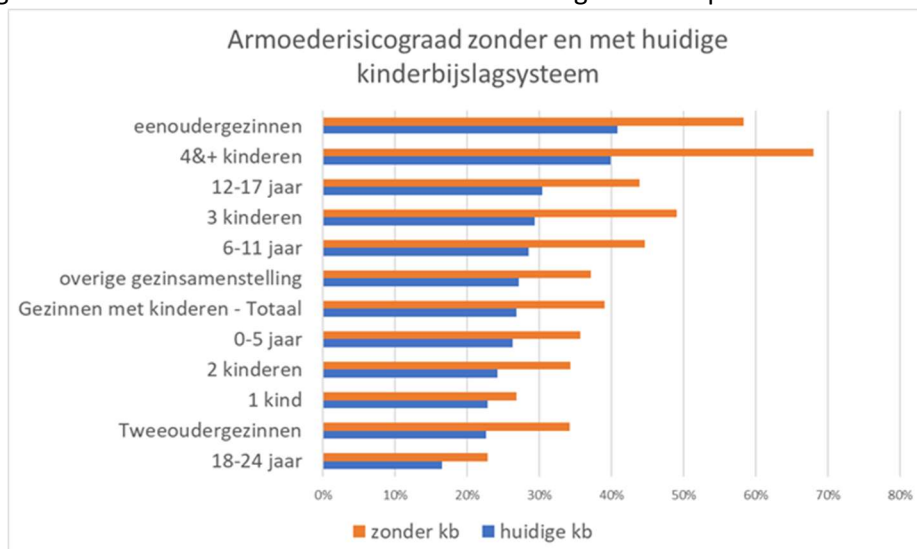
Impact op kinderarmoede

- Dit punt omvat
 - de identificatie van de personen die naar verwachting zullen winnen of verliezen door de hervorming;
 - een kwalitatieve beschrijving van de verwachte impact van de hervorming op het bereiken van de doelstelling om kinderarmoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bestrijden, zoals beschreven in punt 4.2.2 *Doelstelling: kinderarmoedebestrijding*. De impact op het armoederisico wordt geïnterpreteerd als de verwachte impact van de hervorming op het aandeel van de begunstigden dat een equivalent beschikbaar gezinskomen heeft dat onder de armoedegrens ligt. Indien mogelijk wordt ook de impact beschreven op de kloof tussen de armoedegrens en het gemiddelde inkomen van de begunstigde gezinnen die onder de armoedegrens zitten.

- Methodiek

Hier zijn we geïnteresseerd in de impact van wijzigingen aan het bedrag van de gezinsbijslag op het huishoudbudget van de begunstigden. Net als bij de budgettaire evaluatie wordt geen rekening gehouden met de indirecte gevolgen van de hervorming (door impact op het geboortecijfer, intergewestelijke migratie, enz.).

Een studie van het Federaal Planbureau³⁴ geeft een indicatie van de impact van gezinsbijslag op de armoederisicograad en op de categorieën gezinnen die het grootste armoederisico lopen. De volgende grafiek toont een aantal resultaten die betrekking hebben op ons.

Figuur 2: Raming van de armoederisiconiveaus met en zonder gezinsbijslag in het BHG, per begunstigden categorie - Bron: FPB (2021)

³⁴ FPB, 2021, Regionale kinderbijslaghervormingen - Een impactanalyse met het microsimulatiemodel EXPEDITION.

Los van de inkomenscategorieën van de gezinnen toont de grafiek dat kinderen uit eenoudergezinnen, grote gezinnen en kinderen tussen 6 en 17 jaar volgens de hypothesen van het model het grootste armoederisico lopen.

Het in het BHG toegepaste barema maakt een onderscheid tussen de begunstigden op basis van de inkomenscategorie van het gezin, het aantal ouders, het aantal kinderen en de leeftijd van het kind. Zie punt 3.3.4 *Barema's en vergelijking met andere (deel)entiteiten* voor een beschrijving van het barema.

In de veronderstelling dat het ingevoerde barema goed werkt en dat de beoogde begunstigden daadwerkelijk degenen zijn die de geplande bedragen ontvangen, kunnen de verliezers en de winnaars van elke hervorming gecategoriseerd worden.

Rekening houdend met die elementen wordt de impact als volgt beoordeeld:

- Hervormingen die leiden tot een verlies van bijslag in reële termen (constante prijzen) voor de begunstigden in de categorie van de lage en gemiddelde inkomens³⁵ worden geacht een negatieve impact te hebben op de kinderarmoede in het BHG, en omgekeerd. De verdeling van de begunstigden per inkomenscategorie is voorgesteld in punt 3.3.3 *Beschrijvende statistieken administratieve populatiegegevens*.
- Hervormingen die leiden tot een verlies van bijslag in reële termen (constante prijzen) voor de begunstigden in de categorie van de hoge inkomens worden geacht een verwaarloosbare of geen impact te hebben op het kinderarmoederisico in het BHG.

Merk op dat dit een vereenvoudigde voorstelling is. In theorie kunnen er immers gezinnen zijn die tot de categorie van de hoge inkomens behoren of die een hoog kadastraal inkomen hebben³⁶, die volgens de gebruikte armoede-indicator onder de armoedegrens vallen omdat hun equivalent beschikbaar inkomen, d.w.z. gecorrigeerd voor de grootte van het gezin, laag is. Die vereenvoudigde voorstelling wordt hier als aanvaardbaar beschouwd.

- Op basis van de vorige punten wordt ervan uitgegaan dat eenoudergezinnen en grote gezinnen meer risico op armoede lopen.

De volgende tabel vat het bovenstaande samen.

Begunstigden-categorie	Wijziging van het bedrag van de bijslag in reële termen	Impact op het armoederisico
Categorie van de lage of gemiddelde inkomens (belastbaar gezinsinkomen lager dan 53.307 EUR/jaar ³⁷)	Verhoging	Verlaging
	Verlaging	Verhoging
Categorie van de hoge inkomens (>53.307 euro/jaar/gezin)	Verhoging	Verwaarloosbaar
	Verlaging	Verwaarloosbaar
Eenoudergezin	Elementen die het risico op armoede statistisch verhogen, zijn vermeld indien relevant.	
Groot gezin		
Andere	Impact vermeld indien relevant.	

³⁵ Het in aanmerking genomen inkomen is het jaarlijkse belastbare gezinsinkomen in de zin van de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag. De categorie van de lage en gemiddelde inkomens ligt in januari 2023 onder de 53.307 euro/jaar/gezin.

³⁶ Die bijgevolg geen sociale toeslagen krijgen, die zijn voorbehouden voor de categorie van de lage en gemiddelde inkomens omdat hun kadastraal inkomen hoger is dan 2.000 euro, zonder indexering.

³⁷ Index 123,14, januari 2023.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen Het begrip doeltreffendheid verwijst hier naar het behalen van resultaten op het gebied van kinderarmoede per eenheid budgettaire kosten.

De beoordeling van de verwachte impact van de hervorming op de doeltreffendheid van het beleid vloeit bijgevolg voort uit de twee vorige punten, namelijk de verwachte impact op de overheidsuitgaven en de verwachte impact op het kinderarmoederisico. Doordat de impact op het armoederisico kwalitatief beoordeeld wordt, geldt hetzelfde voor de impact op de doeltreffendheid.

In de praktijk wordt de doeltreffendheid beoordeeld op basis van de volgende ratio:

$$\frac{\text{Uitgaven gericht op kinderen die risico lopen op kinderarmoede}}{\text{Totale uitgaven}}$$

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief)

Dit punt vermeldt, indien van toepassing, de mogelijke gevolgen van de onderzochte hervorming buiten het terrein van de begroting van de overheid voor kinderbijslag, op het vlak van kinderarmoede en elementen die verband houden met de haalbaarheid van de hervorming.

Baremawijzigingen kunnen gevolgen hebben op het volgende:

- het geboortecijfer;
- de fiscale concurrentie tussen de gewesten en de migratie;
- de werkgelegenheid, de werkloosheid en het gebruik van het OCMW;
- de gezondheid en het gebruik van de gezondheidszorg;
- de organisatie van de ziekenfondsen, waarvan sommige verbonden zijn aan privéfondsen die gezinsbijslag verdelen.

De specifieke analyse van die gevolgen behoort niet tot deze studie. Als een mogelijk significante impact wordt vastgesteld, wordt een aanvullende studie aanbevolen.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Analyse

Dit punt geeft informatie over de uitdagingen en de voorwaarden voor de haalbaarheid van de hervorming, volgens de doelstelling beschreven in punt 4.2.4 *Haalbaarheidsdoelstellingen*, op basis van een analyse door de werkgroep, met occasionele ondersteuning door de juridische dienst van Iriscare.

De belangrijkste obstakels, risico's en uitdagingen inzake sociale aanvaardbaarheid en juridische aanpassingen zijn de volgende:

- De eventuele aantasting van het principe van verworven rechten (zie punt 3.2.7 *Verworven rechten (art. 39)*), die kan leiden tot problemen voor de sociale aanvaardbaarheid en de wijziging van wetteksten (juridische haalbaarheid).
- De aanwezigheid van andere uitdagingen in verband met gelijkheid dan de impact op armoede of de mogelijke aantasting van verworven rechten. Er kan bijvoorbeeld een verschil in behandeling zijn tussen begunstigden met identieke kenmerken die een generatie verschillen.
- Organisatorische problemen
 - o De wijziging van de baremastructuur is een organisatorisch probleem omdat ze het volgende kan vereisen
 - een wijziging van de organisatie en van de tools van de fondsen die gezinsbijslag verdelen;

- de verzameling en/of verwerking van nieuwe informatie over de begunstigden.
- Andere organisatorische kwesties, zoals:
 - de noodzaak om de bedragen regelmatig te herzien;
 - belemmeringen voor de organisatie van de fondsen die gezinsbijslag verdelen.

Samenvatting van de haalbaarheidsanalyse.

Groene vakken wijzen op een hoge haalbaarheid en oranje vakken op een lage haalbaarheid.

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
x	x	x	x

Bijlage

De percentages in de onderstaande tabel worden gebruikt om de evolutie van de geïndexeerde uitgaven in lopende waarde te voorspellen en om toekomstige waarden bij te werken.

De gebruikte waarden werden gekozen om consistent te zijn met de hypothesen in de begrotingsprognoses van het Verenigd College en Iriscare, en zijn gebaseerd op de prognoses van het Planbureau van september 2023.

Jaar	Gemiddelde jaarlijkse stijging van de gezondheidsindex die in de studie werd gebruikt, in procent.
2024	4,74
2025	1,7
2026	1,7
2027	1,7
2028	1,7
2029	1,7

7.2 Hervorming 1: verlenging vermindering 10 EUR voor de kinderen geboren voor 2020

<p>Hervorming 1 Verlenging vermindering 10 EUR voor de kinderen geboren voor 2020.</p>																																		
<p>Omschrijving van de hervorming De hervorming bestaat uit het handhaven van de vermindering van het basisbedrag met 10 EUR³⁸ (11,72 EUR in jan. 2023) voor de kinderen geboren voor 1 december 2019. Hiervoor is de volgende aanpassing van de ordonnantie noodzakelijk: <i>"Art. 35. Voor de kinderen geboren voorafgaand aan de inwerkingtredingsdatum van deze ordonnantie, worden voor de periode tussen die inwerkingtredingsdatum en 31 december 2025 de bedragen van 150, 160 en 170 euro voorzien in artikel 7 elk verminderd met 10 euro."</i>³⁹ De bedoeling is om een besparing op te leveren met een beperkt effect op het armoederisico.</p>																																		
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren</p> <ul style="list-style-type: none"> • De huidige maatregel impliceert een grote budgettaire meerkost vanaf 2026 (zie schatting hieronder). • De kinderen geboren vanaf 2020 ontvangen altijd de bedragen zonder vermindering, waardoor de kostprijs slechts progressief zal stijgen. • Het armoedereducerend effect van de geplande verhoging van 10 EUR is in beperkte mate doeltreffend (het betreft ieder kind, ook deze in de gezinnen met een hoog inkomen) en dus weinig efficiënt. • Elk gezin behoudt minimaal het bedrag van de federale regeling (Art. 39) behoudens wijzigingen in de gezinssituatie sinds 1 januari 2020. • De oorspronkelijke motivatie van de huidige maatregel, namelijk het zo dicht mogelijk benaderen van het basisbedrag in de andere deelentiteiten (in het bijzonder Vlaanderen), is niet meer relevant aangezien de verschillende indexeringsmethoden van de regio's de initiële verschillen in de basisbedragen uitgevlakt hebben. • Er is een hoge sociale aanvaardbaarheid door het feit dat de ontvangen kinderbijslag in niet daalt. 																																		
<p>Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> In constante prijzen aan de huidige spilindex 123,14 (basis 100 = 2013):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>- 24,4 mio</td> <td>- 23,2 mio</td> <td>- 22,0 mio</td> <td>- 20,7 mio</td> <td>Degressief jaarlijks besparing tot nul in 2045</td> </tr> </tbody> </table> <p>In lopende prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>- 26,5 mio</td> <td>- 25,5 mio</td> <td>- 24,6 mio</td> <td>- 23,6 mio</td> <td>Degressief jaarlijks besparing</td> </tr> </tbody> </table>							2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later	-	-	- 24,4 mio	- 23,2 mio	- 22,0 mio	- 20,7 mio	Degressief jaarlijks besparing tot nul in 2045	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later	-	-	- 26,5 mio	- 25,5 mio	- 24,6 mio	- 23,6 mio	Degressief jaarlijks besparing
2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later																												
-	-	- 24,4 mio	- 23,2 mio	- 22,0 mio	- 20,7 mio	Degressief jaarlijks besparing tot nul in 2045																												
2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later																												
-	-	- 26,5 mio	- 25,5 mio	- 24,6 mio	- 23,6 mio	Degressief jaarlijks besparing																												

³⁸ Index 105,10.

³⁹ Ordonnantie van 23 november 2023 tot wijziging van de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag.

						tot nul in 2045
--	--	--	--	--	--	--------------------

- De besparing is (in constante prijzen) degressief aangezien elk jaar een extra leeftijdscategorie kinderen (nieuwgeborenen) recht heeft op de hogere basisbedragen.
- Een deel van de bruto besparing van de maatregel wordt geneutraliseerd omdat de federale bedragen (tijdelijk) voordeliger blijven.
- De besparing duurt tot 2045 en is degressief.

Mogelijkheid om te wachten met beslissen

De beslissing en de implementatie moeten voor 2026 plaatsvinden om de sociale aanvaardbaarheid van de hervorming te behouden.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid: Er is een substantiële impact op de uitgaven voor de gezinsbijslagen vanaf 2026. In 2026 vertegenwoordigt de besparing +/- 2,4% van de verwachte netto verschuldigde gezinsbijslagen.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen: De hervorming zal het selectieve (inkomensgerelateerde) deel van de gezinsbijslagen relatief vergroten waardoor de beschikbare financiële middelen efficiënter ingezet kunnen worden om het armoederisico te verlagen. Dit effect zal stelselmatig verminderen tot in 2045 om vervolgens volledig te verdwijnen bij de finale uitstroom van de kinderen geboren vóór 2020.

Kinderarmoede:

Er wordt verwacht dat de hervorming een negatief effect met zich mee zal brengen op de evolutie van de situatie op vlak van kinderarmoede. In essentie zou de voorgestelde hervorming een daling van het risico op armoede, voorzien in 2026, tegengaan. Dit effect kan worden uitgesplitst op onderstaande manier, door een vergelijking te maken tussen de situatie met- en zonder de voorgestelde hervorming in deze fiche:

- Zonder hervorming zou het kinderarmoederisico in 2026 dalen, door het feit dat ieder kind geboren voor 2020 10 EUR/maand (index 105,10) meer zou krijgen.
- Met de voorgestelde hervorming zou het kinderarmoederisico niet veranderen, in vergelijking met de situatie vandaag.
- De impact van de hervorming zorgt voor een stijging van het kinderarmoederisico. De verhoging van de armoederisicograad wordt op maximaal +0,8% geschat*.

In navolging van de budgettaire impact, vermindert ook de impact op het kinderarmoederisico degressief in de tijd naar nul in 2045.

*Een studie van het Planbureau heeft de armoederisico indicator voor de kinderen in het BHG voor de beide situaties in 2020 geschat. Het aantal gezinnen met kinderen met een armoederisico gaat van 26,1% naar 26,9% (+0,8%) als gevolg van deze hervorming. Deze verhoging van het armoederisico is overschat (het betrokken bevolkingsaantal was hoger in 2020 dan in 2026) en nam geleidelijk af om in 2045 te verdwijnen.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief)

Geen geïdentificeerd effect.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten en standstill

Bij de uitwerking van het artikel 35 heeft de Raad van State de aandacht gevestigd op het feit dat er een verschil was in de behandeling van de kinderen, enerzijds deze geboren voor 1 januari 2020 en anderzijds deze geboren na deze datum. Dit verschil in behandeling werd meer bepaald in de memorie van toelichting verantwoord met de wil om de inwerkingtreding van de nieuwe hervorming in die mate te faseren dat ze op budgettair vlak gegarandeerd kon worden. Het tijdelijk karakter van de maatregel werd naar voor geschoven. In de mate dat de vermindering met 10 EUR haar tijdelijk karakter verliest, kan men vrezen dat het verschil in behandeling moeilijker te verdedigen valt. Maar daartegenover hebben de andere deeltiteiten de kinderen geboren voor 1 januari 2019 in het oude systeem gehouden terwijl de nieuw geboren de nieuwe bedragen genieten. Daar is het verschil tussen beide categorieën veel groter dan in BHG.

Het huidig artikel 35 voorziet het einde van de vermindering met 10 EUR op 1 januari 2026. Deze maatregel heeft dus een legitieme verwachting doen ontstaan bij de sociaal verzekerden en die zal ontkend worden door de beoogde maatregel. Het betreft een aantasting van het standstill principe. In principe zou evenwel deze maatregel kunnen verantwoord worden vanuit budgettair oogpunt. Het is erg belangrijk om de verlenging van de maatregel en de noodzaak daartoe uitdrukkelijk en voldoende te motiveren. Immers, de begrenzing in de tijd van de vermindering vormde een begeleidende maatregel die het makkelijker maakte om de maatregel te verdedigen vanuit het oogpunt van art. 23 Gw.

Dit vraagt een aanpassing van de ordonnantie dus een stemming in de Verenigde Vergadering.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Ja, aantasting aan toekomstig recht	Verlenging van het verschil in bijslag tussen kinderen geboren voor en na 2020.	Nee.	Nee.

7.3 Hervorming 2a: Indexsprong(en) op de kinderbijslag voor de kinderen in een gezin met een hoog inkomen

<p>Hervorming 2a Indexsprong(en) op de kinderbijslag voor de kinderen in een gezin met een hoog inkomen.</p>																																		
<p>Omschrijving van de hervorming Door het niet indexeren van de basiskinderbijslag voor de kinderen in een gezin met een hoog inkomen is het mogelijk om bij een realistisch inflatieniveau op korte termijn structurele besparingen te realiseren. Dit betreft zowel de gezinnen die nog genieten van de federale bedragen via de verworven rechten als diegene die reeds het nieuwe Brusselse kinderbijslagsysteem genieten. De maatregel kan eventueel beperkt worden in de tijd (bijvoorbeeld gedurende 1 legislatuur).</p>																																		
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren</p> <ul style="list-style-type: none"> • De maatregel kan meteen voor de hele doelgroep gerealiseerd worden. • Gezinnen met een laag of een gemiddeld inkomen worden niet getroffen. • Het selectieve (inkomensgerelateerde) deel van de gezinsbijslagen wordt relatief groter en dus vergroot ook de efficiëntie van de besteding van de beschikbare financiële middelen in termen van vermindering van het kinderarmoederisico. • Geen enkel gezin zal er op achteruit gaan in absolute termen (in lopende prijzen). 																																		
<p>Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> De onderstaande theoretische en indicatieve meerjarenraming houdt rekening met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een volledige inkanteling in de nieuwe regelgeving; • een aandeel van 31,8% van de kinderen in een gezin met een hoog inkomen (bron: op basis van studie FPB⁴⁰); <p>Theoretisch 1 indexoverschrijding per jaar (2% met 12 maanden effect):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Jaar 1</th> <th>Jaar 2</th> <th>Jaar 3</th> <th>Jaar 4</th> <th>Jaar 5</th> <th>Jaar 6</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-4,2 mio</td> <td>-8,5 mio</td> <td>-12,9 mio</td> <td>-17,4 mio</td> <td>-22,0 mio</td> <td>-26,6 mio</td> <td>Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering</td> </tr> </tbody> </table> <p>In lopende prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025⁴¹</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-5,8 mio</td> <td>-9,6 mio</td> <td>-13,5 mio</td> <td>-17,4 mio</td> <td>-21,4 mio</td> <td>-25,5 mio</td> <td>Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot</td> </tr> </tbody> </table>							Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Jaar 6	Later	-4,2 mio	-8,5 mio	-12,9 mio	-17,4 mio	-22,0 mio	-26,6 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering	2024	2025 ⁴¹	2026	2027	2028	2029	Later	-5,8 mio	-9,6 mio	-13,5 mio	-17,4 mio	-21,4 mio	-25,5 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot
Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Jaar 6	Later																												
-4,2 mio	-8,5 mio	-12,9 mio	-17,4 mio	-22,0 mio	-26,6 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering																												
2024	2025 ⁴¹	2026	2027	2028	2029	Later																												
-5,8 mio	-9,6 mio	-13,5 mio	-17,4 mio	-21,4 mio	-25,5 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot																												

⁴⁰ Dit aandeel is op dit moment, de beste beschikbare schatting, en is gebruikt voor het jaar 2020 in FPB, 2021, *Regionale kinderbijslaghervormingen, Een impactanalyse met het microsimulatiemodel EXPEDITION*.

⁴¹ Deze inschatting is waarschijnlijk onderschat aangezien de Europese Centrale Bank verwacht dat de inflatie pas in 2025 zal dalen tot 2,1%.

						herstel van indexering
--	--	--	--	--	--	------------------------

In constante prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):

2024	2025 ⁴²	2026	2027	2028	2029	Later
-5,5 mio	-9,0 mio	-12,4 mio	-15,7 mio	-18,9 mio	-22,1 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering

Een meer verfijnde schatting van het administratieve aantal kinderen in gezinnen met een hoog inkomen en/of in de verworven rechten (en dus hogere bedragen/besparingen) moet uitgewerkt worden na de definitieve evaluatie van de fiscale flux 2022 (inkomens 2020) en de bijkomende voorwaarde op basis van de kadastrale inkomens bij de toekenning van de sociale toeslagen.

Mogelijkheid om te wachten met beslissen

De mogelijkheid om de hervorming te activeren is niet in de tijd beperkt. De omvang van de jaarlijkse besparing hangt af van de gecumuleerde inflatie. De jaarlijkse besparing groeit sneller in tijden van hoge inflatie, vermits er in dit geval meer indexaties plaatsgrijpen.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid: Er is een directe en structurele impact op de uitgaven voor de gezinsbijslagen bij elke overschrijding van de spilindex.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen: De hervorming zal het selectieve (inkomensgerelateerde) deel van de gezinsbijslagen relatief vergroten waardoor de beschikbare financiële middelen efficiënter ingezet kunnen worden om het armoederisico te verlagen. Na verloop van tijd kan een deel van de winsten opnieuw ingezet worden om de selectiviteit verder te vergroten.

Kinderarmoede:

- De maatregel betreft enkel gezinnen met een hoog inkomen;
- bij gebruik van de armoederisico-indicator van het FPB, wordt een nul of verwaarloosbaar effect verwacht op de gemiddelde armoederisicograad⁴³;
- evenwel is het mogelijk dat grote gezinnen met een hoog inkomen een monetair armoederisico lopen, waardoor ook deze gezinnen kunnen getroffen worden.

⁴² Deze inschatting is waarschijnlijk onderschat aangezien de Europese Centrale Bank verwacht dat de inflatie pas in 2025 zal dalen tot 2,1%.

⁴³ Gebaseerd op de vergelijking van de gemeten armoederisicograden van verschillende scenario's gesimuleerd door de FPB voor Iriscare, met het microsimulatiemodel Expedition.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief)

Aangezien de universele basisbedragen hoger zijn voor de gezinnen in de "verworven rechten" zullen de federale bedragen bij elke indexsprong iets minder voordelig worden. Dit zorgt voor een (beperkte) versnelling van de overgang naar de nieuwe regeling voor sommige gezinstypes.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten en standstill

De voorgestelde maatregel, die een aanpassing vergt van artikel 29 van de ordonnantie van 25 april 2019, leidt voor de betreffende gezinnen tot een relatieve vermindering van het beschermingsniveau, die toeneemt naarmate de duur van de maatregel. In het licht van het standstillbeginsel moet de maatregel dan ook verantwoord kunnen worden door een doelstelling van algemeen belang, die met name kan bestaan uit de vrijwaring van het budgettaire evenwicht van het BHG kinderbijslagstelsel en de beleidskeuze om het selectieve gedeelte van de kinderbijslag te verhogen, rekening houdend met de socio-demografische kenmerken van de BHG gezinnen en binnen de beschikbare gelimiteerde budgettaire middelen. Deze verantwoording, alsook de proportionaliteit, moet afdoende blijken uit de parlementaire voorbereiding die de doelstellingen van de wetgever weergeeft.

De planning van de uitvoering van de hervorming en de verwezenlijking van de impact ervan moet rekening houden met de tijd die nodig is voor de voorafgaande juridische procedure.

Organisatorische kwesties

De maatregel houdt in dat de basisbedragen niet langer universeel zijn, maar voorwaardelijk in functie van het gezinsinkomen. Dit vertegenwoordigt een aanzienlijke administratieve en operationele werklast. De complexiteit van de toekenning van de sociale toeslagen (verwerking fiscale flux, regularisaties, etc.) wordt namelijk ook van toepassing op de basisbedragen, waardoor heel wat procedures dienen te wijzigen. Ook de ICT-toepassingen moeten aangepast worden. De maatregel zal bijgevolg tijdrovend zijn en een financiële kost genereren. Een kosten-baten analyse lijkt wenselijk. Zie alternatief fiche IIb.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Ja, maar geen verlaging in nominale prijzen.	Nee.	Ja, scheiding van het basisbedrag voor de hoge inkomens.	Meer problemen met regularisaties

7.4 Hervorming 2b: Indexsprong(en) van de basisbedragen met een compensatie via de sociale toeslagen

<p>Hervorming 2b Indexsprong(en) van de basisbedragen met een compensatie via de sociale toeslagen. (Variatie op de fiche IIa)</p>																				
<p>Omschrijving van de hervorming Door het niet indexeren van de basiskinderbijslag en het gelijktijdig compenseren van de gezinnen met gemiddelde of lage inkomens via de sociale toeslagen, is het mogelijk om bij een realistisch inflatieniveau op korte termijn structurele besparingen te realiseren. De maatregel kan eventueel beperkt worden in de tijd (bijvoorbeeld gedurende 1 legislatuur). De hervorming geldt ook voor de gezinnen met de verworven rechten.</p>																				
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren</p> <ul style="list-style-type: none"> • De maatregel kan voor de hele doelgroep gerealiseerd worden. • Gezinnen met een laag of een gemiddeld inkomen worden niet getroffen. • Het selectieve (inkomensgerelateerde) deel van de gezinsbijslagen wordt relatief groter en dus vergroot ook de efficiëntie van de besteding van de beschikbare financiële middelen in termen van vermindering van het kinderarmoederisico. • Geen enkel gezin zal er op achteruit gaan in absolute termen (in lopende prijzen). 																				
<p>Verwachte budgettaire impact en timing (dezelfde resultaten als hervorming IIa) <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> De onderstaande theoretische en indicatieve meerjarenraming houdt rekening met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een volledige inkanteling in de nieuwe regelgeving; • een aandeel van 68,2% van de kinderen in een gezin met een laag of een gemiddeld inkomen (bron: op basis van studie FPB⁴⁴); • een evenwaardige compensatie in absolute termen voor de kinderen in een gezin met een laag of een gemiddeld inkomen. <p>Theoretisch 1 indexoverschrijding per jaar (met 12 maanden effect):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Jaar 1</th> <th>Jaar 2</th> <th>Jaar 3</th> <th>Jaar 4</th> <th>Jaar 5</th> <th>Jaar 6</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-4,2 mio</td> <td>-8,5 mio</td> <td>-12,9 mio</td> <td>-17,4 mio</td> <td>-22,0 mio</td> <td>-26,6 mio</td> <td>Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering</td> </tr> </tbody> </table>							Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Jaar 6	Later	-4,2 mio	-8,5 mio	-12,9 mio	-17,4 mio	-22,0 mio	-26,6 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering
Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Jaar 6	Later														
-4,2 mio	-8,5 mio	-12,9 mio	-17,4 mio	-22,0 mio	-26,6 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering														

⁴⁴ Dit aandeel is, op dit moment, de beste beschikbare schatting, en is gebruikt voor het jaar 2020 in FPB, 2021, *Regionale kinderbijslaghervormingen, Een impactanalyse met het microsimulatiemodel EXPEDITION*.

In lopende prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):

2024	2025 ⁴⁵	2026	2027	2028	2029	Later
-5,8 mio	-9,6 mio	-13,5 mio	-17,4 mio	-21,4 mio	-25,5 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering

In constante prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):

2024	2025 ⁴⁶	2026	2027	2028	2029	Later
-5,5 mio	-9,0 mio	-12,4 mio	-15,7 mio	-18,9 mio	-22,1 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering

Nog uit te werken:

- een meer verfijnde schatting van het administratieve aantal kinderen in gezinnen met een hoog inkomen en/of in de verworven rechten (en dus hogere bedragen/besparingen) na de definitieve evaluatie van de fiscale flux 2022 (inkomens 2020) en de bijkomende voorwaarde op basis van de kadastrale inkomens bij de toekenning van de sociale toeslagen;
- een werkbare compensatiemaatregel.

Mogelijkheid om te wachten met beslissen

De mogelijkheid om die hervorming te activeren is niet beperkt in de tijd. De omvang van de jaarlijkse besparing hangt af van de gecumuleerde inflatie. De jaarlijkse besparing groeit sneller in tijden van hoge inflatie, vermits er in dit geval meer indexaties plaatsgrijpen.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing (dezelfde resultaten als hervorming IIa)

Financiële houdbaarheid: Er is een directe en structurele impact op de uitgaven voor de gezinsbijslagen bij elke overschrijding van de spilindex.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen: De hervorming zal het selectieve (inkomensgerelateerde) deel van de gezinsbijslagen relatief vergroten waardoor de beschikbare financiële middelen efficiënter ingezet kunnen worden om het armoederisico te verlagen. Na verloop van tijd kan een deel van de winsten opnieuw ingezet worden om de selectiviteit verder te vergroten.

⁴⁵ Deze inschatting is waarschijnlijk onderschat aangezien de Europese Centrale Bank verwacht dat de inflatie pas in 2025 zal dalen tot 2,1%.

⁴⁶ Deze inschatting is waarschijnlijk onderschat aangezien de Europese Centrale Bank verwacht dat de inflatie pas in 2025 zal dalen tot 2,1%.

Kinderarmoede:

- Het effect op het bedrag van de bijslag treft enkel gezinnen met hoog inkomen;
- bij gebruik van de armoederisico-indicator van FPB, wordt een nul of verwaarloosbaar effect verwacht op de gemiddelde armoederisicograad⁴⁷;
- evenwel is het mogelijk dat grote gezinnen met hoog inkomen zich in een armoedesituatie bevinden. Die zouden kunnen getroffen door de maatregel zoals voorgesteld in deze fiche.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief) (dezelfde resultaten als hervorming IIa)

Aangezien de universele basisbedragen hoger zijn voor de gezinnen in de "verworven rechten" zullen de federale bedragen bij elke indexsprong iets minder voordelig worden. Dit zorgt voor een (beperkte) versnelling van de overgang naar de nieuwe regeling voor sommige gezinstypes.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten en standstill

De voorgestelde maatregel vergt in het huidige wetgevende kader een aanpassing van de artikelen 9 (sociale toeslagen), 29 (indexmechanisme) en 39 (toeslagen in overgangsregeling) van de ordonnantie van 25 april 2019.

Met name voor de aanpassing van de bedragen van de sociale toeslagen (verhoging bij elke indexering), vereist de aanpassing van de ordonnantie te veel tijd (aanpassing van de ordonnantie neemt ongeveer een jaar in beslag). Er kan dan ook worden overwogen om bij elke indexering de bedragen van de sociale toeslagen te verhogen met een forfaitair bedrag. Een andere optie is om een delegatie in de ordonnantie op te nemen die toelaat om het bedrag van de sociale toeslagen te verhogen (wat ook meerdere maanden in beslag neemt, tenzij er wordt geopteerd voor een forfaitaire verhoging bij iedere indexering).

De planning van de uitvoering van de hervorming en de verwezenlijking van de impact ervan moet rekening houden met de tijd die nodig is voor de voorafgaande juridische procedure.

De maatregel leidt voor de betreffende gezinnen tot een relatieve vermindering van het beschermingsniveau, die toeneemt naarmate de duur van de maatregel. Er moet dan ook worden over gewaakt dat het standstillbeginsel wordt gerespecteerd. De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft n.a.v. het niet-indexeren van de basisbedragen in het Vlaamse Groeipakketdecreet expliciet gesteld dat het niet-indexeren van de basisbedragen wel degelijk als een achteruitgang van het beschermingsniveau moet worden beschouwd (advies 66.660 van 25 oktober 2019 over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2020). De vraag is echter of het om een aanzienlijke vermindering gaat, en zo ja, of de maatregel wordt verantwoord door redenen van algemeen belang, en of er zogenaamde milderende maatregelen zullen worden genomen. Het komt aan de wetgever toe te beoordelen of de uitgewerkte maatregel een aanzienlijke achteruitgang betreft, waarbij de achteruitgang toeneemt naarmate het aantal kinderen in het gezin.

Wat betreft de gezinnen met een laag of een gemiddeld inkomen kan men o.i. beschouwen dat het niet om een aanzienlijke achteruitgang gaat, dan wel minstens dat er zogenaamde milderende maatregelen zijn uitgewerkt, bestaande uit (i) een compensatie door de verhoging van de

⁴⁷ Gebaseerd op de vergelijking van de gemeten armoederisicograden van verschillende scenario's gesimuleerd door de FPB voor Iriscare, met het microsimulatiemodel Expedition.

toeslagbedragen, en (ii) door de maatregel in de tijd te beperken (deze laatste mildering geldt voor alle gezinnen, ook voor deze zonder sociale toeslag).

Wat betreft de gezinnen met een hoog inkomen moet de maatregel verantwoord kunnen worden door een doelstelling van algemeen belang, die met name kan bestaan uit de vrijwaring van het budgettaire evenwicht van het kinderbijslagstelsel in het BHG en de beleidskeuze om het selectieve gedeelte van de kinderbijslag te verhogen, rekening houdend met de socio-demografische kenmerken van de gezinnen in het BHG en binnen de beschikbare gelimiteerde budgettaire middelen. Deze verantwoording, alsook de proportionaliteit, moet afdoende blijken uit de parlementaire voorbereiding die de doelstellingen van de wetgever weergeeft.

Wat betreft de gezinnen in de verworven rechten, dient beslist te worden of eenzelfde compensatiemechanisme zal toegepast worden of niet. Indien niet, is dit administratief makkelijker en zullen deze gezinnen iets vlugger de verworven rechten verlaten omdat ze meestal een hoog inkomen hebben.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Ja, maar geen verlaging in nominale prijzen.	Nee.	Ja, toevoegen van een sociale toeslag voor enige kinderen in gezinnen met een gemiddeld inkomen	Ja, de terugkerende aanpassingen van de bedragen van de sociale toeslagen.

7.5 Hervorming 3: herziening van de berekeningsbasis van de toelage voor de administratiekosten van de kinderbijslagfondsen

<p>Hervorming 3 Herziening van de berekeningsbasis van de toelage voor de administratiekosten van de kinderbijslagfondsen.</p>																																		
<p>Omschrijving van de hervorming De hervorming beoogt een herberekening van het basisbedrag en de wijze waarop de toelage evolueert volgens de levensduurte en de evolutie van het aantal dossiers behandeld door de kinderbijslagfondsen (art.2 Besluit Verenigd College van 4 juli 2019).</p>																																		
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de berekening in 2019 werd de jaarlijkse basistoelage naar boven afgerond met 41.901 EUR. Ondertussen gaat dit, door de progressieve evolutie van de toelage, om 47.000 EUR. • Er is een dubbele financiering van de medische onderzoeken, de interesten en de betalingskosten (76.000 EUR). Deze kosten werden in rekening gebracht bij de berekening van de basistoelage in 2019, maar worden anderzijds ook op basis van de realisaties rechtstreeks gefinancierd door Iriscare. • De groeivoet van het aantal dossiers, die in de berekening van de toelage van de fondsen wordt gehanteerd, neemt ook de evolutie van het publieke kinderbijslagfonds mee in rekening (523.000 EUR). • De toelage voor 2020 werd forfaitair bepaald en diende (op basis van de overschrijding van de spilindex in februari 2020) niet geïndexeerd te worden (240.000 EUR). Dit had specifiek aangegeven moeten worden door het Verenigd College aangezien artikel 29 van de ordonnantie van 25 april 2019 bepaalt dat in het andere geval, elk bedrag betreffende het beheer of de betaling van de gezinsbijslagen gekoppeld wordt aan de schommelingen van de afgevlakte gezondheidsindex. 																																		
<p>Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> In constante prijzen aan de huidige spilindex 123,14 (basis 100 = 2013):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- 0,89 mio</td> <td>- 0,89 mio</td> <td>- 0,89 mio</td> <td>- 0,89 mio</td> <td>- 0,89 mio</td> <td>- 0,89 mio</td> <td>Stabiel</td> </tr> </tbody> </table> <p>In lopende prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- 0,93 mio</td> <td>- 0,94 mio</td> <td>- 0,96 mio</td> <td>- 0,98 mio</td> <td>- 0,99 mio</td> <td>- 1,01 mio</td> <td>Groeit met inflatie.</td> </tr> </tbody> </table>							2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later	- 0,89 mio	- 0,89 mio	- 0,89 mio	- 0,89 mio	- 0,89 mio	- 0,89 mio	Stabiel	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later	- 0,93 mio	- 0,94 mio	- 0,96 mio	- 0,98 mio	- 0,99 mio	- 1,01 mio	Groeit met inflatie.
2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later																												
- 0,89 mio	- 0,89 mio	- 0,89 mio	- 0,89 mio	- 0,89 mio	- 0,89 mio	Stabiel																												
2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later																												
- 0,93 mio	- 0,94 mio	- 0,96 mio	- 0,98 mio	- 0,99 mio	- 1,01 mio	Groeit met inflatie.																												
<p><u>Mogelijkheid om te wachten met beslissen</u> De mogelijkheid om die hervorming te activeren is niet in de tijd beperkt.</p>																																		
<p>Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing <u>Financiële houdbaarheid:</u> De vrije kinderbijslagfondsen hebben eind 2021 een administratieve reserve opgebouwd van +/- 9 mio. Deze vermindering zou ervoor kunnen zorgen dat ze minder over hebben op het einde van hun werkingsjaar en dus minder in administratieve reserve zullen plaatsen</p>																																		

of bij een eventueel tekort deze reserve moeten aanspreken. Gezien deze administratieve reserve niet geconsolideerd is, heeft het feit dat ze die eventueel moeten aanspreken geen impact. Zie fiche van hervorming 15 voor meer informatie over de reserves.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen: De gemiddelde beheerskost per dossier op kosten van de gemeenschap zal dalen. Een impact op de kwaliteit van de dienstverlening wordt niet verwacht, dus er is sprake van een verbeterde efficiëntie.

Kinderarmoede: Geen effect.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief)

De hervorming heeft een negatieve impact op de inkomsten van de vrije fondsen per dossier. Op middellange termijn zou de motivatie van de vrije fondsen kunnen dalen om deel uit te maken van het systeem. Een monitoring van de evolutie van de rekeningen van de fondsen is nodig om mogelijke problemen te vermijden.

Haalbaarheidsgraad: obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten

De maatregel veronderstelt een aanpassing van het Besluit van 4 juli 2019 van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de administratiekosten van de kinderbijslagfondsen.

Bij de timing voor de invoering van deze maatregel moet rekening gehouden worden met de wijze waarop de toelage berekend en toegekend wordt (in drie fasen).

Aanvaardbaarheid door de vrije fondsen

Het verminderen van de toelage voor de administratiekosten kan slecht onthaald worden indien er extra investeringen gevraagd worden om nieuw beleid te implementeren.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Nee.	Nee.	Nee.	Aanvaardbaarheid en motivatie van vrije fondsen.

7.6 Hervorming 4: stopzetting indexering van de bedragen van het oude barema die toegepast worden in het kader van verworven rechten

<p>Hervorming 4 Stopzetting indexering van de bedragen van het oude barema die toegepast worden in het kader van verworven rechten.</p>	
<p>Omschrijving van de hervorming In 2020 zijn de baremastructuur en de bedragen van de kinderbijslag gewijzigd in Brussel. Sindsdien past Iriscare het principe van verworven rechten toe bij de berekening van het bedrag dat elk gezin maandelijks ontvangt. Elk gezin ontvangt het hoogste van de volgende bedragen</p> <ul style="list-style-type: none">• het geïndexeerde bedrag van het nieuwe barema;• het geïndexeerde bedrag van het oude barema, voor kinderen die geboren zijn voor 1 januari 2020. <p>In juni 2023 werd het oude barema nog toegepast voor 16% van de kinderen (bron: berekeningen van het BISA op basis van gegevens van Iriscare). Voor die kinderen is dat bedrag dus hoger dan het nieuwe barema. De overgang naar het nieuwe systeem kan 25 jaar duren.</p> <p>De voorgestelde hervorming zou ervoor zorgen dat de bedragen die in het kader van het oude barema worden toegekend, niet langer geïndexeerd worden. Dat zou leiden tot</p> <ul style="list-style-type: none">• een kostenverlaging in reële termen voor de bijslag met verworven rechten (oud barema);• een snellere overgang naar het nieuwe barema doordat het verschil tussen het oude en het nieuwe barema sneller zou verdwijnen.	
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren De werkgroep heeft deze hervormingsoptie gekozen omdat ze de volgende kenmerken combineert</p> <ul style="list-style-type: none">• een onmiddellijke verlaging van de uitgaven die meerdere jaren aanhoudt;• niemand zal in nominale waarde minder ontvangen dan voorheen;• de negatieve impact op de kinderarmoede zou beperkt moeten zijn omdat het nieuwe barema in het algemeen voor een betere herverdeling zorgt dan de oude, wat betekent dat gezinnen met verworven rechten statistisch minder risico lopen op armoede. Bijvoorbeeld: een gezin met meerdere kinderen en een hoog inkomen (zie punt <i>Verwachte impact op de doelstellingen van het hervormde beleid en timing</i>) ontvangt meestal een hoger bedrag onder het oude systeem en heeft dus verworven rechten.	
<p>Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> De te evalueren besparing vloeit voort uit de vermindering van de reële waarde⁴⁸ van de bijslag voor gezinnen die nog verworven rechten hebben (bedragen volgens het oude barema), waarvan het bedrag in nominale waarde niet meer geïndexeerd wordt op basis van de inflatie (gezondheidsindex). Meer informatie over de evaluatie is opgenomen in de bijlage.</p> <p>De jaarlijkse besparing wordt geraamd van 2024 tot 2029. Dat betekent dat de hervorming in 2024 wordt ingevoerd en minstens tot het einde van de volgende regeerperiode duurt. De verwachte besparing door deze hervorming is weergegeven in de onderstaande tabel. Door de onzekerheid wordt een marge opgegeven en een tussenliggende schatting.</p> <table border="1"><tr><td>Geschatte besparing op basis van het aantal gezinnen dat per jaar overschakelt naar het nieuwe systeem in het referentiescenario - in miljoen euro - Bron: schatting van het BISA op basis van gegevens van Iriscare en hypothesen</td></tr></table>	Geschatte besparing op basis van het aantal gezinnen dat per jaar overschakelt naar het nieuwe systeem in het referentiescenario - in miljoen euro - Bron: schatting van het BISA op basis van gegevens van Iriscare en hypothesen
Geschatte besparing op basis van het aantal gezinnen dat per jaar overschakelt naar het nieuwe systeem in het referentiescenario - in miljoen euro - Bron: schatting van het BISA op basis van gegevens van Iriscare en hypothesen	

⁴⁸ Met andere woorden: onafhankelijk van de inflatie.

Hypothese van natuurlijke overgang		2024	2025	2026	2027	2028	2029	Daarna
1.311 gezinnen per jaar	Lopende prijzen	-9,3	-11,9	-14,1	-15,7	-16,8	-17,4	Stabiel , daarna daling tot 2045
	Constante prijzen	-8,9	-11,2	-13,0	-14,3	-15,0	-15,3	
2.484 gezinnen per jaar	Lopende prijzen	-8,6	-10,5	-11,5	-11,7	-11,1	-9,6	
	Constante prijzen	-8,3	-9,8	-10,6	-10,7	-9,9	-8,4	
9.603 gezinnen per jaar (NB verworven rechten verdwijnen na twee jaar)	Lopende prijzen	-4,8	-1,7	-	-	-	-	
	Constante prijzen	-4,6	-1,6	-	-	-	-	

Opmerking:

De belangrijkste hypothesen die moeten worden verfijnd als de maatregel wordt aangenomen, hebben betrekking op

- de representativiteit van de gebruikte gegevens, die kan worden verfijnd na de regularisatie op basis van de fiscale gegevens;
- de vergelijkbaarheid van gezinnen tussen het nieuwe en het oude systeem;
- het tempo waarmee gezinnen overgaan naar het nieuwe systeem in het referentiescenario.

Organisatorische kosten

Op organisatorisch vlak hebben de vastgestelde kosten van de hervorming betrekking op de wijziging van de bedragen door de kinderbijslagfondsen en de benodigde communicatie met de begunstigen. Die kosten moeten nog geraamd worden, maar er wordt van uitgegaan dat ze laag zijn.

Mogelijkheid om te wachten met de uitvoering van de hervorming

Omdat de toepassing van het oude barema voorbehouden is voor kinderen die geboren zijn voor 2020, blijft het aantal betrokken kinderen dalen, om tegen 2045 volledig te verdwijnen. Het bedrag waarop de indexsprong een besparing genereert, verlaagt dus doorheen de tijd. Hoe langer we wachten, hoe lager de besparing zal zijn. De mogelijkheid om te besparen zal in 2045 volledig verdwenen zijn.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid

De hervorming leidt tot een daling van de jaarlijkse uitgaven in reële termen, d.w.z. een besparing, uiterlijk tot 2045.

Impact op kinderarmoede

- De stopzetting van de indexering zal een impact hebben op 16% van de gezinnen. De indexering zal worden hervat zodra het bedrag van hun bijslag gelijk is aan het bedrag waar ze recht op hebben volgens het nieuwe systeem.
- De betrokken gezinnen lopen gemiddeld minder risico op armoede dan andere, maar het is niet uitgesloten dat sommige van hen in armoede leven. Zie onderstaande toelichting.

- Zonder de hervorming profiteren de betrokken gezinnen van een tijdelijke situatie waarin het oude en het nieuwe systeem naast elkaar bestaan, die geleidelijk zal verdwijnen (dat is de toepassing van het principe van verworven rechten).
- Kortom, de hervorming leidt tot een lichte verhoging van het armoederisico.

Toelichting:

Op basis van een algemeen aanvaarde armoede-indicator oordeelt de studie van het Federaal Planbureau dat het nieuwe barema het armoederisico sterker vermindert dan het oude barema. Zo zou het armoederisico voor minderjarigen dalen met 1,3% zodra het nieuwe barema volledig ingevoerd is⁴⁹. De bestudeerde hervorming versnelt de geleidelijke invoering van het nieuwe barema.

Besluit: hoewel sommige kinderen door de hervorming bijslag zullen verliezen, wijzen de resultaten van de studie van het FPB erop dat de meeste verliezers uit gezinnen komen die minder risico lopen op armoede.

Er wordt aanbevolen om de kenmerken van de verliezers grondig te evalueren, wat niet mogelijk is op basis van de gegevens die momenteel beschikbaar zijn, want die omvatten te veel gezinnen met onbekende kenmerken (55%).

Efficiëntie toekenning gezinsbijlagen

De impact is niet duidelijk omdat er onvoldoende informatie is over de kenmerken van de verliezers.

Impact op de werkende armen

Uit de evaluatie bleek geen specifieke impact naast de impact op kinderarmoede in het algemeen.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief)

Naast de gevolgen die vermeld zijn in het deel "methodiek" werden geen gevolgen vastgesteld.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten en standstill

De voorgestelde maatregel leidt voor de betreffende gezinnen tot een relatieve vermindering van het beschermingsniveau. In het licht van het standstillbeginsel moet de maatregel dan ook verantwoord kunnen worden door een doelstelling van algemeen belang, die met name kan bestaan uit de vrijwaring van het budgettaire evenwicht van het kinderbijslagstelsel in het BHG. Deze verantwoording, alsook de proportionaliteit, moet afdoende blijken uit de parlementaire voorbereiding die de doelstellingen van de wetgever weergeeft.

De planning van de uitvoering van de hervorming en de verwezenlijking van de impact ervan moet rekening houden met de tijd die nodig is voor de voorafgaande juridische procedure.

Organisatorische kwesties

Geen noemenswaardige moeilijkheden.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

⁴⁹ Bron: FPB, 2021, *Regionale kinderbijslag hervormingen - Een impactanalyse met het microsимулатiemodel EXPEDITION*, p. 43.

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Ja, zonder vermindering van de nominale waarde	Neen	Neen	Neen

Bijlage bij fiche 4: methodologische nota voor de schatting van de besparing door de uitholling van de reële waarde van de verworven rechten

1. Didactische verduidelijking van de aanpak

De onderstaande grafiek toont de evolutie van de totale kosten van de gezinsbijslag over 25 jaar na de invoering van het nieuwe barema. De waarden zijn fictief.

- Een deel van de kosten, in het oranje, vertegenwoordigt de gezinsbijslag volgens het nieuwe barema. Voor 2023 vertegenwoordigt de oranje zone ongeveer 79%⁵⁰ van de totale kosten.
- De bijslag voor gezinnen met verworven rechten die bedragen volgens het oude barema ontvangen, is weergegeven in het groen.
 - De groene zones worden steeds kleiner en verdwijnen na maximaal 25 jaar. Dat komt doordat de verworven rechten alleen betrekking hebben op kinderen die geboren zijn voor de invoering van het nieuwe barema. Zij verdwijnen geleidelijk uit het systeem. Die bijslag volgens het oude barema wordt vervangen door het nieuwe barema, weergegeven in het oranje. In 2023 vertegenwoordigen de twee groene zones ongeveer 21% van de totale kosten⁵¹.
 - De lichtgroene zone vertegenwoordigt de extra kosten voor verworven rechten (oud barema) in vergelijking met de situatie waarbij deze gezinnen al in het nieuwe barema zouden zitten. Per definitie ontvangt elk gezin met verworven rechten meer dan wanneer het al in het nieuwe barema zou zitten. Dit deel wordt geschat op 3%⁵² van de totale kosten voor 2023.
- De totale kosten evolueren doorheen de jaren, op basis van de inflatie, de bevolking en haar sociale en economische kenmerken.

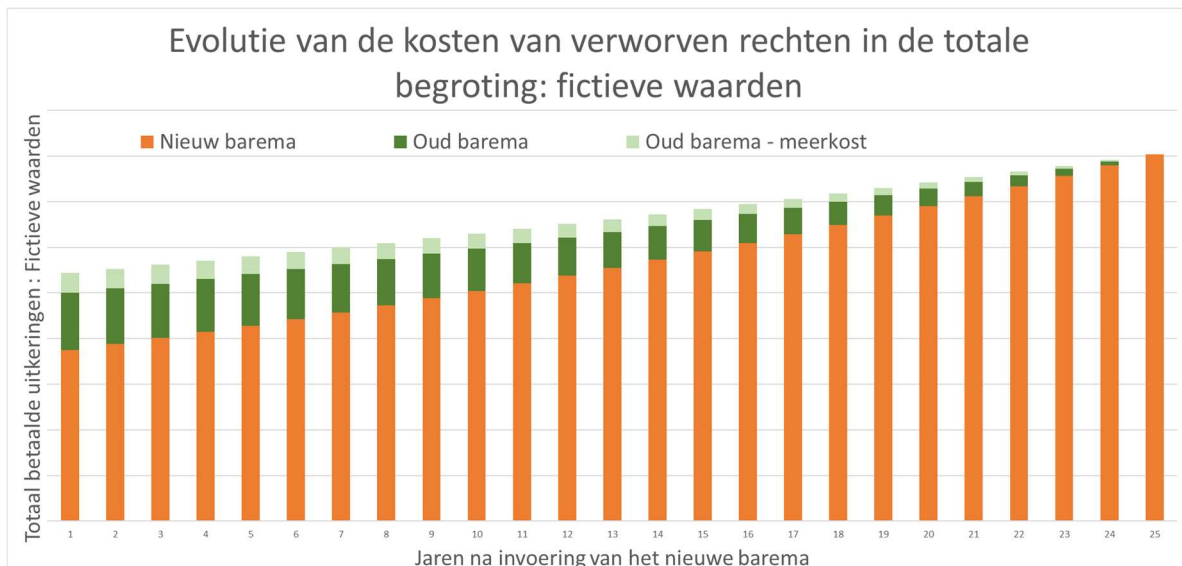
In het geëvalueerde scenario kan de weerslag op de begroting beschouwd worden als een verlaging van het lichtgroene deel. Die verlaging proberen we in deze nota te ramen.

Hoewel de stopzetting van de indexering betrekking heeft op de volledige groene zone (lichtgroen en donkergroen), zullen de gezinnen van wie de bijslag onder het bedrag van het nieuwe systeem zakt automatisch overstappen naar het nieuwe systeem. Met andere woorden, de donkergroene zone wordt automatisch vervangen door oranje.

⁵⁰ Schatting van het BISA op basis van gegevens van Iriscare.

⁵¹ Idem.

⁵² Idem.

2. Aanpak

De besparing komt overeen met het verschil tussen de kosten van het systeem in het **geëvalueerde scenario** en de kosten in de **referentiesituatie** (zonder hervorming). De kosten voor deze twee scenario's moeten dus berekend worden.

- Referentiesituatie

Iriscare betaalt gezinnen met verworven rechten elke maand een geïndexeerd bedrag dat hoger is dan het bedrag voor gezinnen met vergelijkbare kenmerken die geen verworven rechten hebben. Het aantal betrokken gezinnen daalt in de loop der jaren door de overgang naar het nieuwe barema.

We ramen de jaarlijkse kosten van de geïndexeerde verworven rechten voor de periode 2024-2029.

- Situatie van het geëvalueerde scenario

De bedragen van het oude barema worden vanaf 2024 niet meer geïndexeerd.

Aangezien het bedrag van het nieuwe barema stijgt bij een indexering, wordt dat barema voor sommige gezinnen sneller gunstiger dan het oude systeem dan wanneer het oude barema wel geïndexeerd werd. Die gezinnen stappen sneller dan verwacht over naar het nieuwe systeem door het fenomeen van extra "overgang door verschil" (zie verder) en komen opnieuw in een geïndexeerd stelsel terecht.

Die fenomenen worden gekwantificeerd om de kosten in het geëvalueerde scenario te beoordelen.

3. Beoordeling van de kosten voor verworven rechten in het referentiescenario

We willen het volgende schatten:

- De kosten voor verworven rechten begin 2024
- De jaarlijkse overgang, enerzijds door de automatische instroom van nieuwe kinderen in het nieuwe systeem en de uitstroom van kinderen die de leeftijdsgrens hebben overschreden, en anderzijds doordat kenmerken van gezinnen veranderen. Voor deze evaluatie schatten we hoe snel die overgang in de toekomst zal gebeuren. Daarbij gaan we met name uit van de sterke hypothese van een constante verdeling van kinderen per leeftijdsgroep. De overgangssnelheid zou verfijnd kunnen worden, met name op basis van de demografische vooruitzichten per

leeftijdsgroep van het Federaal Planbureau. Om de onzekerheid over de overgangssnelheid zichtbaar te maken, wordt het eindresultaat voorgesteld in de vorm van een gevoeligheidsanalyse voor deze parameter.

3.1. Kosten voor verworven rechten begin 2024

De kosten voor verworven rechten in het tweede kwartaal van 2023 zijn bekend⁵³ (bron: Iriscare). De waarde voor begin 2024 is geraamd door extrapolatie van de waarde voor het tweede kwartaal van 2023.

Vervolgens worden twee bewerkingen uitgevoerd om de kosten voor begin 2024 te verkrijgen:

- de resterende overgang voor 2023 wordt afgetrokken (zie volgende punt);
- indexering op basis van de indexeringsprognoses van Iriscare.

Zo krijgen we een totale kostprijs van 206 miljoen euro voor de bijslag met verworven rechten begin 2024.

3.2. Overgang in het referentiescenario

We ramen eerst het aantal gezinnen dat per jaar overgaat naar het nieuwe barema, en vervolgens de overeenkomstige vermindering van het bedrag van de verworven rechten.

De overgang is een complex fenomeen en deze studie heeft niet tot doel die gedetailleerd te modelleren. Er worden drie benaderingen gebruikt:

- Lineaire benadering: de 62.100 resterende gezinnen die in maart 2020 onder het oude systeem vielen (verworven rechten), gaan op de leeftijd van 25 jaar over naar het nieuwe systeem. Via de lineaire benadering, met een snelheid van 1/25e per jaar, schatten we dat elk jaar 2.484 gezinnen overgaan naar het nieuwe systeem.
- Observatie van het fenomeen per kwartaal over drie jaar van maart 2020 tot juni 2023 op basis van gegevens van Iriscare en extrapolatie. Die geobserveerde gegevens zijn opgenomen in de onderstaande tabel. We merken op dat het aantal gezinnen dat elk jaar overgaat eerst hoog is en daarna afneemt, met een variatie door de invoering van het criterium dat gekoppeld is aan het kadastraal inkomen. Het lijkt onverstandig om deze cijfers te extrapoleren tot 2029, maar we kunnen het gemiddelde gebruiken als uiterste benchmark, namelijk min 9.603 gezinnen per jaar.

Jaarlijkse daling van het aantal begunstigden met verworven rechten				
ten opzichte van het jaar -1	Aantal gezinnen	% van het oorspronkelijke aantal	Raming van het aantal kinderen	% van het oorspronkelijke aantal
202103	-11.673	-18,80%	-28.672	-18,54%
202106	-10.764	-17,33%	-27.182	-17,58%
202109	-10.333	-16,64%	-25.773	-16,67%
202112	-9.566	-15,40%	-23.587	-15,25%
202203	-8.912	-14,35%	-21.537	-13,93%
202206	-8.729	-14,06%	-20.816	-13,46%
202209	-7.675	-12,36%	-18.784	-12,15%
202212	-7.515	-12,10%	-19.582	-12,66%

⁵³ NB deze kosten zijn voorlopig omdat de regularisatie op basis van de fiscale gegevens nog niet gebeurd is.

202303	-8.243	-13,27%	-22.494	-14,55%
202306	-12.626	-20,33%	-34.114	-22,06%

- Omdat het overgangstempo hoog was tijdens de eerste drie jaren kan een lineaire aanpak worden toegepast op de resterende jaren. Volgens die hypothese zou vanaf eind 2023 jaarlijks 1/21e van de gezinnen die nog onder het oude systeem vallen, overgaan. Dat betekent ongeveer 1.311 gezinnen per jaar vanaf 2024.

Geen enkele van die benaderingen biedt veel zekerheid. Het lijkt aannemelijk dat het jaarlijkse cijfer van 2024 tot 2029 tussen 9.603 en 1.311 gezinnen per jaar zal bedragen. Met 9.603 gezinnen per jaar zullen alle 27.541 gezinnen die eind 2023 nog in het oude systeem zitten, binnen drie jaar overgaan naar het nieuwe systeem. We baseren de raming willekeurig op de eerste lineaire benadering, die een raming oplevert die tussen beide cijfers ligt, namelijk 2.484 gezinnen per jaar. Op het resultaat van die hypothese wordt een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd.

4. Beoordeling van de kosten in het geëvalueerde scenario

De kosten van het geëvalueerde scenario zijn als volgt

- de jaarlijkse kosten voor verworven rechten, zonder indexering, voor de periode 2024-2029, die overeenkomen met de kosten voor verworven rechten min de overgang van het referentiescenario en de extra overgang door verschil;
- de jaarlijkse extra kosten door de overgang van meer gezinnen naar het nieuwe systeem, die vanaf het overgangsjaar een geïndexeerd bedrag ontvangen.

De moeilijkheid ligt in de evaluatie van de extra overgang door verschil in vergelijking met het referentiescenario.

Met de gegevens die Iriscare ter beschikking heeft gesteld kunnen we ramingen maken, onder voorbehoud van bepaalde hypothesen.

4.1. Gebruikte gegevens

De gebruikte gegevens van Iriscare hebben betrekking op de sinds 2020 uitbetaalde bijslag. Die gegevens worden als weinig kwaliteitsvol beschouwd omdat de kenmerken van de gezinnen gebaseerd zijn op aangiften en nog niet geregulariseerd zijn op basis van de fiscale gegevens, wat geleidelijk zal gebeuren vanaf eind 2023. Bij gebrek aan een betere database werd beslist om de beschikbare gegevens als basis te gebruiken.

Met de database kan een onderscheid gemaakt worden tussen de gemiddelde maandelijkse bedragen van de bijslag die de gezinnen ontvangen, enerzijds op basis van het feit of ze in het oude barema (verworven rechten) of in het nieuwe barema zitten, en anderzijds op basis van de volgende beschikbare parameters, die een grote invloed hebben op het bedrag van hun bijslag:

- Inkomenscategorie van het gezin (NB in de database zit 55% van de gezinnen in de inkomenscategorie "onbepaald" omdat de regularisatie op basis van de fiscale gegevens nog niet is gebeurd. De raming moet verfijnd worden zodra de gegevens beschikbaar zijn). Er zijn vier categorieën.
- Gezinsgrootte: Er zijn vijf categorieën.
- Eenoudergezin of niet: twee categorieën.

Dat levert 40 gezinscategorieën op voor het oude en het nieuwe barema, waarvan we het gemiddelde bedrag van de bijslag en het aantal kennen.

4.2. Benadering om de jaarlijkse overgang door niet-indexering van het oude barema te ramen

Onder voorbehoud van de hieronder beschreven hypothesen ramen we voor elk van de 40 gezinscategorieën het relatieve verschil (in %) tussen het bedrag volgens het nieuwe en het oude systeem. Op basis van de inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau⁵⁴ schatten we voor elke gezinscategorie hoeveel jaar het duurt tot de kloof gedicht is en het nieuwe systeem gunstiger is. We gaan ervan uit dat een gezin overgaat naar het nieuwe systeem als het verschil bereikt is.

De berekende bedragen verschillen sterk van het ene jaar tot het andere. De onzekerheid die aan de hypothesen verbonden is, verplicht ons om voorzichtig te zijn. Als we die jaarlijkse bedragen zouden vermelden, zou de lezer verkeerdelijk de indruk kunnen krijgen dat ze nauwkeurig zijn. Daarom gaan we uit van een gemiddelde evolutie van 2024 tot 2029.

4.3. Gegevensbewerking en hypothesen

De gegevens werden bewerkt om de bedragen die voor de nieuwe en het oude barema berekend zijn beter te kunnen vergelijken:

- Het verschil tussen de bedragen van het oude en het nieuwe barema komt voor een deel doordat de gemiddelde leeftijd van de kinderen in het oude systeem hoger is dan die van de kinderen uit een gezin met dezelfde kenmerken in het nieuwe systeem. Zowel in het oude als in het nieuwe systeem stijgen de bedragen met de leeftijd van de kinderen (in schijven). Voor een betere vergelijkbaarheid bij de berekening van het verschil tussen de bijslag volgens het oude en het nieuwe barema, wordt 10 euro (index 105,1) bijgeteld voor alle gezinnen in het nieuwe systeem, behalve voor de gezinnen waarvan de samenstelling geen recht geeft op een leeftijdstoelage (enig kind zonder toeslag).
- Binnen elke categorie vertrekken we van de hypothese dat alle gezinnen het gemiddelde bedrag voor die categorie ontvangen.
- Soms zijn de gemiddelde bedragen van het oude systeem lager dan de overeenkomstige bedragen van het nieuwe systeem. Dat komt door nog onbekende redenen die verband houden met de specifieke kenmerken van de gezinnen. Met die waarden wordt geen rekening gehouden bij deze evaluatie.

Na de bewerking gaan we uit van de volgende sterke hypothese: in elk van de 40 categorieën hebben gezinnen in het oude en het nieuwe systeem vergelijkbare kenmerken, zodat we kunnen veronderstellen dat alle gezinnen in een categorie door over te stappen naar het nieuwe systeem het gecorrigeerde bedrag van hun tegenhangers in het nieuwe systeem ontvangen.

5. Resultaat en gevoeligheidsanalyse

De volgende tabel toont de geraamde besparing na de stopzetting van de indexering van verworven rechten van 2024 tot 2029. Omdat we uitgegaan zijn van sterke hypothesen over het aantal gezinnen dat elk jaar overgaat naar het nieuwe systeem in het referentiescenario stellen we de resultaten voor als een reeks waarden.

Geschatte besparing op basis van het aantal gezinnen dat per jaar overschakelt naar het nieuwe systeem in het referentiescenario - in miljoen euro - Bron: schatting van het BISA op basis van gegevens van Iriscare en hypothesen							
Hypothese van natuurlijke overgang	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Daarna

⁵⁴ De beschikbare voorspellingen lopen tot 2028. We gaan ervan uit dat de inflatie in 2029 hetzelfde zal zijn als in 2028.

1.311 gezinnen per jaar	Lopende prijzen	-9,3	-11,9	-14,1	-15,7	-16,8	-17,4	Stabiel, daarna daling tot 2049
	Constante prijzen	-8,9	-11,2	-13,0	-14,3	-15,0	-15,3	
2.484 gezinnen per jaar	Lopende prijzen	-8,6	-10,5	-11,5	-11,7	-11,1	-9,6	
	Constante prijzen	-8,3	-9,8	-10,6	-10,7	-9,9	-8,4	
9.603 gezinnen per jaar (NB verworven rechten verdwijnen na twee jaar)	Lopende prijzen	-4,8	-1,7	-	-	-	-	
	Constante prijzen	-4,6	-1,6	-	-	-	-	

De belangrijkste hypothesen die moeten worden verfijnd als de maatregel wordt aangenomen, hebben betrekking op

- de representativiteit van de gebruikte gegevens, die kan worden verfijnd na de regularisatie op basis van de fiscale gegevens;
- de vergelijkbaarheid van gezinnen tussen het nieuwe en het oude systeem;
- het tempo waarmee gezinnen overgaan naar het nieuwe systeem in het referentiescenario.

Vereenvoudigde benadering

- De verworven rechten vertegenwoordigen ongeveer 200 miljoen euro per jaar en dalen elk jaar.
- De totale kosten door de stopzetting van de indexering kunnen maximaal met ongeveer 30 miljoen euro per jaar dalen, wat overeenkomt met de meerkosten voor verworven rechten.
- De gecumuleerde inflatie over vijf jaar vanaf 2024 is 14%.
- Uitgaande van een extreem en zuiver theoretisch geval waarbij er geen overgang is, zou de besparing over 5 jaar 14% van 200 miljoen euro, ofwel 28 miljoen euro bedragen. Met een beperkte overgang van 1.311 gezinnen per jaar zitten we na vijf jaar op 15 miljoen euro (constante prijzen van 2023).
- Na een periode van toename door de gecumuleerde inflatie zal de jaarlijkse besparing dalen. De basis verkleint immers als gevolg van natuurlijke overgang en overgang door verschil.

7.7 Hervorming 5: indexsprong voor kinderen in tweoudergezinnen uit hoge inkomens met 1 of 2 kinderen

<p>Hervorming 5 Indexsprong voor kinderen in tweoudergezinnen uit hoge inkomens met 1 of 2 kinderen.</p>																																		
<p>Omschrijving van de hervorming Het toepassen van een (of meerdere) indexsprongen voor gezinnen uit de hogere inkomenscategorieën met 1 of 2 kinderen, uitgezonderd de eenoudergezinnen.</p>																																		
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren Het doel van deze hervormingsoptie is het realiseren van besparingen op het te verwachten uitgavetraject in de toekomst, periode 2024-2029, met een nul of beperkt effect op armoederisico.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De maatregel kan meteen voor de hele doelgroep gerealiseerd worden. • Gezinnen met een laag of een gemiddeld inkomen, en gezinnen met een armoederisicofactor (zie Methodologische gedeelte) worden niet getroffen. • Geen enkel gezin zal erop achteruit gaan in lopende prijzen. • Eventueel uitgespaarde middelen kunnen (ten dele) verdeeld worden over groepen met een lager en middelinkomen. Hierdoor vergroot de effectiviteit van het systeem in het verminderen van de (kinder)armoede. 																																		
<p>Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> De onderstaande theoretische en indicatieve meerjarenraming houdt rekening met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een volledige inkanteling in de nieuwe regelgeving; • een aandeel van 31,8% van de kinderen in een gezin met een hoog inkomen, en een aandeel van 18,7% kinderen uit gezinnen met 1 of 2 kinderen ten aanzien van kinderen in hoge inkomens (bron: op basis van studie FPB⁵⁵); • Het berekende scenario in deze fiche gaat uit dat de getroffen gezinnen 2 indexaanpassingen mislopen in het jaar 2024 (geen aanpassing in mei en september 2024): <p>In lopende prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025⁵⁶</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-2,79 mio</td> <td>-4,84 mio</td> <td>-4,91 mio</td> <td>-4,97 mio</td> <td>-5,05 mio</td> <td>-5,12 mio</td> <td>Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering</td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Noot: berekeningen op basis van eigen gegevens, gegevens van Iriscare en het Federaal Planbureau en hypothesen.</i></p> <p>In constante prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025⁵⁷</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>							2024	2025 ⁵⁶	2026	2027	2028	2029	Later	-2,79 mio	-4,84 mio	-4,91 mio	-4,97 mio	-5,05 mio	-5,12 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering	2024	2025 ⁵⁷	2026	2027	2028	2029	Later							
2024	2025 ⁵⁶	2026	2027	2028	2029	Later																												
-2,79 mio	-4,84 mio	-4,91 mio	-4,97 mio	-5,05 mio	-5,12 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering																												
2024	2025 ⁵⁷	2026	2027	2028	2029	Later																												

⁵⁵ Dit aandeel is op dit moment, de beste beschikbare schatting, en is gebruikt voor het jaar 2020 in FPB, 2021, Regionale kinderbijlaghervormingen, Een impactanalyse met het microsimulatiemodel EXPEDITION.

--2,64 mio	-4,48 mio	-4,47 mio	-4,46 mio	-4,45 mio	-4,43 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie tot herstel van indexering
------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	---

Noot: berekeningen op basis van eigen gegevens, gegevens van Iriscare en het Federaal Planbureau en hypothesen.

Een meer verfijnde schatting van het administratieve aantal kinderen in gezinnen met een hoog inkomen en/of in de verworven rechten (en dus hogere bedragen/besparingen) moet uitgewerkt worden na de definitieve evaluatie van de fiscale flux 2022 (inkomens 2020) en de bijkomende voorwaarde op basis van de kadastrale inkomens bij de toekenning van de sociale toeslagen.

Een alternatief op deze maatregel kan zijn om deze hervorming selectiever te maken. Selectiever in het opzicht dat men enkel kinderen het recht op bijslag ontzegt afkomstig uit gezinnen die binnen de groep hoge inkomens tot de hogere inkomensgroepen behoren. Dit vereist dan wel additionele informatie over inkomens van de ouders, en additionele criteria die toelaten deze groep af te bakenen.

Mogelijkheid om te wachten met beslissen

De mogelijkheid om die hervorming te activeren is niet beperkt in de tijd. De omvang van de jaarlijkse besparing hangt af van de gecumuleerde inflatie. De jaarlijkse besparing groeit sneller in tijden van hoge inflatie, vermits er in dit geval meer indexaties plaatsgrijpen.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid: Er is een directe en structurele impact op de uitgaven voor de gezinsbijlagen bij elke overschrijding van de spilindex.

Kinderarmoede:

- De maatregel betreft enkel gezinnen met een hoog inkomen en zonder armoederisicofactor als gedefinieerd in het methodologische gedeelte
- Het effect op armoederisico wordt daardoor als nul beschouwd.

Efficiëntie toekenning gezinsbijlagen: De hervorming zal het selectieve (inkomensgerelateerde) deel van de gezinsbijlagen relatief vergroten waardoor de beschikbare financiële middelen efficiënter ingezet kunnen worden om het armoederisico te verlagen. Na verloop van tijd kan een deel van de winsten opnieuw ingezet worden om de selectiviteit verder te vergroten.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief)

Geen specifiek indirect effect opgemerkt, andere dan degenen vermeld in het methodologische gedeelte.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten en standstill

De voorgestelde maatregel, die een aanpassing vergt van artikel 29 van de ordonnantie van 25 april 2019, leidt voor de betreffende gezinnen tot een relatieve vermindering van het beschermingsniveau, die toeneemt naarmate de duur van de maatregel. In het licht van het standstillbeginsel moet de maatregel dan ook verantwoord kunnen worden door een doelstelling van algemeen belang, die met name kan bestaan uit de vrijwaring van het budgettaire evenwicht van het Brusselse kinderbijslagstelsel en de beleidskeuze om het selectieve gedeelte van de kinderbijslag te verhogen, rekening houdend met de socio-demografische kenmerken van de Brusselse gezinnen en binnen de beschikbare gelimiteerde budgettaire middelen. Deze verantwoording, alsook de proportionaliteit, moet afdoende blijken uit de parlementaire voorbereiding die de doelstellingen van de wetgever weergeeft.

De planning van de uitvoering van de hervorming en de verwezenlijking van de impact ervan moet rekening houden met de tijd die nodig is voor de voorafgaande juridische procedure.

Organisatorische kwesties

De maatregel houdt in dat de basisbedragen niet langer universeel zijn, maar voorwaardelijk in functie van het gezinsinkomen en andere gezinskarakteristieken. Dit vertegenwoordigt een aanzienlijke administratieve en operationele werklust. Ook de ICT-toepassingen moeten aangepast worden. De maatregel zal bijgevolg tijdrovend zijn en een financiële kost genereren. Een kosten-baten analyse lijkt wenselijk.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Ja, maar geen verlaging in nominale prijzen.	Nee.	Ja, scheiding van het basisbedrag in verschillende subcategorieën.	Nee.

7.8 Hervorming 6: Onmiddellijke stopzetting kinderbijslag voor de kinderen in gezinnen met hoogste inkomens

<p>Hervorming 6 Onmiddellijke stopzetting kinderbijslag voor de kinderen in gezinnen met hoogste inkomens.</p>																																		
<p>Omschrijving van de hervorming In deze fiche wordt het effect op uitbetalingen nagegaan wanneer de groep van de hoogste inkomens wordt uitgesloten van het systeem, met als doel een besparing van 5%. Deze maatregel betreft zowel gezinnen die reeds bijslag genieten als gezinnen die door geboorte van hun eerste kind zouden toetreden tot het systeem.</p>																																		
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren Het doel is om een significante besparing te realiseren binnen het systeem van de kinderbijslag, met een zo beperkt mogelijk effect op kinderarmoederisico.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De maatregel kan onmiddellijk ingevoerd worden. • De meest kwetsbare gezinnen die toeslagen genieten worden niet getroffen (lage en midden inkomenscategorieën). • De uitgespaarde middelen kunnen mogelijk (ten dele) herverdeeld worden over de nieuwe populatie rechthebbenden, waardoor het kinderbijslagsysteem een groter effect zal ressorteren op (kinder)armoede. • Men kan steeds opteren om de voorgestelde maatregel partieel in te voeren. 																																		
<p>Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> De onderstaande theoretische en indicatieve meerjarenraming houdt rekening met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een volledige inkanteling in de nieuwe regelgeving; • een toepassing van de maatregel voor de gezinnen met de 8% hoogste inkomens produceert ~5% besparing; • De meest recente schatting omtrent bevolkingsevolutie (en samenstelling) van het FPB wordt gehanteerd. <p>In lopende prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025⁵⁸</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-51,8 mio</td> <td>-53,2 mio</td> <td>-54,0 mio</td> <td>-54,7 mio</td> <td>-55,5 mio</td> <td>-56,3 mio</td> <td>Jaarlijkse besparing groeit met inflatie</td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Noot: berekeningen op basis van eigen gegevens, gegevens van Iriscare en het Federaal Planbureau en hypothesen.</i></p> <p>In constante prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025⁵⁹</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-49,6 mio</td> <td>-50,6 mio</td> <td>-50,5 mio</td> <td>-50,3 mio</td> <td>-50,3 mio</td> <td>-50,1 mio</td> <td>Stabiel</td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Noot: berekeningen op basis van eigen gegevens, gegevens van Iriscare en het Federaal Planbureau en hypothesen.</i></p>							2024	2025 ⁵⁸	2026	2027	2028	2029	Later	-51,8 mio	-53,2 mio	-54,0 mio	-54,7 mio	-55,5 mio	-56,3 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie	2024	2025 ⁵⁹	2026	2027	2028	2029	Later	-49,6 mio	-50,6 mio	-50,5 mio	-50,3 mio	-50,3 mio	-50,1 mio	Stabiel
2024	2025 ⁵⁸	2026	2027	2028	2029	Later																												
-51,8 mio	-53,2 mio	-54,0 mio	-54,7 mio	-55,5 mio	-56,3 mio	Jaarlijkse besparing groeit met inflatie																												
2024	2025 ⁵⁹	2026	2027	2028	2029	Later																												
-49,6 mio	-50,6 mio	-50,5 mio	-50,3 mio	-50,3 mio	-50,1 mio	Stabiel																												

Een meer verfijnde schatting van het administratieve aantal kinderen in gezinnen met een hoog inkomen en/of in de verworven rechten (en dus hogere bedragen/besparingen) moet uitgewerkt worden na de definitieve evaluatie van de fiscale flux 2022 (inkomens 2020) en de bijkomende voorwaarde op basis van de kadastrale inkomens bij de toekenning van de sociale toeslagen.

De geraamde bedragen uit deze fiche vormen een ondergrens. Een deel van de gezinnen met een hoog inkomen zit nog in het systeem voor regionalisering van de kinderbijslag, en geniet dus van hogere bedragen. Bijkomend dient opgemerkt dat eventueel binnen de categorie hogere inkomens bijkomende selectiviteit kan worden toegepast om binnen de groep hoge inkomens, de gezinnen met de lagere inkomens te ontzien. In dit laatste geval zal de geraamde besparing dan ook lager uitvallen dan geraamd in deze fiche.

Mogelijkheid om te wachten met beslissen

De mogelijkheid om die hervorming te activeren is niet beperkt in de tijd.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid: Er is een directe en structurele vermindering van de uitgaven voor de gezinsbijslagen.

Kinderarmoede:

- De maatregel betreft enkel gezinnen met de 8% hoogste inkomens
- Er is geen verwacht effect op armoederisico.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen: De hervorming zal het selectieve (inkomensgerelateerde) deel van de gezinsbijslagen relatief vergroten waardoor de beschikbare financiële middelen efficiënter ingezet kunnen worden om het armoederisico te verlagen.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoeleinden (positief/negatief):

Geen specifiek indirect effect opgemerkt, andere dan degenen vermeld in het methodologische gedeelte.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Bij deze hervormingsoptie zijn er diverse obstakels die kunnen optreden:

1. Juridisch: geheel recht op kinderbijslag wordt onttrokken aan een groep op basis van inkomen. Het is een aantasting op het standstillbeginsel (verworven rechten). Dit dient juridisch grondig onderzocht te worden.
2. Sociaal: lage aanvaardbaarheid door getroffen groep

Organisatorische kwesties

De maatregel houdt in dat de basisbedragen niet langer universeel zijn, maar voorwaardelijk in functie van het gezinsinkomen. Dit vertegenwoordigt een aanpassing van de ICT organisatie van de kassen.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Ja	Nee.	Ja, scheiding van het basisbedrag voor hogere inkomen.	Nee.

7.9 Hervorming 7: stopzetting kinderbijslag voor de kinderen in gezinnen met hoogste inkomens voor kinderen geboren na 1 januari 2024

<p>Hervorming 7 Stopzetting kinderbijslag voor de kinderen in gezinnen met hoogste inkomens voor kinderen geboren na 1 januari 2024.</p>						
<p>Omschrijving van de hervorming De voorgestelde hervorming in deze fiche impliceert het stopzetten van kinderbijslag voor kinderen geboren na 1 januari 2024 in de gezinnen met de hoogste inkomens, met als doel een besparing van 5%.</p>						
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren Het doel is om een significante besparing te realiseren binnen het systeem van de kinderbijslag, met een zo beperkt mogelijk effect op kinderarmoederisico en zonder gevolgen voor de uitkeringen voor kinderen die al geboren zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De maatregel kan onmiddellijk ingevoerd worden. • De meest kwetsbare gezinnen qua armoederisico worden niet getroffen (lage en midden inkomenscategorieën). • De voorgestelde hervorming is enkel van toepassing op pasgeborenen, die nog niet in het systeem zitten. Kinderen/gezinnen die reeds bijslag genieten, vallen buiten deze hervorming. • De uitgespaarde middelen kunnen mogelijk (ten dele) herverdeeld worden over de nieuwe populatie rechthebbenden, waardoor het kinderbijslagsysteem een groter effect zou ressorteren op (kinder)armoede. • Men kan steeds opteren om de maatregel hier voorgesteld partieel in te voeren. 						
<p>Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> De onderstaande theoretische en indicatieve meerjarenraming houdt rekening met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een volledige inkanteling in de nieuwe regelgeving; • een toepassing van de maatregel voor de gezinnen met de 8% hoogste inkomens produceert op termijn ~5% besparing • De meest recente schatting omtrent bevolkingsevolutie (en samenstelling) van het FPB wordt gehanteerd. • Het aantal geboorten in gezinnen met een hoog inkomen wordt proportioneel geschat met het aandeel in het aantal kinderen. • We gaan uit van een gelijkmatige verdeling van de geboorten over het jaar. <p>In lopende prijzen:</p>						
2024	2025 ⁶⁰	2026	2027	2028	2029	Later
-1,65	-5,25	-8,85	-12,65	-16,55	-20,65	Maximum besparing van ongeveer 56.3 mio, wordt bereikt

						medio 2049.
--	--	--	--	--	--	----------------

Noot: berekeningen op basis van eigen gegevens, gegevens van Iriscare en het Federaal Planbureau en hypothesen.

In constante prijzen:

2024	2025 ⁶¹	2026	2027	2028	2029	Later
-1,6	-5	-8,2	-11,5	-14,9	-18,2	Maximale besparing van 50,1 mio wordt bereikt rond ongeveer 2049

Noot: berekeningen op basis van eigen gegevens, gegevens van Iriscare en het Federaal Planbureau en hypothesen.

Een meer verfijnde schatting van het administratieve aantal kinderen in gezinnen met een hoog inkomen en/of in de verworven rechten (en dus hogere bedragen/besparingen) moet uitgewerkt worden na de definitieve evaluatie van de fiscale flux 2022 (inkomens 2020) en de bijkomende voorwaarde op basis van de kadastrale inkomens bij de toekenning van de sociale toeslagen.

Een alternatief op deze maatregel kan zijn om deze hervorming selectiever te maken. Selectiever in het opzicht dat men enkel kinderen het recht op bijslag ontzegt afkomstig uit gezinnen die binnen de groep hoge inkomens tot de hogere inkomensgroepen behoren. Dit vereist dan wel additionele informatie over inkomens van de ouders, en additionele criteria die toelaten deze groep af te bakenen.

Mogelijkheid om te wachten met beslissen

De mogelijkheid om die hervorming te activeren is niet beperkt in de tijd.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid: Er is een directe en structurele impact op de uitgaven voor de gezinsbijslagen. De besparingen nemen toe met de jaren, aangezien het aantal geboorten binnen deze gezinnen toeneemt, en bereikt een maximum wanneer de groep van de hoogste inkomens het systeem volledig verlaten heeft.

Kinderarmoede:

- De maatregel betreft enkel gezinnen met de 8% hoogste inkomens ;
- Geen effect verwacht op kinderarmoederisico.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen: De hervorming zal het selectieve (inkomensgerelateerde) deel van de gezinsbijslagen relatief vergroten waardoor de beschikbare financiële middelen efficiënter ingezet kunnen worden om het armoederisico te verlagen. Na verloop van tijd kan een deel van de winsten opnieuw ingezet worden om de selectiviteit verder te vergroten.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief):

Geen specifiek indirect effect opgemerkt, andere dan degenen vermeld in het methodologische gedeelte.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Bij deze hervormingsoptie zijn er diverse obstakels die kunnen optreden:

Juridisch

1. geheel recht op kinderbijslag wordt onttrokken aan een groep op basis van inkomen. Het is een aantasting op het standstillbeginsel (verworven rechten), zelfs als geen enkel gezin zijn bijslag voor een bestaand kind ziet verdwijnen. Dit dient juridisch grondig onderzocht te worden.
3. Introduceert een ongelijkheid tussen generaties.

Sociaal

Lage aanvaardbaarheid door getroffen groep

Organisatorische kwesties

De maatregel houdt in dat de basisbedragen niet langer universeel zijn, maar voorwaardelijk in functie van het gezinsinkomen. Dit vertegenwoordigt een aanpassing van de ICT organisatie van de kassen.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Ja, maar niet voor bestaande kinderen	Ja, ongelijkheid tussen generaties	Ja, scheiding van het basisbedrag voor hogere inkomen.	Nee.

7.10 Hervorming 8: begrenzing van het maandelijkse bedrag van de gezinsbijslag op 1.500 EUR per gezin

Fiche 8

Begrenzing van het maandelijkse bedrag van de gezinsbijslag op 1.500 EUR per gezin.

Omschrijving van de hervorming

De hervorming bestaat uit het beperken van het bedrag van de maandelijkse kinderbijslag voor elk gezin tot een geïndexeerd bedrag van 1.500 EUR.

Dat geldt ook voor wezen, kinderen met een aandoening en geplaatste kinderen.

Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren

De hervorming heeft als doel de uitgaven te verminderen.

Verwachte budgettaire impact en timing

Budgettaire impact van de hervorming

In juni 2022 ontvingen ongeveer 2.800 gezinnen een maandelijks bedrag van meer dan 1.500 EUR. De besparing is het verschil tussen het maandelijkse bedrag van de betrokken gezinnen en 1.500 EUR, omgerekend naar het volledige jaar. De schatting is vereenvoudigd en houdt geen rekening met veranderingen in het aantal gezinnen onder het oude systeem (verworven rechten) of veranderingen in de bevolking.

Miljoen EUR	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Daarna
Constant (2023)	-27,2	-27,2	-27,2	-27,2	-27,2	-27,2	Stabiel
Lopend	-28,5	-29,0	-29,4	-29,9	-30,5	-31,0	

Bron: Iriscare.

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van de weerslag op de begroting als de hervorming alleen geldt voor kinderen geboren vanaf 2024. Het gaat hier om een indicatieve schatting.

Miljoen EUR	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Daarna
Constant (2023)	- 0,5	- 1,6	- 2,7	- 3,8	- 4,9	- 6,0	Stijging tot 27,2 miljoen EUR in 2049
Lopend	- 0,6	- 1,8	- 3,0	- 4,2	- 5,5	- 6,9	

Bron: berekening van het BISA op basis van gegevens van Iriscare.

Mogelijkheid om te wachten met de uitvoering van de hervorming

De timing van de beslissing heeft geen invloed op de haalbaarheid of de jaarlijkse impact van de hervorming.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid

De hervorming leidt tot een vermindering van de uitgaven.

Impact op kinderarmoede

De hervorming leidt tot een verhoging van het kinderarmoederisico. Gezinnen die hoge bedragen ontvangen, van meer dan 1.500 EUR, hebben vaak een combinatie van verschillende armoedefactoren waarvoor ze sociale toeslagen ontvangen:

- laag inkomen;
- eenoudergezinnen;
- grote gezinnen;
- wezen;
- kinderen met een aandoening;
- geplaatste kinderen.

De onderstaande tabel toont het totale aantal betrokken kinderen en de aanwezigheid van armoedefactoren (bron: Iriscare).

Totaal aantal betrokken kinderen (> 1.500 EUR/maand)	12.693	
Waarvan ...		
Wezen	748	6%
Kinderen met een aandoening	1.250	10%
Categorie van de lage inkomens	9.653	76%
Grote gezinnen (>=4 kinderen)	11.116	88%
Eenoudergezinnen	4.286	34%

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen

De gevolgen voor de doeltreffendheid zijn negatief, want het deel van de uitgaven dat wordt toegewezen aan kinderen die het grootste risico op armoede lopen, daalt.

Indirecte gevolgen voor de populatie of voor de doelstellingen van ander overheidsbeleid (positief of negatief)

Naast de gevolgen die vermeld zijn in het deel "methodiek" werden geen gevolgen vastgesteld.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten

- Standstillbeginsel
 - Het beginsel wordt niet nageleefd bij een onmiddellijke uitvoering.
 - Bij een geleidelijke uitvoering zien we een aantasting van toekomstige rechten.
- Dit resulteert in een breuk in de evenredigheid van de rechten, waardoor gezinnen met verschillende kenmerken hetzelfde bedrag ontvangen, terwijl als ze minder dan 1.500 EUR ontvangen, dezelfde verschillen zouden leiden tot een verschil in bijslag.
- Het risico bestaat dat nieuw samengestelde gezinnen hun keuze van samenstelling zullen baseren op het bedrag van de bijslag, mogelijk ten nadele van het kind.

Sociale aanvaardbaarheid

Lage sociale aanvaardbaarheid omdat de betrokken gezinnen grotendeels behoren tot zij die het meest behoefte hebben aan de bijslag.

Organisatorische aspecten

De rechten moeten op een andere manier berekend worden, wat op het eerste gezicht eenvoudig lijkt, maar er moet een nieuw mechanisme ingevoerd worden. Dat zal aanzienlijke aanpassingen vergen van de beheerstoepassingen van de kinderbijslaginstellingen.

Er moet een procedure uitgewerkt worden voor regularisaties (in beide richtingen), mogelijk met gevolgen voor de uitbetaling van de geboortepremie en andere premies.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Ja. Heeft bij geleidelijke invoering enkel betrekking op toekomstige rechten	Geen evenredigheid tussen recht en ontvangen bedrag boven 1.500 EUR.	Neen	Invoering van een nieuw mechanisme om de rechten te berekenen

7.11 Hervorming 9: begrenzing van het aantal kinderen per gezin dat recht heeft op gezinsbijslag

<p>Fiche 9 Begrenzing van het aantal kinderen per gezin dat recht heeft op gezinsbijslag</p>							
<p>Omschrijving van de hervorming De hervorming bestaat erin het aantal kinderen dat recht geeft op gezinsbijslag te beperken tot vier kinderen per gezin. De uitvoeringsbepalingen worden beschreven in het punt "Haalbaarheid" van deze fiche. De maatregel kan als volgt toegepast worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onmiddellijk voor alle betrokken kinderen zodra de maatregel in werking treedt; • geleidelijk: enkel voor de kinderen die vanaf 2024 geboren worden. 							
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren De hervorming is bedoeld om de uitgaven voor gezinsbijslag te verminderen.</p>							
<p>Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> Iriscare schat dat ongeveer 3.700 kinderen rang 5 of een hogere rang hebben en dus rechtstreeks betrokken zijn. De besparing vertegenwoordigt het bedrag dat gezinnen voor deze kinderen zouden hebben ontvangen zonder de hervorming. De schatting is vereenvoudigd en houdt geen rekening met de evolutie van het aantal gezinnen onder het oude systeem (verworven rechten) of veranderingen in de bevolking.</p>							
Miljoen EUR	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Daarna
Constant (2023)	-11,8	-11,8	-11,8	-11,8	-11,8	-11,8	Stabiel
Lopend	-12,4	-12,6	-12,8	-13,0	-13,2	-13,4	
<p>Bron: Iriscare.</p> <p>Onderstaande tabel toont de evolutie van de weerslag op de begroting als de hervorming alleen geldt voor kinderen geboren vanaf 2024. Het gaat hier om een indicatieve schatting.</p>							
Miljoen EUR	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Daarna
Constant (2023)	-	-	-	-	-	-	Stijging tot 11,8 miljoen EUR in 2049
Lopend	0,2	0,7	1,2	1,7	2,1	2,6	
Lopend	0,2	0,8	1,3	1,8	2,4	3,0	
<p><u>Mogelijkheid om te wachten met de uitvoering van de hervorming</u> De timing van de beslissing heeft geen invloed op de haalbaarheid of de jaarlijkse impact van de hervorming.</p>							

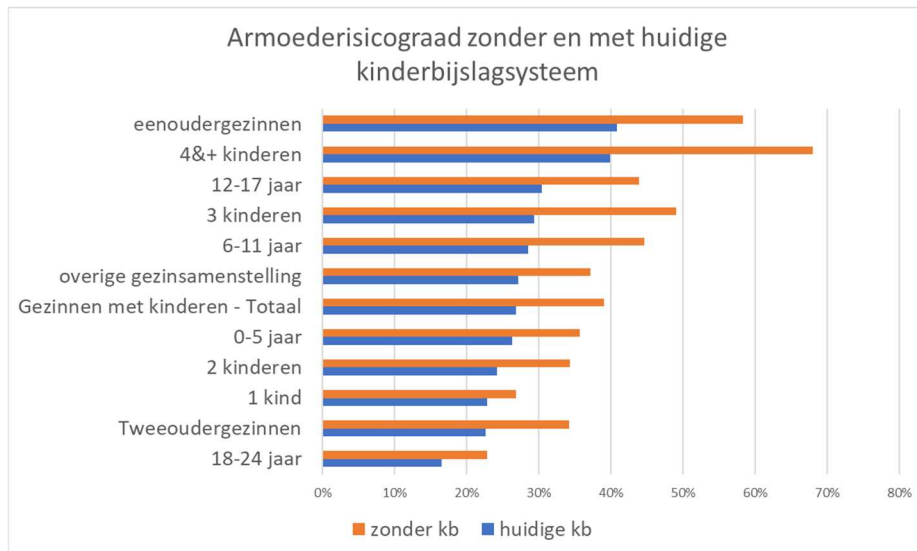
Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid

De hervorming leidt tot minder uitgaven.

Impact op kinderarmoede

De hervorming leidt tot een verhoging van het kinderarmoederisico. Grote gezinnen lopen gemiddeld meer risico op armoede dan andere gezinnen, en het is voor dergelijke gezinnen dat gezinsbijslag het risico op kinderarmoede het meest verlaagt. Dat blijkt uit de volgende grafiek op basis van de resultaten van een studie door het FPB.

Figuur: schatting van het armoederisico per categorie begunstigen met toepassing van het nieuwe barema enerzijds en zonder gezinsbijslag anderzijds. Bron: presentatie van het BISA op basis van gegevens van het FPB⁶².

Illustratie: impact van een vijfde kind op het armoederisico van een gezin.

Voor België was de armoedegrens in 2022 een inkomen van 16.388 euro netto equivalent inkomen⁶³ per jaar, of 1.366 euro netto per maand voor een alleenstaande. Om tot een equivalent inkomen te komen wordt er aan alle leden van het huishouden een gewicht toegekend:

- 1,0 voor de eerste volwassene ;
- 0,5 voor de tweede en elke volgende persoon van 14 jaar en ouder;
- 0,3 voor elk kind onder de 14 jaar.

Dit betekent dat, om hetzelfde verschil met de armoedegrens te bewaren, een (vijfde) kind onder de 14 jaar een noodzakelijke verhoging van het beschikbare inkomen vertegenwoordigt van 410 euro terwijl het (inclusief sociale toeslagen) tussen de 305 en 352 euro kinderbijslag kan ontvangen. Een (vijfde) kind ouder dan 14 jaar vertegenwoordigt een noodzakelijke verhoging van het beschikbare inkomen van 683 euro en kan (inclusief sociale toeslagen) tussen de 328 en 363 euro kinderbijslag ontvangen. Dit toont aan dat zelfs met de kinderbijslag deze kinderen niet boven de (monetaire) armoedegrens getild kunnen worden.

⁶² Idem.

⁶³ Zie punt 4.2.2.2 *Discussie over het begrip armoede en de keuze van indicatoren.*

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen De gevolgen voor de doeltreffendheid zijn negatief, want het deel van de uitgaven dat wordt toegekend aan de kinderen die het grootste risico op armoede lopen, daalt.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief)

Aangezien de maatregel specifiek gericht is op grote gezinnen, zijn de volgende gevolgen mogelijk:

- een daling van het geboortecijfer na het vierde kind (moet nog worden onderzocht);
- een toename van domiciliefraude.

Andere mogelijke indirecte gevolgen worden vermeld in het onderdeel over de methodiek.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Uitvoeringsbepalingen

Welke kinderen wel of niet meetellen, moet op eenvoudige en transparante wijze vastgesteld kunnen worden op basis van de actuele gezinssamenstelling. Zo niet wordt het voor de operatoren heel moeilijk om dit in de praktijk te brengen.

Er wordt in twee uitvoeringsbepalingen voorzien:

- opname volgens de chronologische volgorde waarin het kind deel wordt van het gezin: het vijfde en de volgende kinderen die deel worden van het gezin, hebben geen recht op de betreffende bijslag (basisbedrag en sociale toeslag);
- opname van de vier kinderen die recht geven op het hoogste bedrag.

De moeilijkheden bij de uitvoering zijn:

- De chronologische volgorde: het kan erg moeilijk zijn om de betrokken kinderen te identificeren. Bijvoorbeeld: Er komt een moeder met 5 kinderen vanuit het buitenland in Brussel wonen. Een half jaar later gaat de vrouw samenwonen met een man die ook al recht heeft voor twee kinderen, die elk op een verschillend moment van hun moeder naar hem verhuisd zijn. Het koppel krijgt samen nog een kind. In de daaropvolgende jaren beginnen de oudere kinderen het gezin te verlaten of in einde recht te komen, waardoor telkens opnieuw bepaald moet worden welke 4 kinderen in aanmerking komen voor de kinderbijslag.;
- De maximalisering van het bedrag:
 - vereist een terugkerende berekening van de rechten voor elk kind van het gezin, wat een wijziging van het IT-systeem voor de berekening van de rechten vereist;
 - kan aanleiding geven tot problemen bij de regularisatie door de fiscale flux twee jaar na de maand waarin het recht ontstond: de identificatie van al dan niet rechtgevende kinderen kan veranderen bij de regularisatie, wat kan leiden tot misverstanden en een moeilijke aanvaardbaarheid voor de betrokken begunstigden.

Er is een grondige analyse nodig om te bepalen wat de meest realistische methode is, rekening houdend met het feit dat beide methoden problemen opleveren.

Juridische aspecten

- Standstillbeginsel
 - Het beginsel wordt niet nageleefd bij een onmiddellijke uitvoering.

- Bij een geleidelijke uitvoering zien we een aantasting van toekomstige rechten.
- Dit resulteert in een breuk in de evenredigheid van de rechten, waardoor gezinnen met verschillende kenmerken hetzelfde bedrag ontvangen, terwijl als ze minder dan vijf kinderen hadden, dezelfde verschillen zouden leiden tot een verschil in bijslag.
- Het risico bestaat dat nieuw samengestelde gezinnen hun keuze van samenstelling zullen baseren op het bedrag van de bijslag, mogelijk ten nadele van het kind.

Sociale aanvaardbaarheid

Lage sociale aanvaardbaarheid omdat de betrokken gezinnen grotendeels behoren tot zij die het meest behoefte hebben aan de bijslag.

Organisatorische aspecten

De organisatorische problemen hangen af van de uitvoeringsbepalingen (zie hierboven). In elk geval zal de hervorming leiden tot grote organisatorische problemen.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Ja, Heeft bij geleidelijke invoering enkel betrekking op toekomstige rechten	Geen evenredigheid tussen recht en ontvangen bedrag bij meer dan 4 kinderen	Neen	Ja, herinvoering van een rang en/of terugkerende berekening

7.12 Hervorming 10: stopzetting van kinderbijslag voor niet-Europese studenten in het hoger onderwijs van wie het verblijfsrecht gekoppeld is aan het statuut van student

<p>Fiche 10 Stopzetting van kinderbijslag voor niet-Europese studenten in het hoger onderwijs van wie het verblijfsrecht gekoppeld is aan het statuut van student.</p>						
<p>Omschrijving van de hervorming De hervorming bestaat erin niet-Europese studenten in het hoger onderwijs die in België mogen verblijven omdat ze hoger onderwijs volgen, uit te sluiten van de kinderbijslagregeling. Deze hervorming sluit aan bij de situatie in Vlaanderen en Wallonië.</p>						
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren De hervorming is bedoeld om besparingen door te voeren in het licht van het stijgende totale aantal niet-Belgische studenten in het hoger onderwijs (inclusief Europese studenten) die kinderbijslag aanvragen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De werkgroep heeft een juridische analyse uitgevoerd van de mogelijkheid om alle buitenlandse studenten, inclusief Europese studenten, uit te sluiten. Die optie werd niet geselecteerd. De analyse wordt voorgesteld in de bijlage.</p>						
<p>Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> De beoordeling van de impact van de uitgaven is gebaseerd op de volgende hypothesen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stopzetting in 2024 van de uitbetaling van kinderbijslag aan nieuwe niet-Europese studenten in het hoger onderwijs die "voor zichzelf" recht op kinderbijslag hebben, wat betekent dat de rechthebbenden het recht niet ontleen aan het feit dat hun familie in België woont. • Het aantal betrokken studenten in de komende jaren is onbekend en moet worden geschat, rekening houdend met het feit dat het aantal sinds 2020 toeneemt: 296 studenten in 2020, 983 in juni 2022 en 1.561 in augustus 2023 (gegevens Iriscare), voor een budget van 4,8 miljoen euro. De stijging wordt verklaard door het groeiende aandeel van deze studenten die geïnformeerd zijn en stappen ondernemen om de bijslag te krijgen. • Onze schatting is gebaseerd op de volgende hypothesen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Realistisch scenario: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het gemiddelde jaarlijkse aantal nieuwe studenten in 2024 komt overeen met het aantal nieuwe studenten dat is geschat voor 2023 op basis van de vaststellingen en hypothesen van Iriscare. ▪ Het totale aantal niet-Europese studenten dat in de toekomst aanspraak zou maken op de bijslag als er geen hervorming is, is het gemiddelde van het aantal dat in 2023 is vastgesteld en het theoretische maximum dat is geraamd (zie het bovengrensscenario). ○ Bovengrensscenario: omwille van de onzekerheid over het maximaal aantal studenten dat de bijslag zou kunnen aanvragen als er in de toekomst geen hervorming komt, hebben we een bovengrensscenario gemaakt op basis van een theoretische maximale schatting van het aantal studenten op basis van gegevens van ARES en AHOVOKS, en hypothesen. <p>De aantallen betrokken studenten staan in de tabel hieronder:</p>						
Scenario	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Realistisch	400	1.200	2.000	2.800	3.600	3.800
Bovengrens	Theoretisch maximaal aantal betrokken studenten in de toekomst: 6.100					

De weerslag op de begroting wordt in de onderstaande tabel weergegeven, in lopende en constante waarden voor 2023.

Scenario	Miljoen EUR	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Daarna
Realistisch	Contant	-1,2	-3,7	-6,2	-8,7	-11,1	-11,8	Stabiel
	Lopend	-1,3	-3,9	-6,5	-9,1	-11,7	-12,3	
Bovengrens	De theoretische maximale jaarlijkse besparing wordt geschat op 19 miljoen euro in 2023.							

Mogelijkheid om te wachten met de uitvoering van de hervorming

De timing van de beslissing heeft geen invloed op de haalbaarheid of de jaarlijkse impact van de hervorming.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid:

De hervorming leidt tot minder uitgaven.

Impact op kinderarmoede

Meer dan 99% van de betrokken studenten valt in de laagste inkomenscategorie van het gezinsbijslagsbarema (bron: Iriscare). Dat komt omdat ze alleen een huishouden vormen, studiebeurzen niet worden meegerekend in hun inkomen en hun andere inkomen laag of onbestaande is.

Volgens de gezamenlijke benadering voor alle beoordeelde hervormingen verhoogt deze hervorming het armoederisico doordat de bijslag voor een bevolkingscategorie met een laag inkomen komt te vervallen.

De relevantie van deze gemeenschappelijke benadering kan hier echter worden genuanceerd, gezien het mogelijke verschil tussen de situatie van studenten zoals die wordt beschouwd volgens de criteria van het barema en hun feitelijke sociaaleconomische situatie, die meer bepaald afhangt van hun inkomen uit arbeid, ondersteuning door familie of beurzen en hun schuldenlast. Deze vaststelling is niet beperkt tot niet-Europese buitenlandse studenten.

De enige sociaaleconomische informatie waarover we beschikken, komt van de visumvereisten voor studenten uit derde landen. De betrokken studenten moeten bewijzen dat "ze beschikken over stabiele, toereikende en regelmatige bestaansmiddelen ten behoeve van zichzelf en om te voorkomen dat ze ten laste van de openbare overheden vallen"⁶⁴. Het bedrag is vastgesteld op 789 euro netto per maand⁶⁵ voor 2023-2024, d.w.z. 9.468 euro per jaar. Studenten die over dit minimumbedrag beschikken, zitten in de categorie met een laag inkomen. Deze lage grens sluit niet uit dat sommige van de betrokken studenten een armoederisico lopen.

Ten slotte, omdat sommige van de betrokken studenten waarschijnlijk onder de armoederisicogrens zitten, is het gevolg van de hervorming dat het armoederisico toeneemt. Er is meer informatie over

⁶⁴ Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, art. 10.

⁶⁵ Bron: <https://dofi.ibz.be/nl/themes/ressortissants-dun-pays-tiers/etudes/favoris/voldoende-bestaansmiddelen>

de sociaaleconomische situatie van de betrokken studenten nodig om de omvang van het armoederisico te beoordelen.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen

De impact op de doeltreffendheid is onbepaald door een gebrek aan informatie over de sociaaleconomische kenmerken van de betrokken niet-Europese studenten. Dit komt omdat we niet weten welk deel van de betrokken begunstigden een armoederisico zou lopen.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoeleinden (positief/negatief)

Het recht op kinderbijslag voor niet-Europese studenten kan een aantrekkingsfactor zijn van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Die aantrekkingsfactor zou verdwijnen, wat zou kunnen leiden tot minder inschrijvingen in Brusselse en Belgische instellingen voor hoger onderwijs.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten

Wat onderdanen van derde (niet-Europese) landen betreft, garanderen verschillende specifieke teksten het beginsel van gelijke behandeling, soms met bepaalde voorbehouden, zoals de richtlijn betreffende één enkele aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning, die de lidstaten in staat stelt af te wijken van het beginsel van gelijke behandeling, met name in het geval van studenten.

Bovendien, in de meer specifieke context van de toepassing van Verordening 883/2004, zou het uitsluiten van studenten die onderdaan zijn van een andere lidstaat of studenten die onderdaan zijn van derde landen waarop Verordening 883/2004 van toepassing is (omdat ze binnen de EU zijn verhuisd) van het recht op Brusselse gezinsbijslag in strijd zijn met artikel 4, dat het beginsel van gelijke behandeling vastlegt.

Wat **het standstillbeginsel** betreft, zou de maatregel kunnen worden gezien als een verlaging van het niveau van sociale bescherming.

De vraag is of dit een grote stap terug is en zo ja, of dit gerechtvaardigd kan worden op grond van het algemeen belang. Naar onze mening zou dit een grote stap terug zijn, aangezien kinderbijslag een recht van het kind is en sommige kinderen van hun recht beroofd zouden worden. De vraag rijst ook of de maatregel kan worden gerechtvaardigd door een doelstelling van algemeen belang, zoals het behoud van het begrotingsevenwicht van het kinderbijslagsysteem in Brussel-Hoofdstad. In dit verband moet worden opgemerkt dat een maatregel die erop gericht is een categorie kinderen uit te sluiten, in strijd kan zijn met het proportionaliteitsbeginsel. Het behoud van de rechten van buitenlandse studenten die al kinderbijslag ontvangen in Brussel, waarin deze hervormingsmogelijkheid voorziet, zou het mogelijk kunnen maken om de bovengenoemde doelstelling van algemeen belang beter te verdedigen.

In termen van **grondwettelijke principes** zou het voorstel kunnen worden gezien als een aanleiding tot een verschil in behandeling tussen Belgische studenten en niet-Europese buitenlandse studenten.

Het principe van gelijkheid en non-discriminatie sluit een verschillende behandeling echter niet uit, voor zover die berust op een objectief criterium en op redelijke wijze gerechtvaardigd is. De maatregel zou misschien gerechtvaardigd kunnen worden door het feit dat er onvoldoende banden zijn met België, aangezien de kinderbijslag gefinancierd wordt uit overheidsmiddelen: een niet-

Europese buitenlandse student die enkel voor de beperkte duur van zijn of haar studies naar België komt, zou onvoldoende banden hebben met België.

Vergelijking met **Vlaanderen** en het **Waals Gewest**:

- **Vlaanderen**: artikel 8 van het Vlaams decreet tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid van 27 april 2018 bepaalt het volgende: "*Een persoon die over een verblijfsrecht beschikt omdat hij gemachtigd is in België te verblijven om er te studeren of een beroepsopleiding te volgen, om er vrijwilligerswerk uit te oefenen of om er als au-pairjongere te werken, geeft geen recht op gezinsbijslagen*".
- **Waals Gewest**: artikel 4 van het Waals decreet van 8 februari 2018 bepaalt momenteel het volgende: "Het kind uit een derde land dat gemachtigd is om in België te verblijven om onderwijs te volgen, wordt geacht niet aan de in het eerste lid bedoelde voorwaarden te voldoen."

Het Waals Gewest overweegt deze uitsluiting uit te breiden naar studenten uit EU-lidstaten.

Organisatorische aspecten

Geen bijzondere uitdagingen.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Verlaging rechten voor nieuwe niet-Europese studenten	Neen	Neen	Neen

Bijlage: juridische analyse van de mogelijkheid om buitenlandse studenten die voor zichzelf begunstigen zijn, uit te sluiten van de groep begunstigen van kinderbijslag.

Een maatregel die erop gericht is buitenlandse studenten die in België mogen verblijven om lessen te volgen, uit te sluiten van de kinderbijslag, brengt de volgende problemen met zich mee.

Op **Europees** niveau zou de maatregel in strijd zijn met het beginsel van gelijke behandeling. We verwijzen onder andere naar het verbod op discriminatie op grond van nationaliteit in artikel 18 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Burgers van de Europese Unie hebben recht op gelijke behandeling, ongeacht hun nationaliteit.

In het algemeen voorkomt dit beginsel, in combinatie met dat van vrij verkeer, dat een onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie het recht op kinderbijslag wordt ontnomen wanneer hij of zij aan de voorwaarden voor verblijf en domicilie in Brussel voldoet. Hun uitsluiting kan aanleiding geven tot indirecte discriminatie in de zin van de Europese rechtspraak, aangezien deze studenten niet dezelfde bijslag zouden genieten als studenten met de Belgische nationaliteit. Wat onderdanen van derde landen betreft, garanderen verschillende specifieke teksten het beginsel van gelijke behandeling, soms met bepaalde voorbeholden, zoals de richtlijn betreffende één enkele aanvraagprocedure voor een

gecombineerde vergunning, die de lidstaten in staat stelt af te wijken van het beginsel van gelijke behandeling, met name in het geval van studenten.

Bovendien, in de meer specifieke context van de toepassing van Verordening 883/2004, zou het uitsluiten van studenten die onderdaan zijn van een andere lidstaat of studenten die onderdaan zijn van derde landen waarop Verordening 883/2004 van toepassing is (omdat ze binnen de EU zijn verhuisd) van het recht op gezinsbijslag in Brussel-Hoofdstad in strijd zijn met artikel 4, dat het beginsel van gelijke behandeling vastlegt.

Wat **het standstillbeginsel** betreft, zou de maatregel kunnen worden gezien als een verlaging van het niveau van sociale bescherming.

De vraag is of dit een grote stap terug is en zo ja, of dit gerechtvaardigd kan worden op grond van het algemeen belang. Naar onze mening zou dit een grote stap terug zijn, aangezien kinderbijslag een recht van het kind is en sommige kinderen van hun recht beroofd zouden worden. De vraag rijst ook of de maatregel kan worden gerechtvaardigd door een doelstelling van algemeen belang, zoals het behoud van het begrotingsevenwicht van het Brusselse kinderbijslagsysteem. In dit verband moet worden opgemerkt dat een maatregel die erop gericht is een categorie kinderen uit te sluiten, in strijd kan zijn met het proportionaliteitsbeginsel. Het valt te bekijken of een overgangsmaatregel om de rechten te behouden van buitenlandse studenten die al kinderbijslag ontvangen in Brussel, ons in staat zou stellen de bovengenoemde doelstelling van algemeen belang beter te kunnen verdedigen.

In termen van **grondwettelijke principes** zou het voorstel kunnen worden gezien als een aanleiding tot een verschil in behandeling tussen Belgische studenten en buitenlandse studenten.

Het principe van gelijkheid en non-discriminatie sluit een verschillende behandeling echter niet uit, voor zover die berust op een objectief criterium en op redelijke wijze gerechtvaardigd is. De maatregel zou misschien gerechtvaardigd kunnen worden door het feit dat er onvoldoende banden zijn met België, aangezien de kinderbijslag gefinancierd wordt uit overheidsmiddelen: een buitenlandse student die enkel voor de beperkte duur van zijn of haar studies naar België komt, zou onvoldoende banden hebben met België.

Vergelijking met **Vlaanderen** en het **Waals Gewest**:

- **Vlaanderen**: artikel 8 van het Vlaams decreet tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid van 27 april 2018 bepaalt het volgende: "*Een persoon die over een verblijfsrecht beschikt omdat hij gemachtigd is in België te verblijven om er te studeren of een beroepsopleiding te volgen, om er vrijwilligerswerk uit te oefenen of om er als au-pairjongere te werken, geeft geen recht op gezinsbijslagen*".
- **Waals Gewest**: artikel 4 van het Waals decreet van 8 februari 2018 bepaalt momenteel het volgende: "Het kind uit een derde land dat gemachtigd is om in België te verblijven om onderwijs te volgen, wordt geacht niet aan de in het eerste lid bedoelde voorwaarden te voldoen."
Het Waals Gewest overweegt deze uitsluiting uit te breiden naar studenten uit EU-lidstaten.

7.13 Hervorming 11: verhoging van het bedrag van de bijslag voor gezinnen met een laag inkomen

<p>Fiche 11 Verhoging van het bedrag van de bijslag voor gezinnen met een laag inkomen.</p>								
<p>Omschrijving van de hervorming De hervorming bestaat uit een verhoging van het bedrag van de gezinsbijslag voor rechthebbenden van gezinnen in de categorie van de lage inkomens (jaarlijks belastbaar inkomen van het gezin lager dan 36.722,6 euro, index 123,14). In deze fiche moet met name de omvang van de mogelijke verhoging worden bepaald, binnen de grenzen van 5% van de totale begroting.</p>								
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren Deze hervorming is bedoeld om het risico op kinderarmoede te verminderen door zich te richten op de rechthebbenden van gezinnen met een laag inkomen.</p>								
<p>Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> De volgende tabel toont de verandering in de totale kosten van de bijslag in verschillende scenario's van verhoogde toeslagen voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.</p>								
Extra uitgaven per toeslagbedrag		2024	2025	2026	2027	2028	2029	Daarna
+10 EUR 2023	M EUR lopend	18,3	18,5	18,7	18,9	19,1	19,4	Stabiel
	M EUR 2023	17,5	17,3	17,3	17,2	17,1	17,0	
+20 EUR 2023	M EUR lopend	36,7	36,9	37,4	37,8	38,3	38,7	
	M EUR 2023	35,0	34,7	34,5	34,3	34,1	34,0	
+27* EUR 2023	M EUR lopend	49,5	49,9	50,5	51,0	51,7	52,2	
	M EUR 2023	47,3	46,8	46,6	46,3	46,1	45,8	
<p>* een toeslag van 27 euro/maand voor lage inkomens komt overeen met een stijging van de totale uitgaven met ongeveer 5%.</p> <p>Bron: schatting van het BISA op basis van gegevens van Iriscare, het FPB en hypothesen.</p> <p>Opmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een deel van de betrokken gezinnen zal in 2024 waarschijnlijk nog steeds de bedragen onder het oude systeem ontvangen (verworven rechten). Voor deze gezinnen kan de kostenstijging nul of minder zijn, afhankelijk van het verschil tussen het bedrag dat ze ontvangen en het bedrag dat ze volgens het nieuwe barema zouden ontvangen. De beoordeelde verhoging van de begroting is daarom een maximum. • Organisatorische kosten, die verband houden met de wijziging in de berekeningsformule die de fondsen moeten toepassen, zijn hier niet beoordeeld en worden als laag beschouwd. 								
<p><u>Mogelijkheid om te wachten met de uitvoering van de hervorming</u> De timing van de beslissing heeft geen invloed op de haalbaarheid of de jaarlijkse impact van de hervorming.</p>								
<p>Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing <u>Financiële houdbaarheid</u> De hervorming zal extra uitgaven met zich meebrengen.</p>								

Impact op kinderarmoede

De hervorming is bedoeld om de bijslag te verhogen voor 49%⁶⁶ van de populatie van rechthebbenden die tot diegenen met het grootste armoederisico behoren.

De hervorming leidt tot een verlaging van het armoederisico.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen

Het effect van de hervorming is dat een groter deel van de begroting rechtstreeks wordt gebruikt om het budget te verhogen van de gezinnen die het grootste armoederisico lopen. De doeltreffendheid van het beleid verbetert dus.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief)

Er worden geen significante gevolgen verwacht. Een lijst van mogelijke gevolgen die alle baremahervormingen gemeen hebben, wordt voorgesteld in het onderdeel over de methodiek, zie 7.1 *Methodiek voor de analyse van de hervormingsopties*.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

- De hervorming lijkt relatief eenvoudig uit te voeren omdat de structuur van het barema niet hoeft te worden veranderd.
- De ordonnantie van 25 april 2019 moet worden gewijzigd.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Neen	Neen	Neen	Neen

⁶⁶ Bron: schatting van het BISA op basis van gegevens van het FPB.

7.14 Hervorming 12: verhoging van het bedrag van de bijslag voor eenoudergezinnen met een laag inkomen

Fiche 12

Verhoging van het bedrag van de bijslag voor eenoudergezinnen met een laag inkomen.

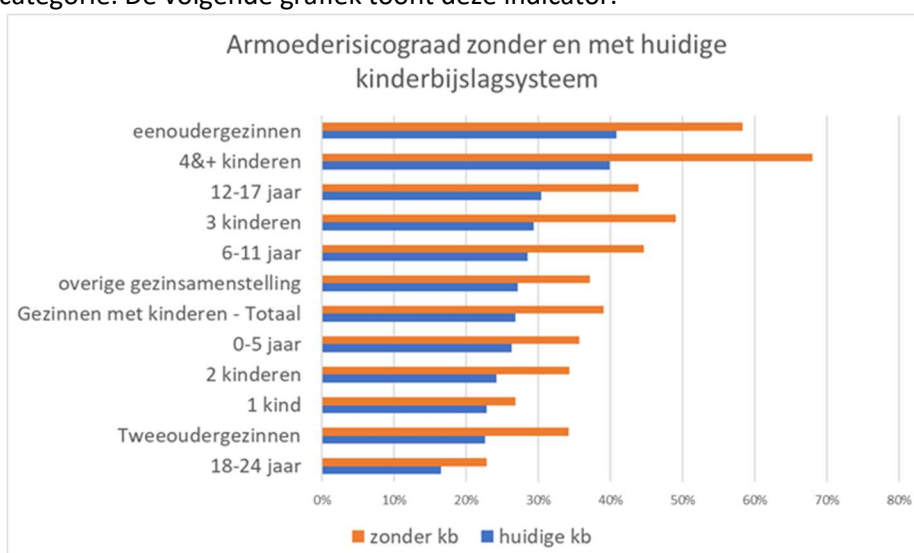
Omschrijving van de hervorming

De hervorming bestaat uit een verhoging van het bedrag van de gezinsbijslag voor rechthebbenden in eenoudergezinnen die tot de categorie van de lage inkomens behoren.

Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren

Deze hervorming is bedoeld om het armoederisico te verminderen voor een van de categorieën rechthebbenden die volgens de studie van het Federaal Planbureau het grootste armoederisico lopen: eenoudergezinnen.

De werkgroep identificeerde deze mogelijke hervorming op basis van een analyse van de resultaten van de studie van het Federaal Planbureau⁶⁷ en in het bijzonder over het residuele risico op armoede per gezinscategorie. De volgende grafiek toont deze indicator.

Figuur 3: schatting van het armoederisico per categorie begunstigden met toepassing van het nieuwe barema enerzijds en zonder gezinsbijslag anderzijds. Bron: presentatie van het BISA op basis van gegevens van het FPB⁶⁸.

Verwachte budgettaire impact en timing

Budgettaire impact van de hervorming

De volgende tabel toont de verandering in de totale kosten van de bijlagen in verschillende scenario's van verhoogde toeslagen voor kinderen uit eenoudergezinnen met een laag inkomen.

Extra uitgaven per toeslagbedrag		2024	2025	2026	2027	2028	2029	Daarna
+10 EUR 2023 lopend	mio. EUR	7,2	7,2	7,3	7,4	7,5	7,5	Stabiel
	mio. EUR 2023	6,8	6,8	6,7	6,7	6,7	6,6	
+20 EUR 2023 lopend	mio. EUR	14,3	14,4	14,6	14,7	14,9	15,1	
	mio. EUR 2023	13,7	13,5	13,5	13,4	13,3	13,2	

⁶⁷ FPB, 2021, *Regionale kinderbijslaghervormingen - Een impactanalyse met het microsimulatiemodel EXPEDITION*.

⁶⁸ Idem.

+60 EUR 2023	mio. EUR lopend	42,9	43,2	43,8	44,2	44,8	45,3	
	mio. EUR 2023	41,0	40,6	40,4	40,2	40,0	39,7	

Bron: schatting van het BISA op basis van gegevens van Iriscare, het FPB en hypotheses.

Opmerkingen:

- Een deel van de betrokken gezinnen zal in 2024 waarschijnlijk nog steeds de bedragen onder het oude systeem ontvangen (verworven rechten). Voor deze gezinnen kan de kostenstijging nul of minder zijn, afhankelijk van het verschil tussen het bedrag dat ze ontvangen en het bedrag dat ze volgens het nieuwe barema zouden ontvangen. De beoordeelde verhoging van de begroting is daarom een maximum.
- Organisatorische kosten, die verband houden met de wijziging in de berekeningsformule die de fondsen moeten toepassen, zijn hier niet beoordeeld en worden als laag beschouwd.

Mogelijkheid om te wachten met de uitvoering van de hervorming

De timing van de beslissing heeft geen invloed op de haalbaarheid of de jaarlijkse impact van de hervorming.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid

De hervorming zal extra uitgaven met zich meebrengen.

Impact op kinderarmoede

De hervorming is bedoeld om de bijslag te verhogen voor 19%⁶⁹ van de populatie van rechthebbenden die tot diegenen met het grootste armoederisico behoren.

De hervorming leidt tot een verlaging van het armoederisico.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen

Het effect van de hervorming is dat een groter deel van de begroting rechtstreeks wordt gebruikt om het budget te verhogen van de gezinnen die het grootste armoederisico lopen. De doeltreffendheid van het beleid verbetert dus.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoeleinden (positief/negatief)

Er worden geen significante gevolgen verwacht. Een lijst van mogelijke gevolgen die alle baremahervormingen gemeen hebben, wordt voorgesteld in het onderdeel over de methodiek, zie 7.1 Methodiek voor de analyse van de hervormingsopties.

⁶⁹ Bron: schatting van het BISA op basis van gegevens van het FPB.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

- De structuur van het huidige barema maakt het niet mogelijk om eenoudergezinnen met een laag inkomen te isoleren. De hervorming vereist dus veranderingen aan de structuur van het barema, wat zou kunnen leiden tot complicaties bij de organisatie van de betalingen door de kinderbijslagfondsen.
- De hervorming vereist een wijziging van de ordonnantie van 25 april 2019.

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Neen	Neen	Ja	Neen

7.15 Hervorming 13: verhoging van het bedrag van de bijslag voor gezinnen met een laag inkomen met drie of meer kinderen

Fiche 13

Verhoging van het bedrag van de bijslag voor gezinnen met een laag inkomen met drie of meer kinderen.

Omschrijving van de hervorming

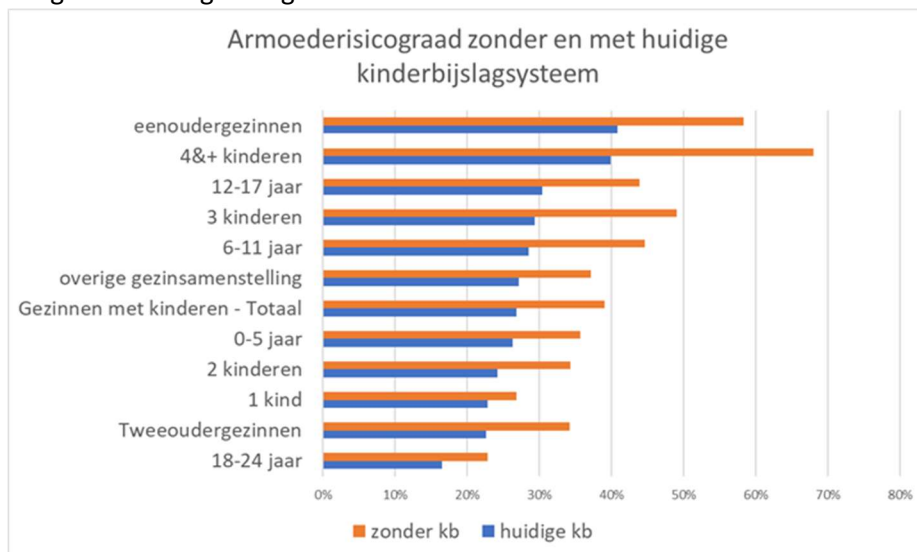
De hervorming bestaat uit een verhoging van het bedrag van de gezinsbijslag voor rechthebbenden in grote gezinnen (met drie of meer kinderen) die tot de categorie van de lage inkomens behoren. In deze fiche moet met name de omvang van de mogelijke verhoging worden bepaald, binnen de grenzen van +5% van de totale begroting.

Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren

Deze hervorming is bedoeld om het armoederisico te verminderen voor een van de categorieën rechthebbenden die volgens de studie van het Federaal Planbureau het grootste armoederisico lopen: gezinnen met drie of meer kinderen.

Om specifiek de gezinnen te bereiken die het grootste risico op armoede lopen, worden de bedragen verhoogd voor gezinnen met een laag inkomen die tot deze categorie behoren.

De werkgroep identificeerde deze mogelijke hervorming op basis van een analyse van de resultaten van de studie van het Federaal Planbureau⁷⁰ en in het bijzonder over het residuele risico op armoede per gezinscategorie. De volgende grafiek toont deze indicator.

Figuur 4: schatting van het armoederisico per categorie begunstigden met toepassing van het nieuwe barema enerzijds en zonder gezinsbijslag anderzijds. Bron: presentatie van het BISA op basis van gegevens van het FPB.⁷¹

Verwachte budgettaire impact en timing

Budgettaire impact van de hervorming

De volgende tabel toont de verandering in de totale kosten van de bijlagen in verschillende scenario's van verhoogde toeslagen voor kinderen uit eenoudergezinnen met een laag inkomen.

⁷⁰ FPB, 2021, *Regionale kinderbijslaghervormingen, Een impactanalyse met het microsimulatiemodel EXPEDITION.*

⁷¹ Idem.

Extra uitgaven per toeslagbedrag		2024	2025	2026	2027	2028	2029	Daarna
+10 EUR 2023	mio. EUR lopend	10,2	10,3	10,4	10,5	10,6	10,7	Stabiel
	mio. EUR 2023	9,7	9,6	9,6	9,5	9,5	9,4	
+20 EUR 2023	mio. EUR lopend	20,4	20,5	20,7	21,0	21,2	21,5	
	mio. EUR 2023	19,4	19,2	19,2	19,0	18,9	18,8	
+47* EUR 2023	mio. EUR lopend	47,8	48,2	48,8	49,3	49,9	50,5	
	mio. EUR 2023	45,7	45,2	45,0	44,8	44,5	44,3	

* Een maandelijkse toeslag van 47 EUR komt overeen met een stijging van de totale begroting met ongeveer 5%.

Bron: schatting van het BISA op basis van gegevens van Iriscare, het FPB en hypothesen.

Opmerkingen:

- Een deel van de betrokken gezinnen zal in 2024 waarschijnlijk nog steeds de bedragen onder het oude systeem ontvangen (verworven rechten). Voor deze gezinnen kan de kostenstijging nul of minder zijn, afhankelijk van het verschil tussen het bedrag dat ze ontvangen en het bedrag dat ze volgens het nieuwe barema zouden ontvangen. De beoordeelde verhoging van de begroting is daarom een maximum.
- Organisatorische kosten, die verband houden met de wijziging in de berekeningsformule die de fondsen moeten toepassen, zijn hier niet beoordeeld en worden als laag beschouwd.

Mogelijkheid om te wachten met de uitvoering van de hervorming

De timing van de beslissing heeft geen invloed op de haalbaarheid of de jaarlijkse impact van de hervorming.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid:

De hervorming zal extra uitgaven met zich meebrengen.

Impact op kinderarmoede

De hervorming is bedoeld om de bijslag te verhogen voor 21%⁷² van de populatie van rechthebbenden die tot diegenen met het grootste armoederisico behoren.

De hervorming leidt tot een verlaging van het armoederisico.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen

Het effect van de hervorming is dat een groter deel van de begroting rechtstreeks wordt gebruikt om het budget te verhogen van de gezinnen die het grootste armoederisico lopen. De doeltreffendheid van het beleid verbetert dus.

⁷² Bron: schatting van het BISA op basis van gegevens van het FPB.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoeleinden (positief/negatief)

Er worden geen significante gevolgen verwacht. Een lijst van mogelijke gevolgen die alle baremahervormingen gemeen hebben, wordt voorgesteld in het onderdeel over de methodiek, zie *7.1 Methodiek voor de analyse van de hervormingsopties*.

Haalbaarheid: belemmeringen, risico's, sociale aanvaardbaarheid, aanpassing van de wetgeving

- De hervorming lijkt relatief eenvoudig uit te voeren omdat de structuur van het barema niet hoeft te worden veranderd.
- De ordonnantie van 25 april 2019 moet worden gewijzigd.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Neen	Neen	Neen	Neen

7.16 Hervorming 14: Rationaliseren van het beheer van de Brusselse kinderbijslagdossiers

Hervorming 14 Rationaliseren van het beheer van de Brusselse kinderbijslagdossiers.
Omschrijving van de hervorming De hervorming beoogt een rationalisering van de Brusselse kinderbijslagsector. Door het beheer van de kinderbijslagdossiers en de uitbetaling van de gezinsbijslagen integraal onder te brengen bij Iriscare, kan een structurele besparing gerealiseerd worden op de werkmiddelen die nodig zijn voor het uitoefenen van deze bevoegdheid, en dit zonder enig nadelig effect op de dienstverlening of de rechten van de gezinnen. Daarnaast elimineert de voorgestelde hervorming diverse risico's en nadelen die inherent zijn aan een stelsel met externe operatoren en/of die voortvloeien uit de specifieke context van het Brusselse kinderbijslagsysteem.
Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren <ul style="list-style-type: none">• De structuur van het huidige Brusselse kinderbijslagstelsel, met een publieke operator en verschillende private kinderbijslagfondsen, vindt zijn oorsprong in de historische ontwikkeling van de gezinsbijslag in België. De bevindingen van het financieel, administratief en kwalitatief toezicht wijzen uit dat deze constellatie binnen de context van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen aanwijsbare voordelen biedt op het vlak van de kwaliteit van de dienstverlening of de kosten-efficiëntie van het systeem.• Het concurrentiële model dat ingevoerd werd in de Brusselse kinderbijslagsector, houdt bepaalde nadelen en risico's in voor de kwaliteit van de dienstverlening, de doelmatige besteding van de ter beschikking gestelde middelen, en de optimale werking van het kinderbijslagsysteem als geheel (zie de bijgevoegde nota: <i>Voor- en nadelen van een concurrentieel kinderbijslaglandschap in het BHG</i>).• Het centraliseren van het volledige dossierbeheer binnen Iriscare biedt de mogelijkheid om zowel een structurele besparing te realiseren op de werkingskosten, als om de bovenstaande onwenselijke gevolgen van het huidige systeem te elimineren, en dit zonder te raken aan de sociale bescherming van de gezinnen.• Andere mogelijke scenario's voor de rationalisering van het kinderbijslagstelsel werden onderzocht, maar niet weerhouden bij gebrek aan een (positieve) budgettaire impact (zie de bijgevoegde nota: <i>Scenario's voor een rationalisering van de kinderbijslagsector in het BHG</i>).
Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u> De recurrente besparing als gevolg van deze hervorming is in belangrijke mate afhankelijk van de wijze waarop de bijkomende personeelsnoden binnen Iriscare ingevuld zullen worden. Meer concreet neemt de budgettaire winst af indien een groot aantal van de voormalige personeelsleden van de private kinderbijslagfondsen overgenomen zou worden door Iriscare, en naarmate er voornamelijk nieuwe contractuele medewerkers aangenomen zouden worden. Projectie van de budgettaire impact, in constante prijzen (spilindex 123,14), bij invoering van de maatregel vanaf 2024* zonder overname van de personeelsleden van de private kinderbijslagfondsen:

2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later
- 8,2 mio	- 8,6 mio	- 8,6 mio	- 9,0 mio	- 9,0 mio	- 9,0 mio	Groeit met inflatie.

Projectie van de budgettaire impact, in constante prijzen (spilindex 123,14), bij invoering van de maatregel vanaf 2024* met een gedeeltelijk overname van de personeelsleden van de private kinderbijslagfondsen:

2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later
- 5,4 mio	- 5,7 mio	- 6,7 mio	- 6,1 mio	- 6,1 mio	- 6,1 mio	Stabiel

* Gezien de juridische, operationele en IT-technische voorbereidingen die vereist zijn voor de realisatie van deze maatregel, is een implementatie in 2024 niet haalbaar.

Mogelijkheid om te wachten met beslissen

De mogelijkheid om die hervorming te activeren is niet in de tijd beperkt.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid: De voornaamste doelstelling van de hervorming is een structurele vermindering van de werkingsmiddelen die vereist zijn voor het beheer van de Brusselse kinderbijslag. De voorgestelde vereenvoudiging van het model en de centralisering van de bevoegdheid binnen de overheid impliceert ook dat de toekomstige evolutie van de uitgaven beter beheerst kan worden.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen: De vermindering van de totale werkingsmiddelen houdt in dat de gemiddelde beheerskost per dossier daalt. Een negatieve impact op de kwaliteit van de dienstverlening wordt niet verwacht, dus er is sprake van een verbeterde efficiëntie.

Kinderarmoede: Geen effect.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoelinden (positief/negatief)

Het centraliseren van de bevoegdheid bij één operator houdt een administratieve vereenvoudiging in voor de burger.

Het verdwijnen van het stelsel met meerdere actoren betekent dat voor de ca. 70-80 personeelsleden van de kinderbijslagfondsen een andere tewerkstelling moet gevonden worden, hetzij bij een andere werkgever binnen de groep waar het fonds deel van uitmaakt (bv. Vlaams of Waals kinderbijslagfonds, ziekenfonds, sociaal secretariaat), hetzij binnen Iriscare (cf. supra).

Bij het opheffen van de private kinderbijslagfondsen zullen de ruim 10 miljoen euro die zij als reserves opgebouwd hebben, geheel of gedeeltelijk (cf. sociaal passief) terugvloeien naar de overheid.

De werking van de publieke kinderbijslaginstelling is vandaag onderworpen aan zowel de interne en externe auditmechanismen die gelden voor Iriscare als openbare instelling, als aan de controle- en evaluatiemechanismen die van toepassing zijn op de vier private kinderbijslaginstellingen. Deze mechanismen hebben onder meer betrekking op de correcte uitvoering van de regelgeving, de kwaliteit van de dienstverlening aan de sociaal verzekerden, de transparante werking van de operatoren en de strijd tegen de non-take-up. Het zou van goed beleid getuigen om, ondanks de centralisering van de bevoegdheid binnen Iriscare, het geheel van deze mechanismen integraal in stand te houden en op bepaalde vlakken zelfs nog verder te versterken.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten

De maatregel veronderstelt dat alle verwijzingen naar en bepalingen omtrent de private kinderbijslagfondsen geschrapt worden uit de ordonnantie van 23 maart 2017 houdende de oprichting van de bicommunautaire Dienst voor Gezondheid, Bijstand aan Personen en Gezinsbijslag, de ordonnantie van 4 april 2019 tot vaststelling van het betaalcircuit voor de gezinsbijslag, de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag, en de relevante uitvoeringsbesluiten bij deze ordonnantie.

Aanvaardbaarheid door de vrije fondsen

De constructieve medewerking van de private fondsen is noodzakelijk voor de overdracht van de door hen beheerde dossiers.

Er kan aangenomen worden dat de private operatoren gekant zullen zijn tegen de stopzetting van hun activiteiten, in elk geval in het licht van het huidige financieringsmechanisme (zie andere fiches).

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Nee.	Nee.	Nee.	Aanvaardbaarheid vrije fondsen.

Bijlage bij fiche 14: analyse van de verschillende rationalisatiescenario's

In dit hoofdstuk wordt de vooranalyse beschreven die de aanleiding gaf voor hervorming 14:

- scenario's 1, 2 en 3, die niet werden gekozen;
- scenario 4, dat de eerste analyse is van hervorming 14;
- een presentatie van de beheerskosten van Famiris;
- een discussie over de voor- en nadelen van het huidige systeem van naast elkaar bestaande privéfondsen en een openbaar fonds.

Scenario 1: migratie naar één IT-applicatie

Concept

In dit scenario blijven de private kinderbijslaginstellingen en de publieke kinderbijslaginstelling bestaan zoals vandaag, maar worden de informatica-kosten gedeeld dankzij een migratie van alle private kinderbijslaginstellingen naar één gezamenlijke applicatie, ontwikkeld door Iriscare. Deze piste ligt in de lijn van het model dat bij de opstart van het Vlaamse kinderbijslagstelsel werd gevolgd.

Huidig informatica-landschap

Momenteel worden de kinderbijslagdossiers in het BHG hoofdzakelijk beheerd in drie applicaties:

- De private kinderbijslaginstellingen Infino, Parentia en Kidslife delen de applicatie "Certia".
- De private kinderbijslaginstelling Brussels Family gebruikt een aangepaste versie van de applicatie van de vroegere federale kinderbijslaginstelling UCM.
- De publieke kinderbijslaginstelling Famiris gebruikt de eigen applicatie "Itiniris".

Er zijn dus drie verschillende applicaties in gebruik voor het beheer van de ca. 165.000 dossiers (of 320.000 rechtgevendende kinderen) die het kinderbijslagstelsel in het BHG omvat.

Bij de private kinderbijslaginstellingen worden bovendien nog afzonderlijke toepassingen gebruikt voor het beheer van de voormalige federale kinderbijslagdossiers en/of van de dossiers IN het BHG waarin de overgangsmaatregelen van toepassing zijn ("verworven recht").

Tot slot zijn er ook de secundaire toepassingen voor onder meer printing, reporting, financiële verrichtingen, ... die vaak losstaan van de "core"-applicatie en die hiermee (en met elkaar) communiceren binnen een architectuur die eigen is aan elke kinderbijslaginstelling.

Wat kost het huidige informaticalandschap?

Indien we de informaticakosten van de publieke kinderbijslaginstelling samentellen met de IT-uitgaven die door de private kinderbijslaginstellingen gerapporteerd worden, dan levert dit een bedrag op van ca. 1,9 miljoen EUR op jaarbasis. Hierbij moet wel een belangrijke kanttekening gemaakt worden wat betreft de volledigheid van de cijfers afkomstig van de private kinderbijslaginstellingen.

De private kinderbijslaginstellingen rapporteren in totaal namelijk slechts 626.833 EUR effectieve informatica-kosten voor 2022. Wanneer we deze cijfers van naderbij bestuderen, vallen echter enorme verschillen op tussen de private kinderbijslaginstellingen onderling, met bedragen variërend van 36.264 EUR tot 378.720 EUR per jaar. Deze verschillen kunnen verklaard worden door het feit dat de informatica-kosten van elk van de private kinderbijslaginstellingen in meer of mindere mate vervat zijn

in de sommen die zij factureren aan derden (= binnen de groep waar de kinderbijslaginstelling deel van uitmaakt). Zo rapporteert Brussels Family voor 2022 slechts 36.264 EUR aan "rechtstreekse" IT-kosten, maar zien we anderzijds een facturatie aan derden van 626.154 EUR, die dus wellicht een aanzienlijk deel van de werkelijke IT-kosten omvat. In contrast hiermee bedragen de gerapporteerde IT-kosten van Kidslife 378.720 EUR, terwijl de facturatie aan derden beperkt blijft tot slechts 37.588 EUR.

Hieruit kunnen we concluderen dat het gerapporteerde bedrag van 626.833 EUR hooguit de absolute minimumgrens aangeeft van de reële IT-kosten van de private kinderbijslaginstellingen, die we op basis van een eerste analyse kunnen schatten tussen 625.000 EUR en iets meer dan een miljoen euro op jaarbasis.

Tot slot moet ook opgemerkt worden dat er indicaties zijn dat de levensduur van de Certia-applicatie op zijn einde loopt. Wanneer deze applicatie binnen afzienbare tijd vervangen zou worden door een nieuw softwarepakket, dan zal dit een heel significante investering vergen van de betrokken private kinderbijslaginstellingen. Het budget voor de ontwikkeling van een nieuwe beheersapplicatie kan oplopen tot meerdere miljoenen, die uit de administratieve reserves van deze kinderbijslaginstellingen zouden moeten komen. Ook de recurrente kosten voor het onderhoud en de voortgezette ontwikkeling van de nieuwe toepassing zullen naar verwachting toenemen, op zijn minst in de eerste jaren na de initiële oplevering.

Kinderbijslaginstelling	Gerapporteerde IT-kosten (2022)	Facturatie aan derden
Famiris	1.320.498 EUR	-
Parentia	156.967 EUR	91.022 EUR
Kidslife	378.720 EUR	37.588 EUR
Infino	54.882 EUR	64.121 EUR
Brussels Family	36.264 EUR	626.154 EUR

Impact op de recurrente kosten

IT-kosten voor het beheer van Itiniris

De kosten voor het development team van Iriscare (1.014.812 EUR) zouden - op kruissnelheid - niet toenemen. Voor het onderhouden en updaten van de code van een applicatie (bijvoorbeeld het implementeren van nieuwe wetgeving of het verbeteren van bugs) maakt het immers geen verschil of de toepassing moet draaien voor 125.000 kinderen of voor 320.000 kinderen.

Er zou daarentegen wel een meerkost zijn op het vlak van de IT-infrastructuur, met name voor het ter beschikking stellen en beheren van de nodige extra servercapaciteit. Deze bijkomende uitgaven kunnen geraamd worden tussen de 300.000 EUR en 500.000 EUR per jaar. Als we deze kost afzetten tegen de geschatte jaarlijkse informaticabudgetten van de private kinderbijslaginstellingen, die op jaarbasis tussen 625.000 EUR en een miljoen euro liggen, dan wordt al duidelijk dat de potentiële winst relatief beperkt blijft.

IT-kosten van de private kinderbijslaginstellingen

Hierbij komt dat de IT-uitgaven van de private kinderbijslaginstellingen, ondanks de overstap naar de applicatie van Iriscare, zeker niet tot nul herleid zouden worden. Naast een centrale beheersapplicatie omvat de IT-omgeving van iedere kinderbijslaginstelling ook een reeks van secundaire toepassingen, onder meer voor de boekhouding, telefonie, rapportering, scanning, de programmatie en verzending van brieven, ... Deze randtoepassingen en de bijhorende kosten (licenties, onderhoud, ontwikkeling, support) vallen niet weg. Iriscare beschikt over onvoldoende gedetailleerde informatie over de IT-

uitgaven van de private kinderbijslaginstellingen om een precieze raming te maken van het aandeel van deze kosten in het totale IT-budget.

Bovendien is de migratie naar één applicatie in technisch en operationeel opzicht enkel haalbaar voor de toekomst. Dit betekent dat het beheer van alle betalingsperiodes van vóór de migratie (regularisaties, opvolging van debetten, verwerken van fluxen, ...) verder moet gebeuren in de huidige applicaties van de kinderbijslaginstellingen (inclusief de aparte, "oude" toepassingen die zij gebruiken voor het beheer van de federale kinderbijslagdossiers en de overgangsmaatregelen). Deze toepassingen moeten dus gedurende een termijn van ten minste 5 jaar verder in gebruik gehouden worden, weliswaar met een minimum aan nieuwe ontwikkelingen. De kosten hiervan zijn moeilijk in te schatten zonder meer details over de IT-bestedingen van de private kinderbijslaginstellingen, maar we ramen deze tussen de 300.000 en 500.000 EUR.

Beheerskosten

Momenteel gebeurt de ontwikkeling en het databasebeheer voor Itiniris enerzijds door technische experts van Smals en Cegeka, en anderzijds door een aantal contractuele en vastbenoemde medewerkers van Iriscare zelf. De rol van business analist voor de applicatie wordt vervuld door twee werknemers van niveau A. Dit zijn interne medewerkers van Famiris die het development team aansturen, maar die daarnaast ook instaan voor onder meer het beheren van alle bug & incident reports, voor de monitoring en rapportering, en voor het briefen en opleiden van de dossierbeheerders.

In het scenario waarbij de applicatie gezamenlijk gebruikt en beheerd wordt door zowel de publieke operator als de private kinderbijslaginstellingen, is dit model niet meer werkbaar. Er dient naar analogie van de Groeipakket-applicatie in Vlaanderen een externe, overkoepelende beheerscel opgericht te worden, waar de (mogelijk tegenstrijdige) wensen, noden en prioriteiten van de vijf kinderbijslaginstellingen gecoördineerd worden. Gezien de concurrentiële dimensie van het kinderbijslagstelsel in het BHG kan het huidige team van Famiris deze rol niet meer vervullen. Zij kunnen enkel op het niveau van de publieke operator verder de link blijven tussen de dossierbeheerders van Famiris en het development team, maar dit niet langer rechtstreeks, maar wel via de nieuwe beheerscel.

Eenmalige investeringskosten

Datamigratie

Om de dossiers van de private kinderbijslaginstellingen in de applicatie van Iriscare te kunnen beheren, moeten alle relevante dossiergegevens, die momenteel in de applicaties van de kinderbijslaginstellingen zitten, gemigreerd en geïntegreerd worden in de database van Itiniris. Aangezien de private kinderbijslaginstellingen met twee afzonderlijke applicaties werken, moeten er ook twee aparte migratie-trajecten opgezet worden. De kost van deze operatie zal in beide gevallen afhangen van de mate waarin de gegevens in de databases van de private kinderbijslaginstellingen compatibel zijn met de datastructuur van Itiniris.

Zoals reeds aangegeven, zal deze migratie zich beperken tot de gegevens die noodzakelijk zijn om alle toekomstige gezinsbijslagen uit te betalen. Rekening houdend met deze relatief beperkte scope, kan de totale migratiekost geraamd worden op 250.000 tot 400.000 EUR.

Aanpassing van de applicatie

Er zijn talrijke en ingrijpende aanpassingen nodig om de Itiniris-applicatie klaar te maken voor een parallel gebruik door de vijf operatoren:

in de database-architectuur: segmenteren en isoleren van alle gegevenstabellen en -stromen voor elk van de kinderbijslaginstellingen

in de programmacode:

koppeling aan de secundaire applicaties van de private kinderbijslaginstellingen en implementering van de bijhorende interne en externe flows (betalingsproces, verwerking van codaberichten, boekhoudkundig beheer, reporting, documentgeneratie en printing - al dan niet via een externe partner voor drukwerk, ...)

implementatie van de eigen werkprocessen en -organisatie van de private kinderbijslaginstellingen, bijvoorbeeld wat betreft de verdeling van taken, rollen en verantwoordelijkheden, de interne kwaliteitscontrole (verificatie/validatie), ...

De kosten van deze retooling zijn deels afhankelijk van de mate waarin de processen en toepassingen van de private kinderbijslaginstellingen compatibel zijn met de actuele versie van Itiniris. Hoe dan ook zal het om een aanzienlijk investering gaan, van naar schatting tussen de 750.000 EUR en iets meer dan 1 miljoen euro.

Conclusie

De overgang naar een unieke applicatie zal op kruissnelheid slechts een geringe besparing opleveren. De huidige informaticakosten van de private kinderbijslaginstellingen liggen verhoudingsgewijs al relatief laag. Deze zullen bovendien niet volledig wegvallen, aangezien de private kinderbijslaginstellingen naast de diverse randtoepassingen ook hun huidige beheersapplicatie gedurende ten minste vijf jaar zullen moeten blijven ondersteunen.

Tegenover deze bescheiden besparingen staat anderzijds een toename van de kosten voor de IT-infrastructuur bij Iriscare. Bovendien kan het huidige model voor het beheer van de applicatie niet behouden blijven. Bovenop en onafhankelijk van het huidige team van Famiris, moet er een extern overleg- en coördinatieorgaan opgericht worden voor het beheren van de gezamenlijke applicatie en het aansturen van het development team, waarin de belangen van alle kinderbijslaginstellingen vertegenwoordigd zijn. Deze bijkomende kosten dreigen de potentiële financiële winst uit te hollen en mogelijk zelfs teniet te doen.

Los van de recurrente kosten, moet tot slot ook rekening gehouden worden met de eenmalige investeringskosten die nodig zijn voor enerzijds de migratie van de gegevens, en anderzijds voor het ombouwen en aanpassen van Itiniris.

Scenario 2: afsplitsing van de publieke kinderbijslaginstelling tot een volledig autonome entiteit

Concept

Vandaag maakt de publieke operator Famiris onderdeel uit van Iriscare. Dit levert verschillende schaalvoordelen op, die toelaten om het dossierbeheer en de uitbetaling van de gezinsbijslagen op kosten-efficiënte wijze uit te voeren. In het kader van deze nota wordt onderzocht wat de kostprijs zou zijn van een verzelfstandiging van de publieke operator tot een volkomen autonome instelling.

Schaalvoordelen van de inbedding binnen Iriscare

Als één van de vele diensten binnen Iriscare maakt Famiris op alle vlakken - maar telkens slechts voor een beperkt aandeel - gebruik van de ondersteunende diensten binnen deze organisatie. Het gaat in hoofdzaak om de personeelsdienst, de financiële dienst, de informaticadienst en de dienst Facility. Daarnaast zijn ook de managementkosten gedeeld, aangezien Famiris deel uitmaakt van het departement Operaties, dat naast de publieke kinderbijslaginstelling ook nog twee andere diensten omvat, respectievelijk verantwoordelijk voor de THAB (tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden) en de erkenning van personen met een handicap. Het spreekt voor zich dat dit alles significante schaalvoordelen oplevert.

Scenario van een zelfstandig agentschap

Om als een autonome organisatie te kunnen functioneren, moet rond de huidige operationele dienst Famiris een volwaardig organigram uitgetekend en ingevuld worden, waarin alle omkaderende en ondersteunende functies voorzien zijn:

Personeelsbeheer, rekrutering, loonadministratie

IT, helpdesk, infrastructuur- en databasebeheer

Finance en boekhouding

Juridische dienst

Management

Communicatie, vertaling

Facility, economaat

...

Deze zelfstandige instantie zou ook eigen contracten, licenties en overeenkomsten moet afsluiten met leveranciers en dienstverleners.

Financiële consequenties van een afsplitsing van Famiris

Impact voor Iriscare

Het afsplitsen van Famiris zou slechts een geringe besparing vertegenwoordigen op de algemene werkingskosten van Iriscare, aangezien de hiermee corresponderende werklast in de diverse ondersteunende diensten in veel gevallen uitgedrukt kan worden in fracties van full time equivalenten. Het is dus niet zo dat in elk van deze diensten één, laat staan meerdere, medewerkers in overtal zouden zijn, en zodoende mee getransfereerd zouden kunnen worden naar de nieuwe autonome instantie.

Anders is het uiteraard voor de kosten die rechtstreeks voortvloeien uit de operationele werking van Famiris (loonkosten, IT-materiaal en -infrastructuur, drukwerk, ...). Deze kosten zouden inderdaad wegvallen bij Iriscare. Het spreekt echter voor zich dat het hier niet om een reële besparing gaat, aangezien dezelfde uitgaven door de nieuwe organisatie gedragen zullen moeten worden, en dat deze door het verlies van schaalvoordelen bovendien in veel gevallen zullen toenemen.

Meerkost van het verzelfstandigd agentschap

Om een idee te krijgen van de kost van een volledig verzelfstandigd agentschap, kunnen we een parallel trekken met de kost van Famiwal in Wallonië. Als volledig zelfstandige publieke kinderbijslaginstelling vormt Famiwal namelijk een uitgelezen referentiepunt voor deze oefening.

In de begroting van Famiwal voor 2022 ([link](#)) werd een bedrag van 32.514.000 EUR ingeschreven. Famiwal beheert volgens de meest recente inlichtingen in totaal ca. 183.000 dossiers voor ca. 320.000 kinderen. Dit stemt in grote lijnen overeen met het totale aantal rechtgevende kinderen in het stelsel in het BHG, waar het beheer van de kinderbijslagdossiers verdeeld is over 4 private en 1 publieke kinderbijslaginstelling. De gezamenlijk werkingskosten voor de vijf kinderbijslaginstellingen in het BHG bedragen voor 2022 ongeveer 23,2 miljoen euro.

Indien we uitgaan van een scenario waarbij er in het BHG een autonome publieke kinderbijslaginstelling opgericht wordt met een gelijkaardige structuur en vergelijkbare budgettaire noden als Famiwal, dan resulteert een ruwe schatting op basis van het aantal beheerde dossiers in een jaarlijkse kost van ten minste 12,5 miljoen euro (tegenover de huidige kost van Famiris van 9,4 miljoen euro; zie addendum). Dit is een minimale schatting, aangezien er geen rekening gehouden wordt met de effecten van het schaalverlies ten opzichte van Famiwal, en evenmin met de initiële opstartkosten voor de nieuwe organisatie.

Conclusie

Momenteel maakt Famiris onderdeel uit van Iriscare en dit biedt belangrijke schaalvoordelen. Indien er een autonoom agentschap opgericht zou worden, naar het model van Famiwal in Wallonië, dan zou dit voor het BHG sowieso duurder uitvallen dan de huidige constellatie, en dit zonder enige meerwaarde voor sociaal verzekerden.

Scenario 3: overname van de dossiers van de publieke operator door de private kinderbijslaginstellingen

Concept

In dit scenario wordt de piste onderzocht waarbij de dossiers van de publieke kinderbijslaginstelling worden overgenomen door de private kinderbijslaginstellingen. In totaal gaat het om de dossiers van ca. 125.000 rechtgevende kinderen. We gaan er in deze nota vanuit dat deze dossiers proportioneel verdeeld zouden worden over de private kinderbijslaginstellingen in functie van hun marktaandeel.

Impact op de financiering van de private kinderbijslaginstellingen

Het actuele financieringsmechanisme voor de werkingsmiddelen van de private kinderbijslaginstellingen is niet aangepast aan een constellatie zonder publieke operator, en zou dus herzien moeten worden. Als we evenwel bij wijze van denkoefening de enveloppe voor de werkingsmiddelen van de private kinderbijslaginstellingen voor het jaar 2022 lineair opschalen naar het geheel van de rechtgevende kinderen in het stelsel, dan zou dit resulteren in een bijkomende financiering van 8,8 miljoen euro op jaarbasis. Bij deze berekening wordt uitgegaan van de premisse dat de uitgaven van de private fondsen proportioneel meestijgen met het aantal dossiers en rechtgevende kinderen, en wordt dus abstractie gemaakt van alle eventuele schaaffecten. De kost van Famiris voor hetzelfde jaar 2022 bedraagt 9,4 miljoen euro. Louter op deze basis zou een transfer naar de private kinderbijslaginstellingen dus ogenschijnlijk een besparing kunnen opleveren.

Impact op kosten voor Iriscare

Personeelskosten van Famiris

Behoudens het weinig waarschijnlijke scenario waarbij alle contractuele medewerkers van Famiris vrijwillig ontslag zouden nemen als ambtenaar, bijvoorbeeld met het oog op een potentiële tewerkstelling bij een private kinderbijslaginstelling, zullen deze medewerkers:

Hetzij:

elders binnen de Brusselse administratie tewerkgesteld moeten worden;

hetzij ontslagen moeten worden, met uitbetaling van de daarbij horende, aanzienlijke ontslagvergoedingen.

Wat de vastbenoemde ambtenaren betreft, is een heroriëntatie binnen de administratie de enige realistische piste. Dit vertegenwoordigt een personeelskost van ten minste van 6,7 miljoen die de Brusselse overheid hoe dan ook zou moeten blijven dragen, bovenop de bijkomende financiering die voorzien moet worden voor de werkingsmiddelen van de private kinderbijslaginstellingen.

Kosten voor het in stand houden van een residuaire operator

Het kinderbijslagstelsel in het BHG is gebaseerd op een concurrentiële logica, waarbij elke bijslagtrekkende de vrije keuze heeft om zich aan te sluiten bij één van de operatoren. Een vereiste van dit model is dat er ook een instantie moet zijn die bevoegd is voor de begunstigden die zich om welke reden dan ook niet bij een operator aansluiten. Het grondwettelijke karakter van de kinderbijslag impliceert immers dat een niet-aansluiting door de bijslagtrekkende (non-take-up) er in geen geval toe mag leiden dat een kind zijn persoonlijk recht niet kan genieten.

Deze opdracht komt in het kinderbijslagstelsel in het BHG, zoals ook in vergelijkbaar opgezette sectoren als de ziekteverzekering, toe aan een openbare instantie. Concreet draagt de kinderbijslagwetgeving aan Famiris op om de dossiers van deze begunstigden van ambtswege op te starten en te beheren.

De aanwezigheid van een dergelijke residuaire operator is in de context van een concurrentieel stelsel essentieel voor het vrijwaren van de rechten en van de vrije keuze van de sociaal verzekerden. Ook als Famiris niet langer als "conventionele" kinderbijslaginstelling zou opereren binnen het concurrentiële bestel van het kinderbijslagregime in het BHG, zou Iriscare dus toch verder de rol van operator moeten blijven vervullen, maar dan enkel voor deze specifieke en beperkte doelgroep. Indien we bij wijze van indicatie het procentuele marktaandeel van het HZIV (Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) in de ziekteverzekering in het BHG extrapoleren naar de kinderbijslag, dan zou Iriscare als residuaire operator optreden voor ongeveer 9.000 rechtgevende kinderen (tegenover de ca. 125.000 kinderen die vandaag door Famiris beheerd worden).

Ook voor het beheren van dit uiterst beperkte aantal dossiers moet evenwel een volwaardige informaticatoepassing onderhouden worden, die in staat is om de digitale fluxen te consulteren en te verwerken, briefwisseling te versturen en te ontvangen, betalingen uit te voeren en inningen te verrichten, ... Het mag duidelijk zijn dat beheerskosten op deze minieme schaal exorbitant hoog zouden liggen in verhouding tot het aantal dossiers.

Migratiekosten

De overname van de dossiers van Famiris door de private kinderbijslaginstellingen impliceert dat alle relevante gegevens uit Itiniris geëxtraheerd worden, waarna deze geïntegreerd moeten worden in hun respectievelijke toepassingen. Het feit dat de private operatoren met verschillende applicaties werken,

verhoogt de complexiteit van deze operatie aanzienlijk, en maakt het moeilijk om een inschatting te maken van de hiermee gepaard gaande kosten.

Kosten voor het beheer van de rechten uit het verleden

De overname van de dossiers is enkel mogelijk voor de toekomst. Het beheer van de rechtsperiodes uit het verleden moet dus noodgedwongen verder in Itiniris gebeuren, wat inhoudt dat deze applicatie gedurende ten minste vijf jaar in gebruik gehouden moet worden. Dit vertegenwoordigt op zich een jaarlijkse IT-kost van enkele honderdduizenden euro.

In de hypothese dat het beheer van de rechten uit het verleden aan de private operatoren zou toekomen, als rechtsopvolgers van de voormalige publieke operator, zijn er bovendien nog significante investeringen nodig om ervoor te zorgen dat elke private operator toegang heeft tot de historiek van de dossiers die aan hen overgedragen zijn - en *enkel* tot deze dossiers.

Conclusie

Bij een opheffing van de publieke operator zou het financieringsmechanisme voor de private kinderbijslaginstelling bijgestuurd moeten worden. De potentiële budgettaire impact is dus in belangrijke mate afhankelijk van de parameters en rekenregels die hierbij toegepast zouden worden. Bij een lineaire verhoging van de enveloppe voor 2022 zou het resulterende bedrag ca. 600.000 euro lager uitvallen in verhouding met de kost van de publieke operator Famiris.

Tegenover deze toename van de werkingskosten van de private kinderbijslaginstellingen staat anderzijds echter een veel beperktere daling van de recurrente kosten voor Iriscare. Dit is enerzijds het gevolg van de personeelskosten, die slechts heel gedeeltelijk en gradueel zullen dalen, en anderzijds van de verplichting om de rol van residuaire operator te blijven vervullen.

Daarnaast zijn er ook nog bijkomende kosten verbonden aan deze piste, meer bepaald voor de migratie van de dossiers, het beheer van de rechten uit het verleden en de potentiële uitbetaling van ontslagvergoedingen.

We kunnen dan ook concluderen dat dit scenario voor het BHG een belangrijke meerkost zou inhouden, die bij aanvang kan oplopen tot 7 à 8 miljoen euro per jaar.

Scenario 4: overname van de dossiers van de private kinderbijslaginstellingen door de publieke operator

Concept

In dit scenario wordt de piste onderzocht waarbij de dossiers van de private sector overgeheveld worden naar de publieke operator Famiris.

Huidige aantallen en verhoudingen

Van de 321.998 rechtgevende kinderen in het Brusselse stelsel worden er 125.227 beheerd door Famiris, wat neerkomt op een aandeel van 38,89 procent. De overige 196.771 rechtgevende kinderen worden beheerd door de private kinderbijslaginstellingen (Parentia: 90.397, Kidslife 40.512, Infino 34.701 en Brussels Family 31.161).

Voor het jaar 2022 bedroegen de totale uitgaven voor Famiris 9.419.324 EUR en voor de private kinderbijslaginstellingen 13.776.886,19 EUR. Samengeteld lagen de totale administratiekosten voor de

volledige sector dus op 23.193.6210 EUR. Het aandeel van Famiris in dit bedrag is 40,61 procent, wat een fractie hoger ligt dan het aandeel in het aantal rechtgevendende kinderen van 39,89 procent.

Impact op de recurrente kosten van Iriscare

Hypothese 1: overname van het volledige personeelsbestand van de private kinderbijslaginstellingen

De exacte personeelskosten van de private kinderbijslaginstellingen zijn moeilijk te bepalen, omdat zij voor specifieke taken en opdrachten beroep doen op collega's die elders tewerkgesteld zijn binnen de groep waar zij deel toe behoren. Volgens de beschikbare gegevens zou het eigen personeelsbestand van de vier private operatoren samen uit ongeveer 80 werknemers bestaan, uitgedrukt in full time equivalenten. Op basis van de cijfers voor 2022 kunnen we afleiden dat de personeelskosten voor het geheel van de private operatoren 9,4 miljoen euro bedragen.

Hypothese 2: aanwerving van nieuwe medewerkers

Versterking van het dossierbeheer

Als we uitgaan van een werklast van 1.750 dossier per dossierbeheerder, zou Famiris voor het beheren van de dossiers van de private operatoren naar schatting 60 bijkomende dossierbeheerders in dienst moeten nemen. De gemiddelde loonkost van een contractuele, nieuw aangeworven dossierbeheerder met een beperkte anciënniteit bedraagt op jaarbasis 42.886,80 EUR. Omgerekend zou de werving van 60 dossierbeheerders dus een stijging van de personeelskosten betekenen van 2.573.208 EUR per jaar. Om deze dossierbeheerders aan te sturen zouden er ook 8 teamleiders aangeworven moeten worden. Dit vertegenwoordigt een jaarlijkse kost van gemiddeld 55.882,38 EUR per teamleider of 558.823,8 EUR in totaal. Samen komt de stijging van de personeelskosten dus op 3.132.032 EUR per jaar.

Bijkomende versterkingen

Naast extra dossierbeheerders en teamleiders zouden er ook nog een aantal versterkingen nodig zijn in specifieke profielen binnen Famiris en in de ondersteunende diensten:

Front desk (+ 3 VTE)	128.660 EUR
Business analyse (+ 2 VTE, niveau A)	160.000 EUR
Management (+ 2 VTE, niveau A)	160.000 EUR
Ondersteunende diensten	578.966,50 EUR
Totaal	1.027.626,50 EUR

Afslanken van de regulator

De dienst die binnen het departement Beleid Gezinnen en Personen van Iriscare instaat voor de coördinatie en het administratief en financieel toezicht op het kinderbijslagstelsel in het BHG, vertegenwoordigt momenteel een jaarlijkse personeelskost van 882.000 EUR. Indien de uitbetaling van de kinderbijslag gecentraliseerd wordt bij de publieke operator, valt een belangrijk deel van de opdrachten en verantwoordelijkheden van deze dienst weg. Een afslanking van dat team is in dit scenario dus aangewezen.

Dat biedt een opportuniteit om de betrokken medewerkers te re-integreren in de publieke operator, waarmee een deel van de hierboven beschreven bijkomende personeelskosten gecompenseerd kunnen worden. We kunnen de impact van deze interne verschuiving ramen op een vermindering van de vereiste personeelskosten met 600.000 EUR per jaar.

Algemene beheerskosten

Los van de personeelskosten impliceert de toename van het aantal beheerde dossiers een stijging van bepaalde recurrente administratiekosten:

IT-infrastructuur en licenties	502.821 EUR
Post-kosten	636.853 EUR
Telefonie	100.120 EUR
Gebouwkosten	192.213 EUR
Geschillen	200.000 EUR
Totaal	1.632.007 EUR

Kosten voor het beheer van de rechten uit het verleden

De migratie van de dossiers van de private operatoren naar Itiniris is in technisch en operationeel opzicht enkel haalbaar voor de toekomst. Dit betekent dat het beheer van alle betalingsperiodes van vóór de migratie (regularisaties, opvolging van debetten, verwerken van fluxen, ...) verder moet gebeuren in de huidige applicaties van de private kinderbijlaginstellingen. Deze toepassingen moeten dus gedurende een termijn van ten minste 5 jaar verder in gebruik gehouden worden, weliswaar met een minimum aan nieuwe ontwikkelingen. De kosten hiervan zijn moeilijk in te schatten zonder meer details over de IT-bestedingen van de private kinderbijlaginstellingen, maar we ramen deze tussen de 300.000 en 500.000 EUR.

Synthese

Wanneer we de bovenstaande elementen samennemen, dan zou het centraliseren van de dossiers bij de publieke operator een recurrente meerkost betekenen van ca. 11.530.000 EUR bij een integrale overname van het personeelsbestand van de private operatoren, of van ca. 5.690.000 EUR bij de aanwerving van nieuwe medewerkers. In beide gevallen wordt hierbij uitgegaan van de maximale inschatting van de kosten voor het beheer van de rechten uit het verleden.

In vergelijking met de actuele werkingskosten van de private kinderbijlaginstellingen vertegenwoordigt dit een jaarlijkse besparing van respectievelijk 2.245.000 EUR of 8.085.000 EUR, in functie van het gekozen scenario voor de versterking van het personeelsbestand van Famiris.

Eenmalige investeringskosten

In totaal zouden ongeveer 100.000 kinderbijlagdossiers gemigreerd moeten worden vanuit de toepassingen van de private kinderbijlaginstellingen naar de applicatie van de publieke operator. Dit kan op een gelijkaardige wijze verlopen als bij de overname van de dossiers van DIBISS (Dienst voor de Bijzondere Sociale Zekerheidsstelsels) in het verleden, of recenter bij de opstart van de Groeipakket-applicatie in Vlaanderen. Concreet worden de relevante gegevens geëxtraheerd uit de databases van de private kinderbijlaginstellingen en vervolgens op geautomatiseerde manier geïntegreerd in Itiniris. Aanvullend kan het nodig zijn om een deel van de data op een eenvoudige, semi-geautomatiseerde wijze over te maken en te verwerken, wat met name aangewezen zou kunnen zijn voor de dossiers van Brussels Family die in een aparte toepassing beheerd worden. De totale kost van deze migratie kan geraamd worden op 250.000 tot 400.000 EUR.

Conclusie

Een scenario met één publieke actor kan een aanzienlijke, recurrente besparing opleveren, en dit in het bijzonder indien er uitsluitend nieuwe contractuele dossierbeheerders aangeworven worden voor het beheer van de overgenomen dossiers. In dat geval spreken we van een jaarlijkse budgettaire winst van meer dan 8 miljoen euro. Indien daarentegen alle personeelsleden van de private kinderbijslaginstellingen overgenomen worden, dan daalt de besparing op jaarbasis tot ca. 2,25 miljoen euro.

In de praktijk echter is het meest realistische scenario een combinatie van beide, met zowel nieuwe aanwervingen als de gedeeltelijke overname van het personeel van de private kinderbijslaginstellingen. De werkelijke besparing zal dus tussen de twee bovenstaande bedragen in liggen.

Een belangrijke kanttekening in dit verband betreft de administratieve reserves van de private kinderbijslaginstellingen. In eind 2022 bedroegen deze ongeveer 12,2 miljoen euro. In een scenario waarbij alle personeel overgenomen wordt door Iriscare, zal deze reserve terugvloeien naar de algemene middelen van de overheid. Indien de kinderbijslaginstellingen hun personeelsleden zouden ontslaan, maakt dit deel uit van het sociaal passief en zullen de administratieve reserves hiervoor aangewend kunnen worden.

Tot slot zijn er naast deze recurrente besparingen ook eenmalige investeringskosten voor de migratie van de dossiergegevens, die geraamd kunnen worden tussen 250.000 en 400.000 EUR. In het scenario waarbij de bijkomende werklust bij Famiris integraal opgevangen wordt door de aanwerving van nieuwe contractuele werknemers, moet bovendien ook een voorafgaand opleidingstraject ingecalculeerd worden in de kosten. Om de continuïteit maximaal te garanderen, zouden deze nieuwe medewerkers immers al tot idealiter een jaar vóór de overname van de dossiers in dienst genomen en opgeleid moeten worden binnen Famiris. Dit impliceert een tijdelijke meerkost, aangezien tijdens deze voorbereidende opleidingsperiode zowel de personeelskosten voor de nieuwe medewerkers in opleiding, als de administratiekosten van de private fondsen gedragen moeten worden. In het maximale scenario waarbij de 68 beoogde medewerkers in de aanloop van de overname gedurende een volledig kalenderjaar opgeleid zouden worden binnen Famiris, gaat het om een bijkomende kost van 3,13 miljoen euro voor dat jaar.

Addendum: Analytische boekhouding Famiris voor het jaar 2022

De bedoeling van de oefening analytische boekhouding 2022 is het berekenen van de rechtstreekse kostprijs van het kinderbijslagfonds "Famiris". Dit betekent de extra werkingskost voor de GGC ten gevolge van het bestaan van Famiris. De gegevens uit de algemene boekhouding zijn hiervoor gebruikt en niet uit de begroting. Afschrijvingen zijn niet opgenomen.

Hiervoor worden ten eerste **de directe kosten** bepaald. Dit zijn kosten die rechtstreeks kunnen toegewezen worden aan Famiris. Dit zijn de kost van personeel dat rechtstreeks voor Famiris werkt, maintenance van IT-toepassingen van Famiris, hardwarekosten per medewerker, bureautiekosten, verzendings- en communicatiekosten (inclusief de kostprijs van het gratis nummer) en financiële kosten (betalingskosten van Famiris-dossiers). Zie infra.

Ten tweede worden **de indirecte kosten** van Famiris in kaart gebracht. Dit zijn kosten die niet rechtstreeks kunnen toegewezen worden aan Famiris. Het gaat over een algemene factuur waarbij de kost eigenlijk wordt gegenereerd samen met andere departementen binnen Iriscare of de hele GGC. Dit zijn vervoerskosten, arbeidsongevallenverzekering, hospitalisatieverzekering, serverkosten

en outsourcingkosten Smals, telecomkosten, de gebouwkosten, de kosten van geschillen en de kostprijs van derde diensten. Zie infra.

Om het deel van de indirecte kosten te bepalen dat ten laste valt van Famiris worden verdeelsleutels gebruikt. Voorbeelden zijn: het aantal medewerkers van Famiris gedeeld door het totale aantal medewerkers van de GGC of het aantal vierkante meters van het gebouw gebruikt door Famiris gedeeld door het aantal vierkante meters van het hele gebouw van de GGC.

De **personeelskosten** van het Famiris-personeel zijn directe kosten. Het gaat om medewerkers die rechtstreeks en exclusief voor Famiris werken. Worden dus bijvoorbeeld niet meegeteld: medewerkers van ondersteunende diensten of van de regulator. Op deze manier komen we aan een personeelskost van **6.414.835,45 EUR** exclusief de kost van de langdurig zieke medewerkers of 6.647.035,67 EUR inclusief deze laatsten. We merken op dat het beter is de kostprijs zonder langdurig zieke medewerkers op te nemen aangezien deze in de privésector niet ten laste zijn van de werkgever.

De **vervoerskosten** zijn de kostprijs van abonnementen van openbaar vervoer. Na toepassing van de verdeelsleutel aantal VTE's Famiris/aantal VTE's Iriscare op de totale factuur van 412.906,92 EUR bekomen we: $412.906,92 \text{ EUR} \times 90/312 = \mathbf{119.107,77 \text{ EUR}}$.

Voor de **arbeidsongevallenverzekering** en de **hospitalisatieverzekering** wordt dezelfde berekeningswijze toegepast. De totale facturen van 71.171,50 EUR en 100.695,41 EUR wordt op deze manier herleid tot **20.530,24 EUR** en **29.046,75 EUR** ten laste van Famiris.

Voor **IT** zijn de maintenance kosten die volledig ten laste zijn van Famiris opgenomen, nl. 1.014.812 EUR. Hieraan worden andere kosten toegevoegd, die indirect zijn en verdeeld worden met de verdeelsleutel aantal medewerkers Famiris/aantal medewerkers GGC. Het gaat om serverkosten en outsourcingkosten van Smals voor in totaal 184.924,01 EUR ten laste van Famiris. Daarnaast zijn er hardwarekosten voor 1.250 EUR per medewerker (95). Deze bedragen in totaal 118.750 EUR. Tenslotte zijn er bureautiekosten (zoals hosting van de website van Famiris) die direct toegewezen worden aan Famiris en in totaal 2.012,22 EUR bedragen. De totale IT-kost voor Famiris komt zo op **1.320.498,23 EUR**.

Met de verdeelsleutel van het aantal VTE's van Famiris/gedeeld door het aantal VTE's van Iriscare toegepast op de telecomfactuur van Iriscare bekomen we $122.096,65 \text{ EUR} \times 90/312 = 35.220,19 \text{ EUR}$. De kostprijs van het gratis nummer is volledig ten laste van Famiris en bedraagt 28.550,61 EUR. De **telecomkosten** voor Famiris bedragen zo **63.770,80 EUR**.

De **verzendings- en communicatiekosten** zijn rechtstreeks toegewezen aan Famiris en bedragen in totaal **458.362,84 EUR**.

De **gebouwkosten** zijn een verzameling van kosten zoals de energiekosten en onderhoudskosten. Deze bedragen 576.094,52 EUR voor het gebouw van de GGC (9 verdiepingen). Famiris neemt hiervan 1,5 verdiepingen in. Dit geeft $576.094,52 \text{ EUR} \times 1,5/9$ of 96.015,75 EUR. Daarnaast zijn er ook andere verbruikskosten van het economaat, nl. 124.478,05 EUR. Deze worden verdeeld volgens het aantal VTE's van Famiris gedeeld door het aantal VTE's van Iriscare. Dit geeft $124.478,05 \text{ EUR} \times 90/312 = 35.907,13 \text{ EUR}$. In totaal bekomen we **131.922,88 EUR**.

De **financiële kosten** zijn de betaalkosten (cheques). Deze worden rechtstreeks toegewezen aan Famiris en bedragen **62.174,62 EUR**.

Om de kosten van de **geschillen** te bepalen wordt de kostprijs van de medewerkers die voor de dienst geschillen werken genomen, vermenigvuldigd met het percentage dat zij voor Famiris-dossiers werken

en de kostprijs van externe advocaten die voor Famiris-dossiers werken. Deze kostprijs bedraagt op deze manier **430.614,03 EUR**.

De **kosten van derde diensten** is de kostprijs van 6 VTE's van niveau C die ook voor Famiris werken. Het gaat om meer dan 6 medewerkers die elk deeltijds voor Famiris werken in verschillende andere diensten van Iriscare waardoor we enkel hun tijd benut aan Famiris in rekening brengen. De situatie is als volgt:

1 VTE verdeeld over verschillende medewerkers wordt gerekend voor de dienst Budget, Financiering en Monitoring (plannen en uitvoeren van de betalingen van Famiris, beheer van de teruggekeerde betalingen van Famiris);

2 VTE's verdeeld over verschillende medewerkers wordt gerekend voor de dienst HR (tijdsregistratie, aanvragen specifieke verloven, dossieropvolging, weddebeheer, ... van de Famiris-medewerkers);

2,5 VTE's verdeeld over verschillende medewerkers van de dienst Facility (het openen van de post, bestellingen en levering van materiaal en specifiek ook het printen en het automatisch onder enveloppe steken van de verzendingen voor de kas Famiris);

0,5 VTE voor een bewaker die deeltijds voor Famiris werkt.

De kostprijs van een niveau C bedraagt gemiddeld 61.410 EUR dus de totale kost bedraagt **368.460 EUR**.

Opmerking: Het is belangrijk nogmaals te benadrukken dat verschillende taken binnen Iriscare moeten gebeuren ongeacht of Famiris bestaat of niet en het bestaan van Famiris verhoogt de kost hiervan dan ook niet. Deze kosten werden dan ook niet in rekening gebracht in deze oefening. Zo moet bijvoorbeeld de jaarlijkse afsluiting van de boekhouding van Iriscare gebeuren ongeacht of Famiris er deel van uitmaakt.

Voor- en nadelen van een concurrentieel kinderbijslaglandschap in het BHG

Context

Het kinderbijslagstelsel in het BHG bestaat uit een openbare of publieke operator en vier private kinderbijslagfondsen. De publieke operator, Famiris, is ingebed binnen Iriscare, maar opereert parallel en volledig onafhankelijk van de dienst Beleid en Beheer Gezinsbijslag, die de rol van regulator vervult voor het volledige kinderbijslagstelsel. De private kinderbijslagfondsen zijn door het Verenigd College erkende vzw's wiens opdracht strikt beperkt is tot het toekennen van de gezinsbijslag. Er zijn vier dergelijke vzw's actief in het kinderbijslagstelsel in het BHG (wat overigens het wettelijk bepaalde maximum is):

- Infino
- Parentia
- KidsLife
- Brussels Family

Elke bijslagtrekkende die voor het eerst aanspraak maakt op gezinsbijslagen in het BHG, dient zich op eigen initiatief aan te sluiten bij één van de vijf kinderbijslaginstellingen. De publieke operator Famiris heeft de opdracht om van ambtswege het recht op gezinsbijslag te onderzoeken, en desgevallend vast te stellen, voor potentiële bijslagtrekkenden die om eender welke reden nagelaten hebben om zich aan te sluiten (non-take-up). Eens een bijslagtrekkende aangesloten is bij een operator, kan hij of zij onder bepaalde voorwaarden - waaronder met name het doorlopen van een wachttijd van 24 maanden - opteren om over te stappen naar een andere kinderbijslaginstelling.

Oorsprong van het huidige kinderbijslagstelsel

De structuur van het kinderbijslagstelsel in het BHG, met zowel een publieke als verschillende private operatoren, is een voortvloeisel van de historische evolutie van de gezinsbijslagen in ons land. De eerste wortels van het kinderbijslagsysteem in België liggen namelijk in de compensatiekassen die als patronaal initiatief opgericht werden in de jaren twintig van de vorige eeuw. Dit mechanisme, waarbij werknemers met kinderen een financiële tegemoetkoming konden ontvangen vanuit het fonds waarbij hun werkgever aangesloten was, werd vanaf 1930 veralgemeend naar alle loontrekkenden en later ook naar onder meer de zelfstandigen, werklozen en arbeidsongeschikten.

In de jaren voorafgaand aan de regionalisering van de Belgische kinderbijslag werd het bestaande stelsel via overnames en fusies geconsolideerd van meerdere tientallen kinderbijslaginstellingen naar een vijftal operatoren. In de Duitstalige Gemeenschap werd deze rationalisering verder doorgetrokken, en werd de bevoegdheid finaal gecentraliseerd bij één publieke operator. In Vlaanderen, Wallonië en Brussel werd er daarentegen voor geopteerd om de bestaande structuur te behouden.

Het Brusselse kinderbijslagstelsel onderging anderzijds wel een fundamentele omslag door het loslaten van de rechtstreekse link tussen de arbeidssituatie in het gezin en het recht op kinderbijslag. Waar de kinderbijslagdossiers in het federale systeem automatisch toegewezen werden aan de

kinderbijslaginstelling waarbij de werkgever van de rechthebbende ouder aangesloten was, zijn het in het regime in het BHG de gezinnen zelf die een operator moeten kiezen. Dit betekent dat het concurrentiële speelveld verschoven is van de werkgevers naar de individuele Brusselse gezinnen.

Berekeningswijze van de toelage voor de werkmiddelen van de private operatoren

In het Besluit van 04 juli 2019 van het Verenigd College betreffende de administratiekosten van de kinderbijslagfondsen werd de globale som voor de administratiekosten van de vier private kinderbijslaginstellingen voor het jaar 2020 vastgesteld op 12,4 miljoen euro.

Hetzelfde besluit bepaalt ook de modaliteiten voor de verdere evolutie van dit bedrag, evenals voor het bepalen van het aandeel dat jaarlijks toekomt aan elk van de private operatoren:

- Naast de systematische indexering wordt de globale toelage ook op jaarlijkse basis herzien in functie van de evolutie van het totale aantal dossiers dat door de gezinsbijslagregeling wordt betaald. Het betreft dus het geheel van de kinderbijslagdossiers in het stelsel, en niet enkel de dossiers die beheerd worden door de private operatoren.
- De aldus berekende globale toelage wordt vervolgens verdeeld onder de vier private operatoren op basis van de onderlinge verhouding tussen het totaal van de kinderbijslagen die door elk van hen uitgekeerd zijn.
- Het resultaat van deze berekening is de maximale toelage waar elk van de vier private operatoren aanspraak op kan maken. De effectieve toekenning van dit bedrag is deels (10% in 2024; 15% vanaf 2025) afhankelijk van het resultaat van de jaarlijkse beoordeling van de kwaliteit van hun prestaties.

Potentiële voordelen van een concurrentieel landschap

In deze paragraaf worden de potentiële voordelen van het huidige concurrerende systeem onderzocht. Nota bene, deze voordelen kunnen ook gepaard gaan met nadelige effecten, die in de volgende paragraaf worden besproken.

Kwaliteit van de dienstverlening

Toelichting

Een vaak geciteerd positief effect van concurrentiële systemen is dat de marktwerking een stimulans kan vormen voor de kwaliteit van de goederen of diensten.

Aangezien de betoelaging van de private operatoren rechtstreeks beïnvloed wordt door hun onderlinge "marktaandeel", hebben zij er belang bij dat hun dienstverlening op deze vlakken beantwoordt aan de verwachtingen van de sociaal verzekerden. In het ander geval kunnen de aangesloten gezinnen immers relatief eenvoudig overstappen naar een concurrerende operator. Dit geldt ook voor de publieke operator, met dien verstande dat hier geen rechtstreekse financiële drijfveren meespelen.

Het voornaamste onderscheidingscriterium voor de operatoren is de kwalitatieve uitvoering van hun wettelijk bepaalde opdrachten, zoals de correcte en tijdige uitbetaling van gezinsbijslagen, het

proactief en toegankelijk informeren van de sociaal verzekerden over hun rechten, en de klantvriendelijkheid van de administratieve processen.

Beoordeling

In de context van het Brusselse kinderbijslagstelsel is de scope van dit potentieel effect relatief beperkt. De bevoegdheid van de kinderbijslaginstellingen is namelijk duidelijk gedefinieerd en afgebakend, waardoor zij slechts over een beperkte concurrentiële speelruimte beschikken. Inderdaad, de ordonnantie van 4 april 2019 verbiedt expliciet om andere voordelen of diensten aan te bieden dan wat uitdrukkelijk beschreven is in de kinderbijslagwetgeving. De operatoren beschikken met andere woorden niet over enige mogelijkheid om hun aanbod te verrijken met aanvullende diensten, premies, tegemoetkomingen, ... Het basisprincipe van de gezinsbijslagen, als onderdeel van de sociale bescherming, is immers net dat deze op een uniforme en gelijke wijze toegewezen worden aan alle sociaal verzekerden die ervoor in aanmerking komen (cf. ook de inschrijving van het recht op gezinsbijslagen in de grondwet). De klassieke concurrentiële hefboomen om meerwaarde te creëren voor de doelgroep en zo het eigen marktaandeel te vergroten (innovatie, differentiatie, prijs-kwaliteitsverhouding, ...) spelen hier dus niet of nauwelijks.

Uit de bevindingen van de administratieve controle (Beheerraad voor Gezinsbijslag: nota 112 dd. 11/03/2021; nota 172 dd. 07/07/2022; nota 223 dd. 14/09/2023) blijkt dat de nieuwe concurrentiële dimensie in het Brusselse kinderbijslagstelsel niet geleid heeft tot significante verbeteringen van de kwaliteit van de dienstverlening van de operatoren ten opzichte van het federale stelsel.

Anderzijds zien we daarentegen dat de marktwerking de dienstverlening zowel rechtstreeks als onrechtstreeks in negatieve zin kan beïnvloeden (zie verder, Nadelen, risico's en mogelijke perverse effecten).

Kostenefficiëntie

Toelichting

In een concurrentieel systeem met private actoren kan het streven naar een zo kosten-efficiënt mogelijke werking zowel voordelen opleveren voor de consumenten als voor de overheden:

- Op het niveau van de operatoren opent een efficiënte uitvoering van de opdrachten de mogelijkheid om een deel van de beschikbare middelen aan te wenden voor het uitbreiden van de dienstverlening aan de aangesloten klanten.
- De effectieve werkingskosten bij de verschillende actoren kunnen door de overheid gebruikt worden als vergelijkingsbasis en benchmark voor de volledige sector. Door de ter beschikking gestelde middelen hierop af te stemmen, kan budgettaire ruimte gecreëerd worden, bijvoorbeeld voor bijkomende beleidsmaatregelen.

Beoordeling

In het kader van het Brusselse kinderbijslagstelsel zijn deze positieve gevolgen echter beperkt:

- Aangezien het wettelijk niet toegelaten is om bijkomende toeslagen, diensten of andere voordelen aan te bieden, kunnen de marges die zouden ontstaan door een efficiëntieverhoging, niet rechtstreeks ten goede komen aan de sociaal verzekerden.

De huidige regelgeving omtrent de financiering van de private operatoren biedt geen perspectieven om de betoelaging aan te passen aan de reële werkingskosten, of om het deel van de werkingsmiddelen dat de operatoren als surplus overhouden, rechtstreeks terug te

laten vloeien naar de overheid. In de praktijk zien we dat een aanzienlijk deel van de toelage enerzijds terecht komt in de administratieve reserves van de kinderbijslagfondsen, en anderzijds bij zusterinstellingen binnen de groep waar zij deel van uitmaken (via facturatie voor geleverde diensten). Zelfs met een hervormd financieringsmechanisme is het ten zeerste de vraag in welke mate dit zou leiden tot een reële besparing, die opweegt tegen de inherente meerkosten van het stelsel als dusdanig (zie de nota met scenario's voor de rationalisering van de kinderbijslagsector).

Tot slot is het evident dat het streven naar een kosten-efficiënte werking ook negatieve consequenties kan hebben voor de zowel de sociaal verzekerden als voor de overheid (zie verder, Nadelen, risico's en mogelijke perverse effecten).

Nadelen, risico's en mogelijke perverse effecten

Negatieve effecten van de rechtstreekse concurrentie

Aangezien de operatoren niet over de mogelijkheid beschikken om zich op fundamentele te onderscheiden via de aangeboden diensten (cf. supra), dienen zij hun inspanningen om het eigen marktaandeel te vergroten op andere terreinen te richten. De concurrentiële focus ligt met andere woorden niet zozeer op het aantrekken en overtuigen van bijslagtrekkenden aan de hand van een interessanter aanbod of een betere service, maar wel op:

- het bereiken en aansluiten van een zo groot mogelijk percentage van de nieuwe bijslagtrekkenden (met name naar aanleiding van een eerste geboorte in het gezin). In de praktijk vertaalt dit zich in de eerste plaats in de aanwending van aanzienlijke bedragen uit de toegekende werkingsmiddelen voor marketingdoeleinden (reclamecampagnes, aankoop van zoektermen op het internet, ...).
- het behouden van de bestaande begunstigden. Het onevenredig groot belang hiervan houdt risico's in voor de correcte en loyale toepassing van de regelgeving, meer bepaald de bepalingen die aanleiding zouden kunnen geven tot ontevredenheid bij de betrokken gezinnen (invordering van onterecht betaalde kinderbijslag, toekenning van de sociale toeslagen op provisionele basis, aanvragen van een sociale inspectie, vaststellen van sociale fraude). Deze zijn echter van essentieel belang voor de rechtvaardigheid, doeltreffendheid en financiële houdbaarheid van het stelsel.

De concurrentiële insteek van de operatoren houdt ook risico's voor de transparantie en neutraliteit van de informatieverstrekking aan de sociaal verzekerden, bijvoorbeeld wat de regels en procedures betreft voor de aansluiting bij - en de overstap naar - één van de operatoren.

Negatieve effecten van het streven naar kosten-efficiëntie

De betrachting van de private operatoren om een zo groot mogelijke marge te creëren op de toegekende werkingsmiddelen:

- kan resulteren in een besparing op en dus een vermindering van de kwaliteit van de dienstverlening aan de sociaal verzekerden.
- kan ten koste gaan van de correcte en stipte toepassing van de regelgeving, wat tot een stijging van de uitgaven kan leiden (onterechte uitbetaling, niet-invordering van debetten).
- kan aanleiding geven tot onwenselijke concurrentiële praktijken, zoals "cherry picking" (doorverwijzen van arbeidsintensieve of tijdrovende dossiers).

- kan leiden tot een onevenredig grote aandacht voor de criteria die bepalend zijn voor de berekening van de betoelaging (cf. responsabiliseringsmechanisme).

Inherente nadelen van de werking met externe operatoren

De werking met verschillende, onafhankelijke operatoren:

- impliceert dat er heterogeniteit kan ontstaan in de interpretatie en toepassing van de regelgeving, wat tot een ongelijke behandeling leidt.
- vertegenwoordigt een belangrijke meerkost bij de regulator voor de coördinatie, de aansturing en het administratief en financieel toezicht op de vijf kinderbijslaginstellingen.
- houdt belangrijke negatieve schaafeffecten in, gezien de vermenigvuldiging van de overhead- en de werkingskosten (meerdere IT-applicaties, vijfvoudige implementatie van alle formulieren, websites, ...).
- verhoogt de administratieve lasten, zowel voor de gezinnen (bv. verplichte aansluiting) als voor de sector (bv. gegevensuitwisseling tussen de operatoren via brevetten, modellen Yter, ... en met de regulator).
- leidt tot een versnippering van kennis, informatie en gegevens.

Conclusie

Bij de invoering van het Brusselse kinderbijslagstelsel werd geopteerd voor continuïteit wat de operatoren betreft. In vergelijking met het voormalige federale systeem wordt het nieuwe stelsel evenwel gekenmerkt door een veel sterker uitgesproken concurrentiële dimensie, als gevolg van het feit dat de gezinnen zelf hun operator kunnen kiezen.

Hoewel de concurrentie tussen meerdere operatoren in theorie voordelen kan opleveren op het vlak van de kwaliteit en de efficiënte besteding van de middelen, stellen we vast dit slechts in beperkte mate van toepassing is in de specifieke context van de Brusselse kinderbijslagsector. Anderzijds houdt de concurrentiële logica wel bepaalde risico's en nadelen in, zoals een ongelijke behandeling van de gezinnen, of de onterechte toekenning en niet-vordering van gezinsbijslagen.

De publieke operator heeft laten zien in staat te zijn om aan de doelstellingen inzake kwaliteit en kostenefficiëntie te voldoen, getuige:

- het hoge en nog toenemende aantal gezinnen dat aangesloten is bij de publieke operator, en dit ondanks de ongelijke strijd op het vlak van marketing)
- het feit dat de administratiekosten in de lijn liggen van de werkingsbudgetten van de private operatoren, en dit ondanks de werking met statutaire personeelsleden en het onevenredig hoge aandeel van de meest complexe, arbeidsintensieve en tijdrovende dossiers

Een overheveling van de volledige bevoegdheid naar één publieke operator, met behoud van de bestaande toezicht- en controlemechanismen, zou dan ook de mogelijkheid bieden om dankzij de gecreëerde schaalvoordelen een kwalitatieve dienstverlening te blijven garanderen tegen verminderde kosten.

7.17 Hervorming 15: vermindering reserves van de vrije kinderbijslagfondsen

Hervorming 15

Vermindering reserves van de vrije kinderbijslagfondsen via tijdelijke vermindering toegekende administratiekosten.

Omschrijving van de hervorming

Normaliter zouden reserves van de vrije kinderbijslagfondsen binnenin de consolidatieperimeter van de GGC behoren. De kinderbijslagfondsen tekenden echter beroep aan tegen de aan hun toegewezen ESR classificatie waardoor de kans bestaat dat hun reserves tot nog toe niet bijdroegen in een vermindering van de schuldtoestand van de GGC. In de rapportering van de GGC, die gebeurt door de DVC, worden deze reserves niet meegenomen. Het ICN/de BNB kan echter eigenhandig correcties uitvoeren op basis van de gegevens die ze ter beschikking hebben.

Deze hervorming heeft als doel de reserves die nu bij de kinderbijslagfondsen zitten te recupereren, met een eventueel positieve impact op de bruto geconsolideerde schuld en/of het ESR-saldo van de betreffende begrotingsjaren - onder voorbehoud van voorgaande alinea.

Een vermindering van hun uitstaande reserves zou dit doel wel bereiken. Het verminderen van de reserves kan op twee manieren, enerzijds door een al dan niet éénmalig verminderde toelage administratiekosten, anderzijds door een rechtstreekse begrenzing van het tegoed op de administratieve reserve. In dit voorstel werd uitgegaan van een verminderde toelage.

De fondsen financieren het reservefonds om onterecht betaalde gezinsbijslag te dekken, en ze financieren de administratieve reserves om de administratieve kosten en investeringen te dekken die nodig zijn voor de vlotte werking van het kinderbijslagfonds.

Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren

- De kinderbijslagfondsen hebben reserves ter waarde van +- 12,2 mio EUR (31-12-2022).
- De budgettaire situatie van de GGC en van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is precair. Het deficit van de GGC wordt deels gefinancierd door het Gewest, dat zelf de financiële markt dient aan te spreken, gelet op de groeiende Gewestelijke schuld.
- Binnen de huidige financiële context is externe financiering de huidige jaren ook duurder geworden.
- Precedent: op federaal niveau werd meermaals een vermindering toegepast. Dit werd uitgevoerd doormiddel van een éénmalige vermindering van de werkingstoelage (2005, 2012, 2013, 2014, 2015). Zie art 94 §9 van de algemene kinderbijslagwet van 19 december 1939.

Verwachte budgettaire impact en timing

Voorstel: Begrenzing reserves tot totaal debiteurensaldo per 31/12/2022, pro rata spreiding volgens aantal dossiers/totale aantal dossiers. Er dient benadrukt te worden dat dit een éénmalig voorstel is. Deze maatregel recurrent herevalueren zou het risico inhouden dat de kinderbijslagfondsen niet langer zouden streven naar een zo laag mogelijk debiteurensaldo.

Saldo debiteuren 31/12/2022	EUR	5,0 mio
Saldo reserves 31/12/2022 (<i>Reservefonds+ Administratieve reserve</i>)	EUR	12,2 mio
Toewijzing aan Iriscare	EUR	7,2 mio

Rekening houdend met een tijdelijk verhoogd debiteurensaldo in 2023 (fiscale flux), rekening houdend met evaluatiecriteria omtrent administratieve schulden (Art 11-13 Ordonnantie

betaalcircuit 4 apr 2019) en overwegende het niet bemoeilijken van een goed financieel beheer wordt voorgesteld via een vermindering van de administratiekosten te werken en deze vermindering over 3 jaar te spreiden: 2,4 mio EUR per jaar.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid:

Rekening houdende met een totale toegekende toelage van 15,3 mio EUR in 2024, betekent een vermindering van 2,4 mio EUR per jaar, dat de vrije KBF nog steeds een cumulatieve toelage van 12,9 mio EUR ontvangen. Dit bedrag is nog steeds hoger dan de initieel berekende toelage in 2020 (12,4 mio EUR). Bovendien vestigen we er de aandacht op dat het aantal te behandelen dossiers voor de private kinderbijslagfondsen afgenomen is ten aanzien van 2020 wat ten voordele is van de administratieve last.

Mits een goed financieel beheer zullen de kinderbijslagfondsen de reserves minder streng moeten aantasten dan de voorziene 7,2 miljoen EUR.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen:

Een vermindering van de werkingsmiddelen (zij het eenmalig) zonder impact op de rechten van de gezinnen, impliceert dat de efficiëntie verhoogt (voor zover de kwaliteit van de dienstverlening gelijk blijft).

Kinderarmoede: Geen effect.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoeleinden (positief/negatief)

Op termijn bestaat het risico dat de hervorming de privéfondsen ertoe aanzet om hun jaarlijkse reservebedrag te verlagen en de transferts naar de groep te verhogen.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten

Aanpassing van het Besluit van 4 juli 2019 van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de administratiekosten van de kinderbijslagfondsen en/of aanpassing Ordonnantie 04-04-2019 tot vaststelling van het betaalcircuit gezinsbijslag.

Aanvaardbaarheid door de vrije fondsen

De hervorming is nadelig voor de privéfondsen, wat kan leiden tot problemen voor de aanvaardbaarheid en de motivatie om hun activiteiten voort te zetten.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Nee.	Nee.	Nee.	Aanvaardbaarheid en motivatie van vrije fondsen.

7.18 Hervorming 16: Indexering administratiekosten beperkt tot het gedeelte voor de loonkosten

<p>Hervorming 16 Indexering administratiekosten beperkt tot het gedeelte voor de loonkosten.</p>																																																
<p>Omschrijving van de hervorming De hervorming beoogt een herberekening van de wijze waarop de toelage evolueert volgens de levensduurte (art.2 Besluit Verenigd College van 4 juli 2019). Aangezien enkel de lonen gekoppeld zijn aan de automatische loonindexering stellen we voor om de toelage voor de administratiekosten enkel te laten meegroeien voor het gedeelte loonkosten. Uit een grondige analyse van de jaren 2020 tot en met 2022 blijkt dat de gemiddelde loonkost per kinderbijslagfonds 59,24% bedraagt. We stellen voor om het indexeringsmechanisme tot 60% te plafonneren, wat overeenkomt met het aandeel van de loonkosten ten opzichte van de totale kosten van de kinderbijslagfondsen. Zowel de optie om terug te rekenen vanaf de basis (2020) als de optie om te rekenen vanaf het moment van de invoering (2024) worden onderzocht.</p>																																																
<p>Context en motivatie om de gekozen hervorming te analyseren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Momenteel evolueert de volledige enveloppe op basis van de levensduurte maar in de praktijk evolueren niet alle gemaakte kosten evenredig met de inflatie. • Vergelijkbare methoden worden toegepast in andere sectoren (Bv. Vlaamse cultuursubsidies) 																																																
<p>Verwachte budgettaire impact en timing <u>Budgettaire impact van de hervorming</u></p> <p>Vanaf de basis (2020) in constante prijzen aan de huidige spilindex 123,14 (basis 100 = 2013):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- 1,07 mio</td> <td>- 1,15 mio</td> <td>- 1,23 mio</td> <td>- 1,32 mio</td> <td>- 1,39 mio</td> <td>- 1,47 mio</td> <td>Groeit met inflatie.</td> </tr> </tbody> </table> <p>Vanaf de basis (2020) in lopende prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- 1,12 mio</td> <td>- 1,22 mio</td> <td>- 1,34 mio</td> <td>- 1,45 mio</td> <td>- 1,56 mio</td> <td>- 1,67 mio</td> <td>Groeit met inflatie.</td> </tr> </tbody> </table> <p>Vanaf het moment van de invoering (2024) in constante prijzen aan de huidige spilindex 123,14 (basis 100 = 2013):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> <th>Later</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- 0,11 mio</td> <td>- 0,21 mio</td> <td>- 0,31 mio</td> <td>- 0,41 mio</td> <td>- 0,50 mio</td> <td>- 0,59 mio</td> <td>Groeit met inflatie.</td> </tr> </tbody> </table> <p>Vanaf het moment van de invoering (2024) in lopende prijzen (indexhypothese FPB september 2023 voor 2024 en 1,7% vanaf 2025 naar analogie met de initiële begroting):</p>							2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later	- 1,07 mio	- 1,15 mio	- 1,23 mio	- 1,32 mio	- 1,39 mio	- 1,47 mio	Groeit met inflatie.	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later	- 1,12 mio	- 1,22 mio	- 1,34 mio	- 1,45 mio	- 1,56 mio	- 1,67 mio	Groeit met inflatie.	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later	- 0,11 mio	- 0,21 mio	- 0,31 mio	- 0,41 mio	- 0,50 mio	- 0,59 mio	Groeit met inflatie.
2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later																																										
- 1,07 mio	- 1,15 mio	- 1,23 mio	- 1,32 mio	- 1,39 mio	- 1,47 mio	Groeit met inflatie.																																										
2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later																																										
- 1,12 mio	- 1,22 mio	- 1,34 mio	- 1,45 mio	- 1,56 mio	- 1,67 mio	Groeit met inflatie.																																										
2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later																																										
- 0,11 mio	- 0,21 mio	- 0,31 mio	- 0,41 mio	- 0,50 mio	- 0,59 mio	Groeit met inflatie.																																										

2024	2025	2026	2027	2028	2029	Later
- 0,12 mio	- 0,22 mio	- 0,34 mio	- 0,45 mio	- 0,56 mio	- 0,67 mio	Groeit met inflatie.

De besparing in de beide opties stijgt evenredig in absolute termen maar verschilt bij de start.

Mogelijkheid om te wachten met beslissen

De mogelijkheid om die hervorming te activeren is niet in de tijd beperkt.

Verwachte impact van de voorgestelde hervorming op de vooropgestelde beleidsdoelstellingen en geschatte timing

Financiële houdbaarheid: De vrije kinderbijslagfondsen beschikken per einde 2022 over een administratieve reserve van ruim 10 miljoen euro. Deze administratieve reserve zagen we de voorbije jaren gestaag toenemen als gevolg van de overschotten op hun beheersrekening die werden toegewezen aan deze reserve. Een aanpassing van het indexeringsmechanisme zal ervoor zorgen dat de grootorde van de overschotten zal afnemen en de aangroei van de administratieve reserve lager zal uitvallen. Rekening houdende met het geconsolideerde overschot op de beheersrekening van +- 1mio euro in 2022 en ermee rekening houdende dat het indexeringsmechanisme nog steeds voor 60% intact blijft, achten we het onwaarschijnlijk dat de administratieve reserve een negatieve groei zal optekenen.

Efficiëntie toekenning gezinsbijslagen: De gemiddelde beheerskost per dossier op kost van de gemeenschap zal dalen. Een impact op de kwaliteit van de dienstverlening wordt niet verwacht, dus er is sprake van een verbeterde efficiëntie.

Kinderarmoede: Geen effect.

Indirecte effecten: eventuele impact op de bevolking en/of andere publieke beleidsdoeleinden (positief/negatief)

De besparing zal evenredig verminderen met eventuele aanpassingen van het basisbedrag. Zie fiche 3 "*herziening van de berekeningsbasis van de toelage voor de administratiekosten van de kinderbijslagfondsen*" of de nota "*rationalisering van de kinderbijslagsector*" (Addendum fiche 14).

De hervorming heeft een negatieve impact op de inkomsten van de vrije fondsen per dossier. Op middellange termijn zou de motivatie van de vrije fondsen kunnen dalen om deel uit te maken van het systeem. Een monitoring van de evolutie van de rekeningen van de fondsen is nodig om mogelijke problemen te vermijden.

Haalbaarheidsgraad : obstakels, risico's, sociale aanvaarding, juridische aanpassingen

Juridische aspecten

De maatregel veronderstelt een aanpassing van het Besluit van 4 juli 2019 van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de administratiekosten van de kinderbijslagfondsen.

Bij de timing voor de invoering van deze maatregel moet rekening gehouden worden met de wijze waarop de toelage berekend en toegekend wordt (in drie fasen).

Aanvaardbaarheid door de vrije fondsen

Het verminderen van de toelage voor de administratiekosten kan slecht onthaald worden. In het bijzonder indien er extra investeringen gevraagd worden om nieuw beleid te implementeren.

Synthese van de haalbaarheidsanalyse

Standstill aantasting	Ander herverdelingsvraagstukken qua armoede	Modificatie van de barema structuur	Andere organisatorische kwesties
Nee.	Nee.	Nee.	Aanvaardbaarheid en motivatie van vrije fondsen.

SPENDING REVIEW: KADERNOTA

GEZINSBIJSLAG

Context:

Sinds 1 januari 2019 is de bevoegdheid van gezinsbijslag overgedragen aan de gemeenschappen. Dit betekent dat Vlaanderen, Brussel, Wallonië en de Duitstalige Gemeenschap verantwoordelijk zijn voor hun eigen gezinsbijslagsysteem. De woonplaats van het begunstigde kind bepaalt onder welk systeem het valt.

In Brussel bleven de gewone en gewaarborgde federale gezinsbijslagen van kracht tot 1 januari 2020. Sindsdien oefent Brussel zijn bevoegdheid voor gezinsbijslag zelf uit met zijn eigen systeem. In de praktijk betekent dit dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) bevoegd is voor de kinderen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen.

Het nieuwe Brusselse gezinsbijslagsysteem is gebaseerd op de rechten van het kind en volgt een aantal doelstellingen. De belangrijkste doelstellingen zijn eenvoud, stabiliteit, een gewaarborgd recht voor gezinnen die al kinderbijslag ontvangen en extra steun voor gezinnen in sociaal kwetsbare categorieën en voor gezinnen uit de middenklasse met een bescheiden inkomen.

Dit document biedt het kader en het mandaat voor een beoordeling van het Brusselse kinderbijslagsysteem door middel van een spending review. Op verzoek van de Europese Commissie wordt dit instrument gebruikt om de kwaliteit en doeltreffendheid van overheidsuitgaven te verbeteren.

Tekorten:

Begroting: gezinsbijslag vormt de grootste uitgavenpost binnen de bicommunautaire entiteit. Op basis van de vooruitzichten wordt verwacht dat de weerslag van de kinderbijslag op de totale begroting de komende jaren zal toenemen. Bovendien wordt verwacht dat er een kloof zal zijn tussen de federale dotatie en de uitgaven voor kinderbijslag. De cijfers staan in de tabel (zie bijlage).

Doeltreffendheid: aansluitend op de beslissing over het nieuwe kinderbijslagsysteem zijn er ook keuzes gemaakt over het beheer van de kinderbijslag en de organisatie van de betalingen. Er zijn keuzes gemaakt om de controle- en beheerskosten te rationaliseren en te verlagen zonder de hoge kwaliteit van het beheer aan te tasten. Dezelfde actoren werden gekozen, maar in kleinere aantallen.

Armoede: Brussel-Hoofdstad telt meer kwetsbare gezinnen dan het nationale gemiddelde. Daarom moet het kinderbijslagsysteem een belangrijke hefboom blijven om kinderarmoede terug te dringen.

Doelstellingen:

De spending review is bedoeld om mogelijke oplossingen te bieden voor de hierboven aangehaalde problemen. Concreet werden de volgende doelstellingen vastgelegd:

- het kinderbijslagsysteem op lange termijn financieel levensvatbaar houden;
- het huidige systeem efficiënter maken;
- kinderbijslag inzetten als hefboom in de strijd tegen kinderarmoede.

Voor elk van deze doelstellingen wordt een beoordeling gemaakt van het beheer (administratie) van het systeem en van de gezinsbijslag.

Aanpak:

In de eerste fase worden de probleemgebieden in het huidige kinderbijslagsysteem in Brussel duidelijk beschreven en geanalyseerd.

Op basis hiervan worden concrete hervormingsopties opgesteld (op korte, middellange en lange termijn) om de bovengenoemde problemen te verhelpen en de gewenste beleidsdoelstellingen te bereiken.

In een derde fase wordt de impact van de verschillende beleidsvoorstellen geanalyseerd (kosten-baten).

De mogelijkheid om de hervormingsopties uit te voeren, zal worden bestudeerd. Samen met de potentiële impact is de haalbaarheid immers een van de belangrijkste factoren om te bepalen of een hervorming doeltreffend zal worden uitgevoerd. De haalbaarheid omvat verschillende aspecten: eenmalige uitvoeringskosten, overgangsmaatregelen, risico's, tijdlijnen, aanpassingen aan de regelgeving, invloed op andere beleidsmaatregelen, enz.

Bestuur:

De spending review wordt uitgevoerd door een onafhankelijke werkgroep die is samengesteld uit:

- een onafhankelijke voorzitter;
- ambtenaren van de administratie, het BISA, BFB en Iriscare;
- de Inspectie van Financiën;
- interne en/of externe deskundigen (ad hoc).

Het verslag wordt opgesteld door het secretariaat, dat bestaat uit de voorzitter en ambtenaren van het BISA, BFB en Iriscare.

De taskforce zal van tijd tot tijd worden bijgestaan door deskundigen die door de Europese Commissie zijn aangesteld.

Timing:

Vorbereitung (1 juli - 31 augustus 2022)

- Omschrijving van de opdracht (scope)
- Samenstelling taskforce
- Eventuele aanstelling van deskundigen

Begin spending review (15 oktober 2022 - 15 juli 2023)

- "As is"-analyse
- Formulering van mogelijke beleidshervormingen
- Beoordeling van beleidsvoorstellen, inclusief haalbaarheid van de implementatie

Afronding en lancering van beleidsvoorstellen (juli 2023)

De streefperiode voor dit proces bedraagt negen maanden, maar kan met een jaar worden verlengd als hier een akkoord over is.

Bijlage:**Evolutie en vergelijking van de toewijzing van de kinderbijslag en de netto verschuldigde gezinsbijslag**

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Dotation art. 47/5, BFW	838.942.259	862.456.301	929.640.000	940.902.000	955.239.000	967.880.000	991.244.000	1.016.778.000
Solde de décompte art. 47/5, BFW	8.935.623	13.994.000	-	-	-	-	-	-
Dotation Corona	14.000.000	-	-	-	-	-	-	-
RECETTES	861.877.882	876.450.301	929.640.000	940.902.000	955.239.000	967.880.000	991.244.000	1.016.778.000
Allocations familiales dues	889.313.999	893.879.708	980.474.000	1.012.630.000	1.026.150.000	1.043.870.000	1.085.930.000	1.103.300.000
Allocations familiales non-dues	- 16.655.307	- 15.430.594	- 25.943.000	- 26.790.000	- 27.246.000	- 27.710.000	- 28.182.000	- 28.662.000
DEPENSES	872.658.693	878.449.115	954.531.000	985.840.000	998.904.000	1.016.160.000	1.057.748.000	1.074.638.000
DIFFERENCE	- 10.780.811	- 1.998.813	- 24.891.000	- 44.938.000	- 43.665.000	- 48.280.000	- 66.504.000	- 57.860.000
Gestion administrative (art. 68quinquies, LSF)	27.270.000	27.935.000	30.237.000	30.570.000	31.090.000	31.619.000	32.157.000	32.704.000
Mécanisme de transition art. 48/1, LSF	- 28.319.598	- 28.319.598	- 28.319.598	- 28.319.598	- 28.319.598	- 25.487.638	- 22.655.678	- 19.823.719
ALGEMEEN VERSCHIL	- 9.731.213	- 1.614.215	- 26.808.402	- 47.188.402	- 46.435.402	- 54.411.362	- 76.005.322	- 70.740.281